

חזתם בתוך חזתם

ליקוטי מוהר"ן סימן כ"ב

שיחות הש"י ליהודה | קיצור ליקוטי מוהר"ן |
ליקוטי תפילות | פרפראות לחכמה | ביאור הליקוטים |
זמרת הארץ | מי הנחל | באב"י הנחל | שערי צדיק

יו"ל ע"י חבורת שערי צדיק
שע"י קהילת הנמ"ח
עיה"ק צפת"ז - זמן חורף תשפ"ב

תוכן עניינים

8.....	שיחות הש"יכות להתורה
10.....	קיצור ליקוטי מוהר"ן
10.....	קיצור ליקוטי מוהר"ן
14.....	ליקוטי תפילות
22.....	פרפראות לחכמה
31.....	ביאור הליקוטים
56.....	זמרת הארץ
57.....	מי הנחל
61.....	באב"י הנחל
65.....	יקרא דשבתא
72.....	שערי צדיק
76.....	שיעור ממורנו הרב זצוק"ל

כב

פֶּרְקָא חֲמִישָׁא דְסִפְרָא דְגִנְיֻתָא:

בְּרֵאשִׁית בְּרָא. בְּרֵאשִׁית - מֵאֲמֵר. בְּרָא - חֲצִי מֵאֲמֵר.
אָב וּבֵן. סֵתִים וְגִלְיָא. עֲדָן עֲלָא דְסֵתִים וְגִנְיֻ.
עֲדָן תַּתְּאָה:

א דַּע, שְׂנֵי חֻתָּם, וְיֵשׁ חֻתָּם בְּתוֹךְ חֻתָּם. חֻתָּם הוּא, כִּי
יֵשׁ מוֹכִיחֵי הַדּוֹר, וְהֵם בְּחִינֹת רַגְלִין, וְנִקְרָאִים רַגְלִין,
עַל־שֵׁם שֶׁהֵם לְמוֹדֵי ה', הֵינּוּ שְׁלֹמֹדִין, בְּכִיכּוֹל, אֵת ה', שְׁנוֹתָנִין
לֹא עֲצוֹת, וְהֵם הוֹלְכִים בְּשִׁלְחוֹתוֹ לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹכִיחֵם וּלְהַחְזִיקֵם
לְחַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְעַל־שֵׁם זֶה נִקְרָאִים בְּחִינֹת רַגְלִין, עַל־שֵׁם הַעֲצָה,
כְּמוֹ שֶׁפֶּרֶשׁ רַש"י (שְׁמוֹת יא) עַל "וְכָל הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיךְ": הַהוֹלְכִים
אַחֵר עֲצָתְךָ. וְעַל־שֵׁם הַחֲלִיכָה, שֶׁהוֹלְכִים בְּשִׁלְחוֹתוֹ לְהוֹכִיחַ בְּנֵי:
וּבְשֵׁהֶשֶׁם יִתְבָּרֵךְ גּוֹזֵר גּוֹרְדִין בְּעוֹלָם, וְהַדִּין הוּא הַתּוֹרָה, כִּי צִדִּיק
לְחִיּוֹת דִּין תּוֹרָה, וּמַחֲמַת שֶׁהֵם לְמוֹדֵי ה', הוּא מוֹתֵנֵעַן עִמָּהֶם,
וּמַגִּלָּה לָהֶם הַדִּין־תּוֹרָה, שְׁנֵנוֹר עַל הַדּוֹר, וְהֵם מְכַסִּים זֶה
הַדִּין־תּוֹרָה וְחוֹתְמִין אוֹתוֹ בְּבַחֲנִית (ש"ה ד): מַעֲנֵן חֲתוּם, שְׁלֹא יִינָקוּ
מִמֶּנּוּ הַחֲצִיזוֹנִים, שְׁלֹא יִהְיֶה נַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ, חֵם וְשְׁלוֹם, דִּין אֲבוּרִי.
וְזֶה בְּחִינַת (ישעיה ח): חֲתוּם תּוֹרָה בְּלִמְדִּי; הֵינּוּ בְּלִמְדֵי ה' נִחָתָם
הַדִּין־תּוֹרָה, שְׁלֹא יִינָקוּ מִמֶּנּוּ הַחֲצִיזוֹנִים. וְהֵם, בְּשִׁנְגִּלָּה לָהֶם
הַדִּין־תּוֹרָה, הוֹלְכִים וּמוֹכִיחִים הַדּוֹר כְּדִי לְהַחְזִיקֵם לְמוֹטָב לְהַחֲמִיתֵם
הַדִּין. וְאַפְלוּ בְּשַׁעַת מוֹסֵר נִזְהָרִין לְהַחֲמִיתֵם וּלְהַסְתִּיר, שְׁלֹא יִינָקוּ
מִמֶּנּוּ הַחֲצִיזוֹנִים, בְּבַחֲנִית (איוב לב): וּבְמִסְכָּרִם יַחֲתֵם; וְעַל־שֵׁם זֶה הֵן
בְּחִינַת חֻתָּם. וְאֵלּוּ הַלְמוּדֵי ה' מְרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(ישעיה נד): וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי ה', וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךְ; כִּי הוֹלְכִים לִפְשֵׁר
וּלְעִשּׂוֹת שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים, וּלְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ
מִקְטִינִים הַדְּבָר, וּמִמְלִיצִים טוֹב בְּעָדָם, וּלְפָנָיו יִשְׂרָאֵל מַגִּדִּילִים
הַחֲטָא מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁמֻּצְּנוּ אֶצֶל מֹשֶׁה, שֶׁאֵמֵר לְחַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ (שְׁמוֹת
לב): לָמָּה יַחֲרֶה אַפְּךָ בְּעַמְּךָ; וְלִישְׂרָאֵל אָמֵר (שם): אֲתָם חֲטָאתֶם
חֲטָאָה גְדוֹלָה (ס). וּבְשִׁהֲרַע שֶׁל הַדּוֹר גּוֹבֵר עַל הַחֻתָּם הַנִּזְכָּר וּמִקְלָקֵל
אוֹתוֹ, חֵם וְשְׁלוֹם, אֲזִי נִתְקַלְקַל שְׁלוֹם הָעוֹלָם, וְנַעֲשֶׂה גְרוֹשִׁין
וּמִחֲלַקֵּת בְּעוֹלָם, הֶפֶךְ הַשְׁלוֹם, בְּבַחֲנִית (איוב יח): וּמִתְבַּל יִגְדִּיחוּ (ב);
כִּי מִחוֹתָם נַעֲשֶׂה נִדְתָּ, כִּי הֵם בְּמִסְכָּר הַשְׁוֹה, כְּמוֹכָא:

ב וְיֵשׁ חֻתָּם שֶׁהוּא לְמַעַל מִזֶּה הַחֻתָּם, הֵינּוּ בְּחִינֹת יָדִים
הַמְקַבְּלִים מוֹסֵר מֵאֵלּוּ הַמוֹכִיחִים, בְּחִינֹת (איוב לו): בֶּיד כָּל
אָדָם יַחֲתֵם. וְהַיָּדִים זֶה בְּחִינַת אֲמוּנָה, שְׁנוֹתְקַבֵּל בָּהּ הַמוֹסֵר,
בְּבַחֲנִית: כְּאֲשֶׁר דָּבָר ה' בֶּיד מֹשֶׁה, בְּחִינַת (שְׁמוֹת יז): וַיְהִי יָדָיו אֲמוּנָה.
וְזֶה הַחֻתָּם צִדִּיק שְׁמִירָה יִתְרָה, שְׁלֹא יִתְקַלְקַל, הֵינּוּ שְׁלֹא יִתְקַלְקַל
הָאֲמוּנָה. כִּי בְּשִׁחַם וְשְׁלוֹם נִתְקַלְקַל הַחֻתָּם הַחֲצִיזוֹן, וְיִכְלוּ לְהַתְקַרֵּב
לְחֻתָּם הַפְּנִימִי, וּקְלָקְלוּ הַחֻתָּם הַפְּנִימִי עַל־יְדֵי קְלָקוֹל הַחֻתָּם
הַחֲצִיזוֹן, שֶׁהוּא הָאֲמוּנָה. וּבְשִׁחַם וְשְׁלוֹם נִתְקַלְקַל זֶה הַחֻתָּם -
הַיָּדִים - נַעֲשֶׂה מִזֶּה כְּפִירוֹת, שֶׁהוּא הֶפֶךְ הָאֲמוּנָה, וְנַעֲשֶׂה אֲמוּנוֹת

כְּפִיּוֹת. כִּי עֵקֶר הַעֲבוּדָה־זוֹרָה אֵין לָהּ כַּח, אֶלָּא עַל־יְדֵי שְׁמֻקְבֵּל
מִהַיָּדִים אֵלּוּ, בְּבַחֲנִית (שְׁמוֹת לב): וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיִּצַּר אוֹתוֹ בַּחֲרֹט
(וּכְמִבְאָר בּוֹהֵר בִּירְתִּישָׁא (דף קצב) עַל פֶּסוּק זֶה לַעֲנִין מַעֲשֶׂה הַעֲגֹל:
כְּמָה אֶצְלָחוּ בַּעֲבָדָא דָּא, בְּגִין דְּוִיִּקַּח מִיָּדָם וְכו', אֵלּוּ כִּד נִטַּל
מִיִּדְיוֹן הוּא שְׂדָא לְאַרְעָא, וְאַף־עַל־גַּב דִּיפֹּל לָהּ לְכַתֵּר, לֹא הוּא
אֶצְלָח עֲבָדָא בִּישָׁא דָּא וְכו', עֵין שָׁם.) וְגַם תְּקוּנוֹ הוּא גְּסִיפֵן רַק
עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַיָּדִים, בְּבַחֲנִית (בראשית לח): וַיִּתְּנוּ אֶל יַעֲקֹב אֵת כָּל
אֱלֹהֵי הַנֶּכֶד אֲשֶׁר בְּיָדָם. כִּי מ"חֻתָּם" נַעֲשֶׂה "נִדְתָּ", בְּבַחֲנִית (ישעיה
א): יָדִיכֶם דְּמוֹס מְלֹאוֹ; כִּי יָד בְּמִלּוּאוֹ (כֹּהֵן יוֹד דִּלְת) הוּא מִסְפָּר
נִדְתָּ, הֵינּוּ עֲבוּדָה־זוֹרָה שְׁמֻמָּמָא כְּנֶדָה (שְׁבַת כב):

ג וַיִּצְרִיךְ לְרֹאוֹת לְמִלְאֵת אֵת הַיָּדִים, שֶׁהִיא הָאֲמוּנָה, עַל־יְדֵי הָאֲרָה
מִשְׁבָּעָה רוּעִים, שֶׁהֵם כְּלָלִיּוֹת שֶׁל כָּל מְנַהֲיֵי הַדּוֹר,
בְּבַחֲנִית (שְׁמוֹת כב): שִׁבְעַת יָמִים תְּמַלֵּא יָדָם; כִּי הֵם רוּעִים הָאֲמוּנָה
לְתַקְנָהּ וּלְהַשְׁלִימָהּ, וְעַל־שֵׁם זֶה נִקְרָאִים רוּעִים, עַל־שֵׁם (תְּהִלִּים לו)
וַיַּעַז אֲמוּנָה; וְכָל עֵקֶר אֲמוּנָת יִשְׂרָאֵל מְמַשְׁכִּין הֵם לְהַדּוֹר. וְזֶה
בְּחִינַת (דְּבָרִים לב): כָּל קְדוֹשֵׁי בִידְךָ; שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת שֶׁל כָּל
מְנַהֲיֵי הַדּוֹר. וְזֶה בְּחִינַת (תוֹשַׁע יב): וְעַם קְדוֹשִׁים נֶאֱמָן. וּמֹשֶׁה, שֶׁהוּא
אַחֵד מִשְׁבָּעָה רוּעִים, נִקְרָא עַל־שֵׁם זֶה רַעֲיָא מְהִימָנָא:

ד וְאִי אִפְשָׁר לְבֹא לְאֵלּוּ הַרוּעִים, שֶׁהֵם כְּלָלִיּוֹת שֶׁל תְּקַדְשָׁה,
אֶלָּא עַל־יְדֵי עֲזוּת, כְּמוֹכָא רַבּוּתֵנוּ וְכִרְוֹנָם לְכַרְכָּה (אֲבוֹת
פ"ה): הָיוּ עֲזוּ בְּנִמְר, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת טו): נִהְלַת כְּעֹזָא אֶל גִּוָּה
קְדֻשָּׁה; הֵינּוּ עַל־יְדֵי עֲזוּת נִכְנָסִין לְתוֹךְ תְּקַדְשָׁה, כִּי יֵשׁ רוּעִים שֶׁל
הַסְטֵרָא־אֲחֵרָא, וְהֵם גְּסִיפֵן מְפָרְסִי הַדּוֹר, וְכּוֹפִין אֲנָשִׁים לְתַחֲוֹת
שְׁעִבּוּדֵיהֶן. וְעֵקֶר מְלָכוּתָם הוּא עַל־יְדֵי עֲזוּת, כִּי עֲזוּת - מְלָכוּתָא
בְּלֹא תְּנָא (פְּטִירוֹן קה), וְהֵם כְּכֹלָבִים בְּעֲזוּתָם, בְּבַחֲנִית (ישעיה נ):
וְהַכְּלָבִים עֲזִי נִבֵּשׁ הֵמָּה רוּעִים; וְהֵן פְּנֵי הַדּוֹר כְּפִנֵי הַכְּלָב (סוֹטָה
כט). וְעַל־כֵּן, כְּדִי לְהַנְצִל מֵהֶם מִתַּחַת מְשֻׁלָּתָם, אִי אִפְשָׁר רַק
עַל־יְדֵי עֲזוּת, לַעֲמֹד נֶגֶד עֲזוּתָם, וְאִי: נִהְלַת כְּעֹזָא אֶל גִּוָּה קְדֻשָּׁה
- שְׁנוֹכְנֵם לְתוֹךְ תְּקַדְשָׁה. וְכָל תְּקוּלוֹת - הֵן שֶׁל צַעֲקָה, הֵן שֶׁל
אֲנָחָה, הֵן קוֹל שׁוֹפֵר, הֵן קוֹל זִמְרָה - כָּלֵם הֵם בְּחִינַת עֲזוּת,
בְּבַחֲנִית (תְּהִלִּים סח): הֵן יִתֵּן בְּקוֹלוֹ קוֹל עֲזִי:

ה וַיִּצְרִיךְ כָּל אָדָם לְרַחֵם מְאֹד עַל בֶּשֶׁר הַגּוֹף, לְהִרְאוֹת לוֹ מִכָּל
הָאֲרָה וּמִכָּל הַשְּׁנָה שֶׁהַנֶּשְׁמָה מִשְׁנָה, שֶׁהַגּוֹף גְּסִיפֵן יָדַע
מִזֹּאת הַהֲשָׁנָה, בְּבַחֲנִית (ישעיה נח): וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלֵּם; מִבְּשָׂרְךָ
דִּיקָא, שְׁלֹא תַעֲלִים עֵינֶיךָ מִלְּרַחֵם עַל בְּשָׂרְךָ, הֵינּוּ בֶּשֶׁר גּוֹפֵךְ. כִּי
צָרִיכִין לְרַחֵם מְאֹד עַל הַגּוֹף, לְרֹאוֹת לוֹכְכוֹ, כְּדִי שְׂיִיכַל לְהוֹדִיעַ לוֹ
מִכָּל הַהֲאָרוֹת וְהַהֲשָׁנוֹת שֶׁהַנֶּשְׁמָה מִשְׁנָה, כִּי הַנֶּשְׁמָה שֶׁל כָּל אָדָם
הִיא רוּאָה וּמִשְׁנָה תְּמִיד דְּבָרִים עֲלִיּוֹנִים מְאֹד, אֲבָל הַגּוֹף אֵינוֹ
יָדַע מֵהֶם. עַל־כֵּן צָרִיךְ כָּל אָדָם לְרַחֵם מְאֹד עַל בֶּשֶׁר הַגּוֹף, לְרֹאוֹת
לוֹכְךָ הַגּוֹף, עַד שֶׁתּוֹכַל הַנֶּשְׁמָה לְהוֹדִיעַ לוֹ מִכָּל מַה שֶׁהִיא רוּאָה
וּמִשְׁנָה תְּמִיד כְּנ"ל.

(א) עֵין מ"ד דְּבָרִים פ"א וְוֹדֵר נח דף סו ע"ב. (ב) עֵין רש"י פֶּרֶשׁת מְצוּרָה עַל פֶּסוּק תְּהִיָּה בְּנִדְתָּה.

בבחינת בשר, אינם שומעים כלל קול האנחה הנ"ל, ואפלו אם שומעים קולו, אינם שומעים הקול בעצמו, כי אם קול הכרה:

ז וְקוֹל הַכֶּרֶה הוּא: דע, כי בשנתעורר קול דקדשה, אזי מתעורר ממנו קול דסמטרא-אחרא, כי עלידי העברות נבראים מחבלים, והם צועקים: הב לן מונו! הב לן חיי! וכשאין מתגבר ומתעורר קול דקדשה, הם נחים, אך תכף שמתעורר קול דקדשה, הם מתעוררים תכף, ומתחילין לצעק ולקטרג נגדו - וזהו קול ההכרה, שיוצא מקול הקדשה. וזה בחינת (דמיה ד'): אם עונינו ענו בנו - אין עניה אלא לשון צעקה (י), הינו שהעונות צועקין בנו, בתוכנו במש, עלידי שנתעורר קול דקדשה, וכמו שכתוב אצל הצרפתי (מלבי"ם י'): באת אלי לחזיר את עוני, הינו כל זמן שלא היה שם אליהו, ולא היתה הקדשה גוברת בלפד, היו העונות שלה נחים, אך עלידי שנתעורר שם קדשת אליהו, היו נזכרים ונתעוררים עונותיה לצעק ולקטרג עליה:

וזהו: אם עונינו ענו בנו - שהעונות צועקין בתוכנו, ואפלו כשאנו צועקים אזה קול דקדשה, אין אנו זוכין לשמע קול דקדשה בעצמו, לשפר עלידי עזות הגוף, כי אם קול הכרה, שהוא קול העונות, שנתעוררין נגד קול דקדשה, והם צועקין בתוכנו: ה' עשה למען שמך - שאתה בעצמך תעשה למען שמך ותרדם עלינו למענך לכו. וכשאנו בבחינת בשר להחכם, שהוא בחינת העצם, אזי אינו שומע הקול בעצמו הנ"ל, רק הקול ההכרה, הינו קול העונות שנתעוררים מזה הקול:

וזה (ר"ה כו'): התוקע בבור, בחינות (תהלים פא): שתני בבור תחתיות, והוא מתאנח ותוקע על זה - אותם העומדים בחיץ, שאינם בבחינת בשר, אם קול שופר שמע - יצא, הינו שיוכל לצאת מתוך הרע שלו; ואם קול הכרה שמע - לא יצא, כנ"ל:

נמצא, בין קול אגח האדם בעצמו אינו שומע, אם אינו בבחינת בשר - שהגוף רחוק בלפד מהעצם הנשמה, עד שאינו בבחינת בשר, ואזי אינו שומע קול אגחתו, וכן קול אגח החכם, אם אינו בבחינת בשר להחכם, אינו שומע קולו, כי אם קול הכרה כנ"ל:

ח וְלִבּוֹא לַבְּחִינָה בְּשֵׁר הוּא עַל־יְדֵי הַשְׁמוּשׁ; עַל־יְדֵי שְׁמֻשְׁמֻשׁ אֶת הַחֶכֶם, נַעֲשֶׂה בְּחִינָה בְּשֵׁר לַחֶכֶם, וְכֵן עַל־יְדֵי שְׁמֻשְׁמֻשׁ הַגּוֹף לַהֲנַשְׁמָה בַּעֲשִׂית מַצּוֹת מַעֲשִׂיּוֹת, נַעֲשֶׂה הַגּוֹף בְּחִינָה בְּשֵׁר לַהֲנַשְׁמָה:

ובשהבשר בבחינה הזאת, אז (ישע"א מא): ולירושלים מבשר אתן - מבשר הנמול הנ"ל נשלים ירושלים, שהיא קריה נאמנה (שם א), הינו שזוכין לבוא לאמונה, שהיא כלליות הקדשה, שמקבלין מצדיקי הדור האמתיים, שאי אפשר להתקרב אליהם כי אם על ידי עזות דקדשה, שהוא בחינת כל הקולות דקדשה, שעלידיהו משברין עזות דסמטרא-אחרא, שהוא בחינת עזות הגוף, וזוכין להתקרב ולהתדבק אליהם, ועלידיהו זוכין לאמונה שלמה, שהוא בחינת: ירושלים קריה נאמנה, כנ"ל:

ובשהגוף הוא בבחינה זו, היא טובה להנשמה, שלפעמים נופלת ממדרגתה, ובשהגוף צח ואור, תוכל הנשמה להתרומם ולחזר למדרגתה עלידי הגוף, הינו עלידי תענוגי הגוף תוכל לזכר ולעלות לתענוגים שלה, כי מאחר שהגוף גס-כפן טוב וכשר, אינו נלכד בהתענוגים, ועל-כפן תוכל הנשמה לחזר עלידי תענוגי הגוף למעלתה, לתענוגים שלה. וכן גס-כפן עלידי הרשימות שיש בהגוף, עלידי הארות שהאירה בו הנשמה מקדם, תוכל עתה לזכר ולעלות ולחזר למדרגתה. וזה בחינת (איוב יט): מבשרי אגח אלוה - מבשרי דקא, הינו עלידי בשר הגוף יחזה אלוה, הינו השגות אלקות, הינו שהאדם בגופו יראה ויחזה השגות עליונות, שהנשמה משגת תמיד כנ"ל; אבל כשיש להגוף עזות, מבחינת: והכלבים עזי נפש - אין הנשמה יכולה לסמוך עצמה ולהתקרב אל הגוף להודיע לו מההשגות שלה, כי תוכל ללכד בתקף ועזות הגוף, מה שהגוף עז וזקק בהתאוות, וצריך לזה עזות דקדשה, הינו קולות הנ"ל, שעלידיהו משבר עזות הגוף, כי אגחה שוכרת גופו של אדם (ברכות נח), וכשממשבר עזות ותקיפות הגוף, עלידיהו תוכל הנשמה להתקרב עצמה אל הגוף, כי לא תהיה נלכדת שם:

וזה בחינת (תהלים קב): מקול אגחתי דבקה עצמי לבשרי. עצמי היא הנשמה, שהיא עצם האדם, כי עקר עצמיות האדם, מה שנקרא אצל האדם אני, הוא הנשמה, שהיא עצם הקים לעד, אבל מחמת עזות הגוף בתאוותיו, אזי הנשמה, שהיא עצם האדם, רחוקה מבשרו וגופו, ועלידי קול אגחה, שהיא בחינת עזות דקדשה כנ"ל, עלידיהו נשבר עזות גופו, ואז מתקרבת ומתדבקת העצם להבשר, הינו הנשמה להגוף, וזהו: מקול אגחתי דבקה עצמי לבשרי כנ"ל:

ובחינת קול התקיעות הוא בחינת: מקול אגחתי; והוא משבר גופו של אדם, בבחינת (עמוס ג): אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו, ועלידם יוכל לבוא לרועים הנ"ל. וזה בחינת: תקיעה, שברים, תרועה. תקיעה הם הקולות, קול עז. שברים - שעלידם נשבר עזות הגוף כנ"ל. תרועה - בחינת (שמואל ב ח): ואתה תרעה את עמי הנ"ל, שהם הרועים דקדשה, שאי אפשר להתקרב להם כי אם עלידי עזות דקדשה, שהוא בחינת קולות דקדשה, בחינת קול שופר כנ"ל. וזה (בראשית י'): וימל את בשר ערלתם בעצם היום הזה; וכתיב (שם): בעצם היום הזה נמול אברהם. היום הזה - זה בחינת קול שופר, שמצותו ביום (ר"ה כח, מגלה כ); בבחינת (תהלים כ): יענך ה' ביום צרה; שעלידו נמול ונשבר ערלת בשר, ומקבל אור העצם:

ו וְכֵן בְּכִלְיֹת בְּנֵי־הָאָדָם יֵשׁ בְּחִינָה עֶצֶם וּבְשֵׁר, הֵינּוּ שֶׁהַחֶכֶם הָאֵמֶת, שֶׁהוּא בְּחִינָה הַנִּשְׁמָה לְהַעֵם, שֶׁהֵם לְמַטָּה מִמֶּנּוּ, הוּא בְּחִינָה עֶצֶם, וְהָעֵם הֵם נִגְדוּ בְּחִינָה בְּשֵׁר. וְכִשְׁהֵם בְּבִחִינָה בְּשֵׁר, כְּמוֹ בְּשֵׁר הַגּוֹף בְּעֶצֶם הָאָדָם, הֵם שׁוֹמְעִים הַקּוֹל אֲנִיחָה, הֵינּוּ קוֹלוֹ שֶׁל הַחֶכֶם, וְשׁוֹכֶרֶת גּוֹפֶם, בְּבִחִינָה אֲנִיחָה שׁוֹכֶרֶת וְכו', וְעַל־יְדֵיָהּ יוֹכֵל לְסַמֵּךְ לַהֲתַקְרֵב אֵלֵיהֶם, שֶׁהֵם בְּחִינָה בְּשֵׁר, בְּבִחִינָה: מִקּוֹל אֲנִיחָתִי דְּבִקָּה עֲצָמִי לְבִשְׁרִי הַנ"ל. אֵךְ כְּשֶׁאֵינֶם

(ג) עיין רש"י פירשת כי חבא ד"ה וענית, ובמרא סופה לב ע"ב.

וזה בחינת תורת ה' ותורתו (ע"ז ט) - מתחלה תורת ה', שהוא בחינת נסתר, הנסתרות לה' אלקינו; ואחר כך, כשהוא במדרגה גבוהה ממנה, נעשה תורתו - שנעשה מהנשמע נעשה, שהוא בחינת: והנגלות לנו ולבנינו:

וזה (דברים כט): הנסתרות לה' אלהינו - זה בחינת נשמע; והנגלות לנו ולבנינו - זה בחינת נעשה. עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת - שילך מדרגה לדרגה, שיבוא לעולם שיהיה מהנשמע נעשה. וזה: לעשות את כל דברי התורה - דברי התורה הם דבורי התורה שפסיכות המצוה, כגון וידבר, כנ"ל, שהם בחינת נשמע כנ"ל, יהיה נעשה מהם בחינת נעשה. וזהו: עד עולם - שילך מדרגה לדרגה ומעולם לעולם. לעשות - לעשות דיקא, בחינת נעשה. את כל דברי התורה הזאת - דברי התורה הם בחינת דבורי התורה שפסיכות המצוה, שהם בחינת הנסתרות, בחינת נשמע כנ"ל, יהיה נעשה מהם בחינת נעשה, בחינת נגלות כנ"ל:

וצריך כל אדם שילך מדרגה לדרגה ומעולם לעולם, עד שיבא בכל פעם לבחינת נעשה ונשמע גבוה יותר, שיהיה נעשה אצלו בכל פעם מבחינת נשמע, בחינת נסתר, בחינת תפלה, בחינת דברי התורה שפסיכות המצוה, בחינת תורת ה', יהיה נעשה מזה בחינת נעשה, בחינת נגלה, בחינת תורה, בחינת תורתו, ויהיה לו בחינת נשמע וכו' גבוה יותר. וכן בכל פעם ילך מדרגה לדרגה וממעלה למעלה, עד שיבוא בראשית נקדת הבריאה, שהוא תחלת האצילות. ושם יש גס"כ בחינת נעשה ונשמע, ובחינת נשמע שיש שם, הוא תורת ה' באמת, כי בכל עולם ודרגה תורת ה' היא רק בשם המושאל, כי רק מחמת שנסתר ממנו נקרא תורת ה', וכשבא לשם נעשה תורתו, אך בחינת הנשמע שבתחלת האצילות, היא תורת ה' באמת, כי אין גבוה משם, רק תורת ה' ממש:

ואחר כך כשנכלל באין סוף, אזי הנעשה היא בחינת תורת ה' ממש, והנשמע הוא בחינת תפלה ה'. כי יש תורת ה', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ירושלמי בבבא ב"ר ט"ז): אני קימתי תחלה, וכמו שאמרו (סוטה יד): הקדוש ברוך הוא מלביש ערמים ומבקר חולים וכו'. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ו): מניין שהקדוש ברוך הוא מניח תפלין וכו'? וכן יש תפלה ה', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שם ו): מניין שהקדוש ברוך הוא מתפלל? שנאמר: ושמתים בבית תפילתי. נמצא, שיש תורת ה' ויש תפלה ה', וכשזוכה להכלל באין סוף, אזי תורתו הוא תורת ה' ממש, ותפלתו הוא תפלה ה' ממש:

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ב"ק צב): המבקש רחמים על חברו, והוא צריך לאותו דבר - הוא נענה תחלה; כי מה שצריך לאותו דבר, ואינו מבקש על עצמו, הוא מחמת שהוא בבחינת אין, והוא בחינת תחלה, הינו קדם הבריאה, ומחמת שהוא בבחינת תחלה, על ידיה הוא נענה תחלה:

מ ולבוא לעזות דקדשה הנ"ל הוא על ידי שמחה, בבחינת (נחמיה ח): כי חרות ה' היא מעונם; הינו על ידי בחינת נעשה ונשמע, שהוא בחינת השמחה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת פח): בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע, ורדו ששים רבוא מלאכים, ונתנו שני עטרות בראש כל אחד וכו', וכשחמאו נלקחו וכו', ועתיד הקדוש ברוך הוא להחזירם להם, שנאמר: ושמחת עולם על ראשם. נמצא, שנעשה ונשמע הם בחינת שמחה, בחינת: ושמחת עולם על ראשם, כנ"ל:

ידע, כי שני העדים שהכתירו בחורב מנעשה ונשמע, הם בחינת בראשית ברא, כמובא בספרא דצניעותא (פ"ה): בראשית - דא מאמר. ברא - חצי מאמר. דא ערן עלאה. ערן תתאה. חכמה עלאה. חכמה תתאה. אב ובן:

כי נעשה ונשמע הוא בחינת נסתרות ונגלות: נעשה הוא בחינת נגלות, הינו המצוות שאפשר לכל אחד לקיים לפי מדרגתו; ונשמע היא בחינת נסתרות, מה שהוא גבוה ונסתר ממנו, שאינו יכול לעשות עבודה כזה. למשל: אצל כל מצוה יש דברים שפסיכות המצוה, כי מלבד הצווי הנאמר בתורה לקיים המצוה, יש עוד לזה דברים בתורה, כגון: וידבר ה' אל משה, ושאר דבורי התורה שפסיכות המצוה. ועבודה שיש בדבורי התורה הללו, שפסיכות המצוה, הם בחינת נשמע, בחינת נסתר, כי המצוה בעצמה אנו יכולים לקיים, אך העבודה שיש באלו הדבורים, אין אנו יודעים, וזה בחינת נשמע, בחינת נסתר:

וזה בחינת תורה ותפלה; נעשה הוא בחינת תורה, הינו הנגלות, מה שידע לקיים, ונשמע הם בחינת נסתרות, בחינת דבורי התורה, שהם הדבורים של התורה שפסיכות כל מצוה, שהם בחינת נסתר כנ"ל, שאינו יודע איך לעבד כזה את השם יתברך, בחינת תפלה, שהיא דבקות, כי שמיעה תליא בלבא (תקן נח), כמו שכתוב (מלכים א ג): ונתת לעבדך לב שומע; ועבודה שכלב זו תפלה (תענית ב), הינו בטול ודבקות לאין סוף, כי אין סוף הוא בחינת מה שאין בו תפיסה, ומאחר שאין לו תפיסה כזה [הינו בדבורי התורה הנ"ל, כי הוא בחינת נסתר כנ"ל], הוא בחינת תפלה, דבקות, שהוא רק בטול להאין סוף:

י ויש בכל דרגה ודרגה, וכן בכל עולם ועולם, בחינת נעשה ונשמע. כי כל אחד לפי מדרגתו, יש לו בחינת נעשה, בחינת תורה, הינו הנגלות לו; ובחינת נשמע, שהיא בחינת נסתרות, בחינת תפלה כנ"ל. כי מי שבא למדרגה גבוהה מהראשונה, אזי נעשה מהנשמע שלו בחינת נעשה, ואזי יש לו בחינת נשמע אחרת. וכן מדרגה לדרגה, וכן כל אדם לפי מדרגתו יש לו בחינת נעשה ונשמע, וכן בכל עולם יש בחינת נעשה ונשמע, כי מה שהוא להעולם הזה בחינת נשמע, הוא לעולם הגלגלים בחינת נעשה, ויש להם בחינת נשמע גבוה ממנו, וכן מעולם לעולם:

בחינות נעשה ונשמע, שהוא בחינות תורה ותפלה וכו' כנ"ל. אך עקר שלמות השמחה הוא עלידי יראה, כי "וגילו פרעדה" בתיב (תהלים ב) ה', הינו עקר הגילה והשמחה היא עלידי תפלה, שהוא בחינות יראה כנ"ל, שהיא בחינות נשמע, בחינות מאמר השלם, ששם עקר השלמות כנ"ל. נמצא, שעקר בגין האמונה, שהיא בחינות ירושלים קריה נאמנה, וזכין עלידי תפלה, שהוא בחינות יראה, בחינות מאמר השלם כנ"ל. ועלפן נקראת האמונה ירושלים, שהוא יראה שלם, כי עקר בגינה - עלידי בחינות יראה, שהוא בחינות מאמר השלם, שהיו בחינות בראשית, ירא בשת, שהוא מאמר השלם כנ"ל. וזה (שם יט): עדות ה' נאמנה - עדות ה', שהם העדדים הנ"ל, נאמנה, עלידה נבנית האמונה:

וזה (בראשית מט): משם רועה אכן ישראל, ותרגומו: אב וכן. וזה מאמר השלם, שהוא אב וכן בחדא, כי חצי מאמר הוא בחינות בן לחד, אבל מאמר השלם הוא אב וכן בחדא, כי שם נכלל הכל, ועלידיה וכול לבוא לבחינות רועים כנ"ל, וזהו: משם רועה אכן ישראל, כנ"ל:

יא אך פשרונים לצאת ממדרגת נעשה ונשמע זה למדרגת נעשה ונשמע גבוה ממנה, צריך להיות ירידה קדם העליה, כי הירידה היא תכלית העליה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ע"ד ד): לא היה דוד ראוי לאותו מעשה וכו'; לא היו ישראל ראויים לאותו מעשה, אלא שנתן השם יתברך להם מכשול לטובת העולם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שם: להורות תשובה:

וזה (ישעיה ג): והמכשלה הזאת תחת ירך (שבת קכ גיטין מג) - אלו דברייתורה, שאין אדם עומד עליהם אלא אם כן נכשל בהם. דברייתורה הם בחינות הדבורים שפכיכות המצוה, שהם: וידבר ה' אל משה וכו' כנ"ל, שהם בחינות נסתר, בחינות נשמע, בחינות תפלה כנ"ל. עומד עליהם - זה בחינות תפלה, כי אין עמידה אלא תפלה (ברכות י), ולעשות מהדברי התורה, שהוא בחינות נשמע, יהיה נעשה ממנו בחינות נעשה, עד שיהיה העמידה, שהיא בחינות התפלה, יהיה עליהם, הינו שיהיה לו בחינות עמידה, בחינות תפלה, בחינות נשמע גבוה יותר, כי כשיהיה מהנשמע נעשה, יהיה לו נשמע גבוה ממנו כנ"ל. וזה אי אפשר אלא אם כן נכשל בהם, כי לעלות מדרגא לדרגא, צריך ירידה תחלה, שהיא המכשול:

וזה (ירמיה ג): ביום ההוא יבקש עון ישראל ואיננו; כי לעתיד יהיה פלו תשובה, ועלידי התשובה ודונות נעשין זכיות (י), ויהיה נעשה מעברות ישראל תורה, ועלפן יבקשו אז העוונות, כי יבקשו ויחפשו אז אחר עוונות ישראל, איך לוקחין עוד איזה עון, כדי לעשות ממנו תורה. וזהו: ואיננו, כי יהיו כל העוונות נכללין באין, הינו באין סוף, ששם העוונות נתהפכין לזכיות עלידי התשובה, שהיו בחינות ירידה תכלית העליה הנ"ל. וזה (הושע ד): שובה ישראל וכו', כי כשלת בעוונך, הינו עלידי התשובה, יהיה נעשה מהעברות בחינות מכשלה, שהוא התורה כנ"ל:

[לכאורה, אין לזה הענין חבור היטב למה שלמעלה, אך באמת מבאר זה הענין היטב למעין קצת, כי מבאר לעיל ולקמן, שבחינת תפלה ה' הוא בחינת קדם הבריאה, בחינת אין סוף, שהיו בחינת תחלה, ומחמת שזאת הבחינה היא בחינת אין, עלפן אין מי שיזכה לזה, כי אם מי שהוא בבחינת אין, דהינו שהוא ענו באמת, ומכבול עצמו לנמרי בתכלית הפטול, באלו אינו בעולם, עד שנכלל באין סוף, ששם הוא בחינת תפלה ה' כנ"ל. וכוה מקשר היטב מה שמוכא לקמן על מאמר רבותינו זכרונם לברכה: אלעזר ועירא וכו', שחשדוהו בגדלות, ועלפן חבשוהו וכו', עין שם. ולכאורה, אין קשר לענין פנים הגדלות להתורה הזאת, שלא נזכר כאן, לכאורה, מענין גדלות כלל, אך באמת עלפי הנ"ל מבאר לעינים, שכל ענין זה לזכות לבחינת נעשה ונשמע הגבוה יותר, שהוא בחינת כלליות באין סוף, בתחלת הבריאה - כל זה אי אפשר לזכות, כי אם עלידי ענוה באמת, שהוא בחינת אין כנ"ל. ועתה מבאר היטב קשר ענין זה "המתפלל על חברו והוא צריך וכו'" להתורה הזאת, כי זה שמתפלל על חברו, אף-עלפי שהוא צריך לאותו דבר, והו בחינת ענוה, בחינת אין, שמכבול עצמו, ואינו חושש על עצמו כלום, רק מרגיש צער ישראל חברו, ועלידי הפטול זה, הוא נכלל באין, שהוא בחינת תחלה, בחינת קדם הבריאה, בחינת נשמע, בחינת תפלה ה' כנ"ל, ועלפן הוא נענה תחלה, כי הוא בבחינת תחלה כנ"ל]:

וזה בחינות אב וכן, מאמר וחצי מאמר. כי הנעשה הוא בחינות נגלה, בחינות תורה, בחינות ברא, בחינות בן, בחינות עדן תתאה, בחינות חכמה תתאה, בחינות חצי מאמר; כנגד הנשמע, שהוא בחינות בראשית, מאמר השלם, חכמה עלאה, עדן עלאה, בחינות אב, בחינות תפלה, בחינות נסתר. כי כל דרגא נגד דרגא שלמעלה ממנה הוא בחינות חצי מאמר. כמו האב, כשמדבר, מדבר מאמר השלם, וכשבנו הקטן מדבר אחריו, הוא מדבר רק חצי מאמר - בן כל דרגא נגד דרגא שלמעלה ממנה, היא בחינות חצי מאמר, והדרגא שלמעלה ממנה היא בחינות מאמר השלם נגדה, וכן מדרגא לדרגא. כי כל בניאדם וחיות ועופות וצמחים וכל הדברים שבזה העולם, הם רק בחינות חצי מאמר נגד העולם שלמעלה מזה העולם, כי הם רק רמזים לדברים הגבוהים מהם, וכן מעולם לעולם. וכן כלליות הבריאה נגד קדם הבריאה היא בחינות חצי מאמר, כי עקר שלמות - באין סוף, ושם הוא בחינות מאמר השלם. וזה: ברא, שהוא כלליות הבריאה, הוא חצי מאמר נגד בראשית, שהוא בחינות קדם הבריאה, בחינות תפלה. כמו בראשית - ירא בשת (תיקונים תיקון י), שהיא התפלה, בחינות (משולל): יראת ה' היא תהלה, שהוא מאמר השלם:

ועלפן אמונה נקרא ירושלים כנ"ל, על-שם שעקר בגינה מבראשית, שהוא בחינת יראה שלם, כי תמן יראה, תמן שלם (י). בראשית, ירא בשת, מאמר השלם. כי אמונה הוא מהרועים כנ"ל, ולהרועים אי אפשר להתקרב כי אם עלידי עזות כנ"ל, ולעזות זוכין עלידי שמחה כנ"ל, ולשמחה זוכין עלידי

(ד) עיין מ"ד וירא פרשה נו. (ה) ברכות דף ל ע"ב. (ו) עיין יומא פו ע"ב.

(ט) - כי היה מתאבל על ירושלים קריה נאמנה, הינו על קלקול האמונה, ועל-כן סים מסאנא אפמא, להורות שנתקלקל חותם הרגלין, ונעשה מ"חותם" דם "גדת". וזה: מסאנא אפמא - שנתקלקל הרגלין ונעשה גדת, כי האי שחר אדם הוא (חולין מו:); וזה נעשה על-ידי קלקול האמונה, כי עקר היא האמונה, כמבאר למעלה (שעל-ידי קלקול האמונה, שהוא בחינת חותם הדין, נתקלקל ממילא חותם הרגלין, כי עקר הוא האמונה כנ"ל):

אמרו לה: מי חשיב את לאתאבולי וכו' - הינו שחשדוהו שיש לו גדלות, ועל-כן על-ידך נתקלקלו הרגלין, בבחינת (תהלים לו): אל תבואני רגל גאון; כי על-ידי גדלות נתקלקלו הרגלין, בבחינת: כל המתנאה, באלו דוחק רגלי השכינה (ח). ועל-כן, כיון שחשדוהו בגדלות, חכשוהו, כי ענש הגדלות הוא תפיסה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מגילה יג): ואם תגים דעתו, הקדוש-ברוך-הוא משפילו, שנאמר: ואם אסורים בזקים, נמצא, שענש הגדלות - תפיסה, ועל-כן חכשוהו:

אמר להו: בעו מנאי או אבעי מניכו - כי זה יהיה נסיון אם יש לי גדלות, או ראוי שלא אוכל להשיב לכם, כי כל המתנאה, חכמתו מסתלקת ממנו (פסחים סו:). **בעי מניחו: האי מאן דקין בפרא, מאי משלם.** קין בפרא הוא בחינת שפנם בעויות. **בפרא** הוא בחינת עויות, בחינת קולות, כמו שכתוב (תהלים קד): הכפירים שואגים לפרך. ושאל: מאי משלם מי שפנם בזה העויות. והשיבו: **משלם בפרא** - כמו שפנם ישלם:

ושאל: והא קא הוי תמרי - כי על-ידיה שפנם בעויות, יכול לבוא לקלקול האמונה, וזה תמרי - בחינת (ירמיה ב): תהמיר גוי אלהים, ועמי המיר כבודי וכו'. והשיבו: **ישלם תמרי** - כמו שמוגעים על קלקול האמונה. **והא לא הוי תמרי -** כי אף-על-פי-כן עדן לא בא לכפירות. והשיבו: **בששים** - הינו גיהנם, שכל העולם אחד מששים לגיהנם (ט), כי עוֹפְנִים לגיהנם, כי הענשים של כל הדברים החליף אברהם אבינו, עליו השלום, על שעבוד מלכויות (י), אף ענש העויות נשאר רק בגיהנם, וזה שפנם בעויות דקדשה על-ידי עויות פנים דסמרא-אחרא, ישלם בששים, הינו בגיהנם כנ"ל:

ועויות דקדשה הוא בחינת תשרי, ועל-כן נקרא (מ"א ח): ירח האיתנים, מלשון תקיפות ועויות, כי אז צועקין ישראל קולות וקול שופר, שהקולות בלם הן בחינת עויות, כנזכר לעיל, ועל-כן אז נחתמו ונתקנו שני החותמות, חותם בתוך חותם, כי על-ידי עויות דקדשה זוכין לאמונה, שהוא בחינת חותם הדין, ועל-ידיה זוכין לקבל מוסר ממוכיחי הדור, שזהו בחינת חותם הרגלין כנ"ל, שהם בחינת שני החותמות, חותם בתוך חותם כנ"ל. וזה: **תשרי**, בגימטריא שתי פעמים חותם עם השתי תבות (כמובא בכתבי האר"י בכוונות נעילה וחושענא רבא). ועל-כן בתשרי שמחת ישראל, כי עויות הוא על-ידי השמחה כנ"ל, כי חדות ה' היא מעוזכם, וגם המקרא הזה נאמר על ראשיהשנה:

וזה פרוש המשנה (אבות פ"ה): יהודה בן תימא אומר: הוי עז כנמר וכו'. נמצא, שמוזהיר על עויות דקדשה, שצריך האדם שיהיה עז כנמר כנגד כל הקמים כנגדו למנע אותו, חס ושלום, מעבודתו. ותכף ומיד מבאר שם גדל הפנים והאסור של העויות-פנים דסמרא-אחרא, כמו שכתוב שם: הוא היה אומר: עוֹפְנִים לגיהנם וכו'; ואם-כן אפשר למעות, חס ושלום, כי בהכרח צריכין לעויות בשביל הקדשה כנ"ל, כי אי אפשר להתקרב אל הקדשה באמת, כי אם על-ידי עויות כנ"ל, וכמו שאמר הוא עצמו: הוי עז כנמר; ומצד אחר העויות רע מאד, הינו מי שהוא עויות-פנים שלא בשביל הקדשה (מכל-שכן כשהוא עוֹפְנִים כנגד הקדשה, שמעו פנים נגד יראי ה' וכיוצא), שזה העויות רע מאד, כי עוֹפְנִים לגיהנם:

ואם-כן נפל פותא בכירא (י), כי אין יודעין איד להתנהג - על זה פקש התנא: יהי רצון שתבנה עירך במהרה בימינו (שלבאורה הוא פליאה גדולה, וכל אדם משתומם על זה: מה סמיכות יש לתפלה זאת להקדוש, וגם אין זה דרך המשנה להתפלל תפלה ובקשה באמצע דבריו, אף עתה מבאר היטב), הינו שהתפלל, שיזכה לידע איד להתנהג בענין העויות, הינו שלא יהיה לו שום עויות דסמרא-אחרא, רק שיזכה שיהיה לו עויות דקדשה, שעל-ידן נבנה ירושלים קריה נאמנה, הינו שזוכין לאמונה על-ידי זו העויות, כמבאר לעיל, שאי אפשר להתקרב להצדיקים אמיתיים, שהם בחינת כלליות שבקעה רועים, שהם כלליות הקדשה, שעקר האמונה נמשך על-ידם, כי אם על-ידי עויות כנ"ל, וזהו: יהי רצון שתבנה עירך במהרה בימינו; הינו שיהיה העויות עויות דקדשה, ששמנו נבנה ירושלים קריה נאמנה כנ"ל:

אף לבוא לזה הוא על-ידי: ותן חלקנו בתורתך; הינו על-ידי שמשגיגין בחינת נעשה ונשמע - שעושים מהנשמע נעשה, מתורת ה' - תורתו, דהינו שזוכה להשיג תורת ה' כנ"ל. וזהו: ותן חלקנו בתורתך - שיהיה חלקנו, שהוא החלק שלנו בהתורה, הינו בחינת תורתו, בחינת נעשה, בתורתך - הינו תורת ה' ממש, הינו שיזכה להכלל באין כנ"ל, שיזכה להשיג תורת ה', בחינת נשמע, שעל-ידיה זוכין לשמחה כנ"ל, שעל-ידיה זוכין לעויות דקדשה כנ"ל, בחינת: כי חדות ה' היא מעוזכם כנ"ל:

וזה: ובשת פנים לגדעון; כי באמת זה העויות דקדשה נמשך מבשת, כי לעויות דקדשה זוכין על-ידי שמחה וחדות, בחינת: כי חדות ה' היא מעוזכם כנ"ל, ולחדות ה' זוכין על-ידי בחינת נעשה ונשמע כנ"ל, ועקר שלמות השמחה הוא על-ידי היראה, שהיא בחינת נשמע, בחינת תפלה כנ"ל, ויראה היא בשת, ירא בשת. נמצא, שזה העויות דקדשה נמשך מבשת. וזה: ובשת פנים לגדעון, כי העויות הזאת דקדשה, שהוא בחינת בשת, הוא בחינת עדן, בחינת עדן עלאה וכו', שהוא בחינת נשמע, בחינת יראה, בחינת תפלה כנ"ל; ולבוא לעויות הזאת, התפלל: יהי רצון שתבנה עירך וכו' כנ"ל:

וזה פרוש: אלעזר ועירא הוה סים מסאנא אפמא. אמרו לה: מה עבדת. אמר: קא מתאבילנא על ירושלים (כק

(י) שבת סו ע"ב. (ח) עיין ברכות מג ע"ב ובחורשי אנדות שם, ועיין קרושין לא ובר"ן שם. (ט) עיין תענית י. (י) עיין מ"ד ק"ך ל"ך מ"ב, פקודי פ' טא.

(השקמות השיבים להתורה הזאת:)

וזה: והיה עקב השמיעון את המשפטים האלה (דברים ז). עקב - בחינת רגליו, ורגליו הם בחינת המוכיחים, כנזכר לעיל, ולהם מגלים הדינים, והם מוכיחים את הדור. וזה: והיה עקב השמיעון - הינו שמבחינת רגליו, הינו המוכיחים, השמיעון את המשפטים האלה, הינו הדינים, כי להם מגלים אותם כנ"ל, והם מוכיחים כזה את הדור כנ"ל:

כל הקולות הם בחינת עזות. קול המוכיח הוא בחינת קול שופר, כמו שכתוב (ישעיה נח): בשופר תרם קולך. וכן קול נגינה, וזה בחינת (תהלים ל): היטיבו נגן בתרועה. קול הנגון הוא בחינת תרועה, בחינת שופר, בחינת: ואתה תרעה את עמי, כנ"ל: בימי רבן גמליאל היה הדור, שהיתה תורתם בחינת נשמע, בחינת תפלה, וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מגילה כא): בימי רבן גמליאל היו לומדים תורה בעמידה. עמידה היא בחינת תפלה כנ"ל. ועליבן משמת רבן גמליאל, בטל כבוד התורה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שם ובסוטה מט):

בכל עולם יש בחינת נעשה ונשמע. וכן במלאכים יש נעשה ונשמע, כמו שכתוב (תהלים ק): גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו; וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת פח): מי גלה רו זה לבני, רו שמלאכי השרת משתמשין בו, שנאמר: גברי כח וכו'; אי אפשר להתקרב אל הקדשה כי אם על ידי עזות, כמו שכתוב: הוי עז כנמר, כמבאר לעיל. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ביצה כח): לא נתנה תורה לישראל אלא מפני שהן עזין; גדולה בוששה, שנכפלה שני פעמים בפסוק (ויאל ב): ולא יבשו וכו', ולא יבשו עמי לעולם (מ"ק טו):

הגן-עדן והגיהנום הם בזה העולם ממש, אך אי אפשר לבוא לשם מחמת הקרירות שבצד צפון ודרום. וצער הבושה גדול מאד, יותר מענש גיהנום, וכל יסורי עולם הזה, יש בהם צער הבושה, שמתבטל מחבריו על שיש לו יסורין. וכן לעתיד לבוא צער הבושה גדול מאד, ואפלו כל צדיק נכונה מחפתו של חברו. אוי לאותה בוששה, אוי לאותה בלמה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ב"ב עה). ואמרו שם: פני משה כפני חמה, פני יהושע כפני לבנה; אוי לה לאותה בוששה, אוי לה לאותה בלמה וכו'; מפלשפון איד יתבטלו החומאים, רחמנא לצלן. ואם הוא במדרגה שאין צריך להתבטל משום אדם, יש להתבטל מהקדוש-ברוך-הוא, כי הקדוש-ברוך-הוא מקים כל התורה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: הקדוש-ברוך-הוא קובר מתים וכו', הקדוש-ברוך-הוא מבקר חולים וכו', ושאר מצוות התורה שחשבו רבותינו זכרונם לברכה, שהקדוש-ברוך-הוא מקים אותם. וגם הקדוש-ברוך-הוא מתפלל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: מנין שהקדוש-ברוך-הוא מתפלל וכו', ומאי מתפלל? יהי רצון מלפני וכו'. ובדאי שהקדוש-ברוך-הוא מקים מצוות התורה ותפלה כמו שראוי להקדוש-ברוך-הוא, וכמה רחוק בין קיום התורה שלו ובין תפלה שלו, לתורה ותפלה של השם יתברך, כי כל אחד עובד השם יתברך לפי מדרגתו בבחינת נעשה ונשמע, הינו תורה ותפלה כנ"ל:

[בעת שהתחיל לומר התורה הזאת, התחיל מזה הענין הכתוב כאן, מענין הגן-עדן והגיהנום וצער הבושה וכו' כנ"ל, עד שנכנס בענין תורה ותפלה של השם יתברך בעצמו, ככתוב כאן, ואחר-כך נכנס על-ידיו מענין לענין, עד שגמר כל התורה הנ"ל; אך בשעה שכתבתי לפניו תורה זאת, הפך הדבר קצת, וצוה עלי להתחיל התורה מענין חותם בתוך חותם כנ"ל. וה' יודע כוונתי:]

מרום הוא אלהין בקדמיותא ובתרייתא, די צבי ואתרעי בן ומסר לן אוריתא, די זבינא לסימא ספרא דצניעותא: בען גרים ידנא, קדם אלקנא, די יעמד לנא לימינא, להתחיל ולגמר רזין עלאין הגנוזים בסבי דבי אתונא:

שיחות השייכות להתורה

מספה"ק חיי מוהר"ן

(יג) אחר-כך נכנס אצלנו לביתו הגדול ודבר עמנו בדרבנו. ואז שאל לאחד אם בכה בראש-השנה ואמר אז שעקר הבכיה כשהיא מחמת שמחה וגלה אז ענין הנפלא בשמחה יגילון כל היום שהוא ראשי-תבות בכיה במבאר בסימן קע"ה.

ואמר אז שהיה לו אז מה שנקרא בלשון חסידות הארה גדולה לומר תורה אך על-ידי זה נתבלבל וספר שבתו הקטנה שנפטרה באה אליו בקובלנא רבה, כי בני ביתו היו עוסקים ברפואתה עם נכרי אחד שהיה עוסק בלחשים וסגולות. ואמר רבנו זכרוננו לברכה שאף-על-פי שעכשו אינם שכיחים מכשפים, אבל זה העפז"ם היה מכשף גמור וזה היה פגם גדול לנשמה קדושה ויקרה כזאת. על-כן באה אליו בקובלנא רבא על זה ואז הכרח לשאל עד שהודיעו לו כנ"ל, ועל-ידי זה תקן אותה ומחמת זה נתבלבל הדבר ול-א אמר אז התורה הגדולה שהיה מוכן לומר כנ"ל.

ובחמלת השם חסדו גבר עלינו וסבב השם יתברך שאף-על-פי-כן לא אבדנו התורה הזאת, כי זכינו אחר-כך ביום שני שגלה לנו אז תורה גבוהה ארבה ורחבה ועמקה מאד והיא התורה חותם בתוך חותם שפסימן כ"ב. והתורה הזאת נאמרה פתאם, כי בתחלה ישב ודבר עמנו בדרבנו ומקדם צוה לאיש אחד להביא לו שמן ופתילה לתקן לו נר של שמן זית, ואחר-כך הדליק הנר בעצמו. כי כן היה דרכו פמה פעמים שהיה פתאם מדליק נר של שמן זית והדבר היה מוכן שהיה ממתיק דינים בזה. ואז סמוך להחלטה והנר היה דולק סמוך לשלחנו, והוא דבר עמנו באימה גדולה, ובתוך כך צוה להביא לפננו סליחה והביאו לפננו ופתחה ואמר קצת מאיזה סליחה של יום כפורים. והכל היה בפני כלנו שהיינו עומדים סביבו והוא יושב על כסאו סמוך לשלחנו בחדרו. בתוך כך התחיל לדבר מהגן-עדן והגיהנום שהגן-עדן והגיהנום הם בזה העולם וכו' ונכנס מענין לענין עד שגמר כל התורה חותם בתוך חותם הנ"ל ונשתתה האמירה בערך ארבע שעות.

ומה שעבר אז אי אפשר לספר בכתב. אשרי השעה אשרי הרגעים שזכינו לעמד לפננו. ואחר-כך בשבת אחר ספוד אמר שבשביל התורה הזאת נתן אלף אדמים לשומר הפתח למעלה במקום שהיה שם וכו' במבאר במקומו:

(יז) כשאמר הענין (ראש השנה כז): על התוקע בבור אותם העומדים בחוץ עין שם בסימן כ"ב מענין התגלות סוד קול הברה עין שם. ואז אמר בעצמו שיש בזה קשיא לכאורה כי שם מבאר שמי שאינו בבחינת בשר אינו יכול לשמע הקול בעצמו כי-אם קול הברה עין שם, ומבאר זה בתוך המשנה הנ"ל שאמרה אם קול שופר שמע וכו' ואם קול הברה שמע וכו', וקשה לכאורה

הל' א' הזכירה המשיגה בתחלה אותן העומדים בחוץ אם קול שופר שמע וכו' ופרש רבנו זכרנו לברכה שם בעצמו אותם העומדים בחוץ שאינם בבחינת בשר וכו' ואם-כן קשה איך אותם שעומדים בחוץ שאינם בבחינת בשר יכולים לשמע הקול בעצמו שהוא בחינת קול שופר, ואיך אמר התנא על אותם העומדים בחוץ שאינם בבחינת בשר אם קול שופר שמע וכו', הל' א' אותם שאינם בבחינת בשר אינם יכולים לשמע הקול בעצמו וכו'. אבל ל' א' באר הענין לתרץ זאת בפרוש רק אמר בשיחתו הקדושה הל' א' גם-כן אין מבינים ענין הנ"ל.

אך מדבריו מובן שיש בזה ענין בגו'. והנראה מדבריו הוא שגם מי שאינו זוכה עדין להיות קרוב להנשמה ולהצדיק האמת בבחינת בשר הנ"ל, אף-על-פי-כן אם יכריח עצמו הרבה ויטה אצלו היטב כבכ גדול לשמע קול הנשמה וקול הצדיקים אמתיים, יש לו גם-כן תקנה לשמע קול דקדושה בעצמו, רק שצריך להטות אצלו היטב. והוא ממש כמו בענין דין המשיגה הנ"ל לענין קול שופר בפשיטות, שמי שאינו תוקע בבור בודאי אינו צריך הבחנה אם קול שופר שמע ואם קול הברה כי בודאי שמע קול שופר וכמבאר בשלחן-ערוך (ארח חיים סימן תקפ"ז): שרק מי שתוקע בבור וכיוצא צריך הבחנה אם קול שופר שמע אם קול הברה שמע.

כמו כן הוא ממש בענין זה שאמר רבנו זכרנו לברכה בהמשיגה הנ"ל, שמי שהוא תוקע בבור, שמנח בבור תחתיות ושם תוקע ומתאנח וצועק על עוונותיו, שאז צריכים הבחנה אותם שעומדים בחוץ שאינם בבחינת בשר, אם קול שופר שמעו יצאו וכו' כי אף-על-פי שאינם בבחינת בשר אם יכריחו עצמם ויטו אצלם היטב יוכלו לשמע הקול בעצמו כנ"ל, אבל מי שזוכה שהוא בבחינת בשר אינו צריך הבחנה כלל כי בודאי ישמע בבחינת הקול שופר שהוא הקול דקדושה בעצמו והבן. כן נראה לעניות דעתי, (לענין המבאר במאמר הנ"ל שכל הקולות הם בחינות עזות וכו' אמר אז שאפילו קול קשקוש המטבעות של נתינת הצדקה הם גם-כן בחינת עזות דקדושה וכו'):

(נט) סדר הזמנים של אמירת המאמרים הנודעים לנו וכו'

מאמר חותם בתוך חותם סימן כ"ב, נאמר בשבוע שאחר ראש-השנה תקס"ה.

(יד) בשנת תקס"ה עשה נשואין לבתו מרים זכרונה לברכה בקהלת-קדש וואלטישיסק. ובשבת שלפני החתונה שקורין פארשפיל שהיה בפרשת נח בראש חודש חשון היה מרקד כל היום בלון. ורקודין כאלו לא נראה ממנו בשום פעם כמותם, כי אז היה מרקד כמעט כל היום. ומה שהיה אז באותו השבת אי אפשר לבאר ולספר. והתפלל עמנו חגור בפאטשיילע [כעין מטפחת] לבד, ואחר-כך בסעדה שלישית ישב אז עמנו ואמר לזכר השלש סעדות זה. וספר אז שפאותו ראש-השנה נתנו לו עקספענס [הוצאות] אלה אדמים אחר כל ההצטרפות והיה במקום שהיה והוא אוהב תורה מאד, והיה שם מקום שאמרו שם תורה גבוה מאד והלך לשם ועמד שם שומר על הפתח ולא הניחו לכנס. ונתן לו האלה אדמים שלו כדי שיניחוהו. והיה לו שם יצר הרע גדול על האלה אדמים שלא לתנם. וגם יודע אפילו היצר הרע שיש שם. ונכנס לשם ושמע מה ששמע, ומה ששמע באותו העת הינו מאמר חותם בתוך חותם בלקוטי א' סימן כ"ב הוא מאותו התורה של המקום הנ"ל, רק הוא מעט ומקצת וכו'.

קיצור ליקוטי מוהר"ן

הזה באים גרושין וטלטולים, ונעשית מחלקת בעולם, להיפוך משלום הנ"ל. נמצא שהאמונה היא העקר, - עקר חותם העליון של הקדשה, והיא כלליות הקדשה. ואז ישמע ויקבל מוסר הנ"ל, וישוב אל ה' וירחמהו. נמצא שנשמרת כל הקדשה על ידי אמונה, [ונחתמת בבחינת חותם בתוך חותם]:

(ג) ואי אפשר לזכות לאמונה שלמה כי אם על ידי שבאים לצדיקי הדור האמתיים. כי כל עקר אמונת ישראל ממשיכים הם להדור, שהם כלליות כל מנהיגי הדור והאמונה והקדשה. והעקר הצדיק בחינת משה, שנקרא על שם זה רעיא מהימנא, כי רועה האמונה לתקנה ולהשלימה, והוא אחד משבעה רועים שבכל דור ודור (ועין בבא מציעא פרק ז' ברבי חייא ובגניו):

(ד) ואי אפשר לבוא לאלו הרועים ולהתקרב אל הקדשה כי אם על ידי עזות דיקא כמאמר חכמינו זכרונם לברכה 'הוי עז כנמר' (אבות פרק ה), וכמו שכתוב: "נהלת בעזך אל גוה קדשך" (שמות ט"ו יג). כי יש רועים של הסטרא אחרא, והם גם כן מפרסמי הדור, וכופין אנשים לתחות שעבודיהו, ועקר כחם הוא על ידי עזות, כי 'עזות מלכותא בלא תגא' (סנהדרין ק"ה). והם ככלבים בעזותם, והן פני הדור כפני הכלב (סוטה מ"ט), בבחינת: "והכלבים עזי נפש המה רועים" (ישעיה נ"ו יא). ועל כן אי אפשר להנצל מהם מתחת משלתם, רק כשיהיה לו עזות גדול מאד לעמד כנגד עזותם הרע, ויהיה מצחו חזק לעמת מצחם. וכן אי אפשר להנצל מכל המונעים והחולקים והמתנגדים ולהתקרב אל האמת, כי אם על ידי עזות דקדשה (ועין 'שלחן ערוך' סימן א):

(א) יש צדיקים כאלו שהם בחינת למודי השם, הינו שלומדין כביכול את ה', שנותנין לו עצות, והם הולכין בשליחותו לישראל להוכיחם ולהחזירם להשם יתברך. ועל שם זה נקראים רגלין, על שם העצה, כמו שפרש רש"י (שמות י"א ח) "העם אשר ברגליך": ההולכים אחר עצתך, וע"ש ההליכה הנ"ל.

וכשהשם יתברך גוזר גזר דין בעולם, והדין צריך להיות דין תורה, ומחמת שהם כביכול למודי השם, על כן השם יתברך מתעצץ עמהם ומגלה להם הדין תורה שנגזר על הדור, והם מכסין זה הדין תורה וחותרין אותו בבחינת "מעין חתום" (שיר השירים ד' יב), בכדי שלא יינקו ממנו החיצונים, שלא יהיה נעשה ממנו חס ושלום דין אכזרי. והם כשנגלה להם הדין תורה, הולכין ומוכיחים הדור כדי להחזירם למוטב להמתיק הדין. ואפלו בשעת מוסר נזהרין גם כן להחתים ולהסתיר, שלא יינקו ממנו החיצונים חס ושלום.

ועל שם זה הן בחינת חותם, חותם הרגלין חותם הפנימי. ואלו הלמודי השם מוכיחי הדור מרבים שלום בעולם, כמו שכתוב: "וכל בגוף למודי ה' וגו'" (ישעיה נ"ד יג), כי הולכים לפשר ולעשות שלום בין ישראל לאביהם שבשמים יתברך:

(ב) ואי אפשר לקבל תוכחה ומוסר ממוכיח האמת הנ"ל, כי אם על ידי אמונה, כי האמונה היא בחינת ידים לקבל המוסר על ידם. וזה הוא חותם למעלה מחותם הנ"ל, דהינו חותם הדין חותם החיצון. וצריך שמירה יתרה שלא יתקלקל חותם הזה, הינו האמונה, שעל ידי זה חס ושלום יוכלו לקלקל חותם הפנימי הנ"ל, ואז נתקלקל שלום העולם חס ושלום, ועל ידי קלקול האמונה חס ושלום, הוא בא לכפירות ולאמונות כזביות ולכמה מיני ליצנות, ואינו שומע כלל המוסר הנ"ל. ועל ידי קלקול התוכחה והמוסר

ולעלות ולחזור למדרגתה. וזה בחינת "מבשרי אחזה אלוה" (איוב י"ט כו), 'מבשרי' דיקא הינו שיראה האדם מגופו ומבשרו השגות עליונות הנשמה משגת תמיד כנ"ל. ועל ידי קול אנחה שהוא בחינת עזות דקדשה כנ"ל, על ידי זה נשברת עזות גופו ואזי מתקרבת ומתדבקת העצם להבשר, הינו הנשמה להגוף. וזהו: "מקול אנחתי דבקה עצמי לבשרי" (תהלים ק"ב ו):

ז) וכן בכלליות בני אדם יש בחינת עצם ובשר. כי החכם האמת הוא בחינת עצם, בחינת נשמה להעם שהם למטה ממנו. וכשהם בבחינת בשר אצלו, אז שומעים הקול אנחה, הינו קולו של החכם, ושוברת גופם, ועל ידי זה יוכל להתקרב אליהם, בבחינת מקול אנחתי וגו' כנ"ל. אף לפעמים גובר חס ושלוש העזות דסטרא אחרא בפרט ובכלל, ועל פן החכם האמת רחוק מהם, ואינו יכול להאיר בהם ולהודיע להם מההשגות הנפלאות שלו, כי על ידי זה אין דבוקים העם להחכם כמו בחינת בשר להעצם. וכן הגוף רחוק כל כך מהנשמה עד שאינו בבחינת בשר להעצם, ואינו שומע הקול כלל אפילו כשמתאנח וצועק להשם יתברך. כי מגדל רחוקו אינו שומע רק קול ההברה, ואינו זוכה לשבר עזות גופו על ידי זה. וכן אין נשבר עזות העם על ידי קול אנחה ותוכחה של החכם האמת, כי אין שומעין כי אם קול הברה. כי כשנתעורר קול דקדשה נתעורר כנגדו קול דסטרא אחרא, והוא קול הברה שנתעוררים העוונות וצועקין בקטרוגים חס ושלוש.

וצריכים לזה שמוש לשמש את החכם, שעל ידי זה נעשין בבחינת בשר להחכם לדבק בו, ועל ידי זה יזכה לשמע קולו, עד שעל ידי זה נתבטל העזות דסטרא אחרא. וכן על ידי שמשמש הגוף להנשמה במצוות מעשיות, על ידי זה נעשה הגוף בבחינת בשר להעצם שהוא הנשמה, ושומע קול אנחתו וצעקתו של עצמו, ויזכה לשבר עזות גופו על ידי זה כנ"ל. ועל ידי זה

ה) וכן צריך האדם שיהיה לו עזות דקדשה כנגד עצמו, והינו נגד עזות הגוף שהוא עז וחקק כל כך בתאוות, ואין לו בוששה מהשם יתברך. ועל ידי עזות הגוף, על ידי זה אין הנשמה יכולה לסמך עצמה להתקרב להגוף, להודיע לו מהשגות שהיא משגת. כי בודאי הנשמה של כל אדם היא רואה ומשגת תמיד דברים עליונים מאד, אבל הגוף אינו יודע מהם כלל מחמת שהיא רחוקה ממנו מחמת עזותו שהוא עז וחקק בתאוות. וצריך כל אדם לרחם מאד על בשר הגוף לראות לזכור לשבר עזותו הרע של התאוות, כדי שעל ידי זה תוכל הנשמה לקרב עצמה להגוף ולהראות לו מכל הארה ומכל השגה שהיא משגת, שהגוף ידע גם כן ממנה. על כן צריך עזות דקדשה לעמד נגד עזות הגוף. ועזות דקדשה היא בחינת קולות דקדשה. כי כל הקולות - הן קול צעקה, הן קול אנחה, הן קול שופר, הן קול זמרה, הן קול צדיקי אמת, וישאר כל הקולות דקדשה כלם הם בחינת עזות דקדשה. ואפלו קול קשקוש המטבעות של צדקה זה הקול הוא גם כן בחינת עזות דקדשה, ועל ידיהם משברין עזות הגוף:

ו) ועקר עצמיות האדם מה שנקרא אצל האדם 'אני' היא הנשמה, שהיא עצם הקים לעד. אבל היא רחוקה מבשרו וגופו מחמת עזותו בתאוותיו כנ"ל. וכשמשבר עזות הגוף כנ"ל, על ידי זה תוכל הנשמה לקרב עצמה אל הגוף, כי לא תהיה נלכדת בתענוגיו. ועל פן תוכל הנשמה לחזור על ידי תענוגי הגוף למעלתה, לתענוגים שלה. והיא טובה להנשמה שלפעמים נופלת ממדרגתה, וכשהגוף צח ואור, תוכל הנשמה להתרומם ולחזור למדרגתה על ידי תענוגי הגוף. כי מאחר שהגוף גם כן טוב וכשר, אינו נלכד בהתענוגים, ועל פן תוכל הנשמה לחזור על ידיהם למעלתה. וכן גם כן על ידי הרשימות שיש בהגוף על ידי הארות שהאירה בו הנשמה מקדם, תוכל עתה לזכור

נעשה ונשמע, ובחינת 'נשמע' שיש שם הוא תורת ה' באמת. כי בכל עולם ודרגה תורת ה' היא רק בשם המשאל, רק מחמת שנסתר ממנו נקרא תורת ה', וכשפא לשם נעשית תורתו. אף בחינת הנשמע שבתחלת האצילות הוא תורת ה' באמת, כי אין גבה משם, רק תורת ה' ממש. ואחר כך יהיה נכלל בהאין סוף ברנך הוא, ואז הנעשה שלו הוא תורת ה' ממש, והנשמע הוא בחינת תפלה ה', ותורתו היא תורת ה' ממש, ותפלתו היא תפלה ה' ממש. כי יש תורת ה' במאמר חכמינו זכרונם לברכה 'אני קימתי תחלה' (ירושלמי בפורים וראש השנה). וכן תפלה ה' במאמר חכמינו זכרונם לברכה (ברכות ו) מנין שהקדוש ברנך הוא מתפלל שנאמר "ושמחתים בבית וגו'" (ישעיה נ"ו ז). ועל ידי דרך זה זוכין לשמחה כנ"ל:

(יא) אף עקר שלמות השמחה היא על ידי יראה כי "וגילו ברעדה" פתיב (תהלים ב' יא). והיראה היא בחינת בוששה, שירא ומתבייש מהשם יתברך לכל יחטא חס ושלום, במאמר חכמינו זכרונם לברכה (נדרים כ), כי הבוששה היא מעלה גדולה מאד. וזהו פראשי"ת יר"א בש"ת (תקונים תקון ב), והיא בחינת תפלה בחינת "יראת ה' היא תהלה" (משלי ל"א ל). כי עקר התפלה זוכין על ידי יראה ובוששה, שיתפלל בכונה שלמה, שתפלה בכונה פוללת הכל:

(יב) "בראשית" דא מאמר (זהר הקדוש פרישת תרומה ספרא דצניעותא פרק ה) והוא בחינת מאמר שלם. ועל כן אמונה נקרא ירושלים, על שם שעקר בגינה מבראשית יר"א בש"ת, שהוא בחינת יראה שלם, מאמר שלם. נמצא שעקר בגינה על ידי בחינת יראה, שהוא מאמר שלם, בחינת תפלה, שעל ידי זה זוכין לכל הנ"ל לשמחה, ועל ידי זה זוכין לעזות, שעל ידי זה נתקרבין להרועים, שעל ידי זה זוכין לאמונה היא ירושלים "קריה נאמנה" (ישעיה א' כא):

(יג) אף פשרושים לצאת ולעלות מדרגה לדרגה,

זוכין לבוא לשלמות האמונה שהיא כלליות הקדשה שמקבלין מצדיקי הדור האמתיים:

(ח) ולבוא לעזות דקדשה הנ"ל היא על ידי שמחה, כי עקר עזותו והתחזקותו של האדם להתקרב לעבודת השם יתברך היא על ידי שמחה וחדוה, בבחינת "כי חדות ה' היא מעוזכם" (נחמיה ח' י):

(ט) ולזכות לשמחה היא על ידי תורה ותפלה, שהם בחינת 'נעשה' בחינת נגלות, 'ונשמע' בחינת נסתרות, בחינת: "ושמחת עולם על ראשם" (ישעיה נ"א יא), שהם שתי עטרות שנתנו בראש כל אחד ואחד מיישראל בשעה שאמרו נעשה ונשמע, במאמר חכמינו זכרונם לברכה (שבת פ"ח):

(י) וכל אדם יש לו בחינת נגלה ונסתר, שהם בחינת תורה ותפלה. וצריך כל אדם לעלות בכל פעם מדרגה לדרגה ומעולם לעולם עד שיזכה בכל פעם לבחינת נעשה ונשמע גבה יותר, שיהיה נעשה אצלו בכל פעם מבחינת 'נשמע' בחינת נסתר בחינת תפלה, שהיא בחינת דברי התורה שהם סביבות כל מצוה, שאינו יודע איך לעבד בזה את השם יתברך בחינת תורת ה', כמו שכתוב: "הנסתרות לה' אלקינו" (דברים כ"ט כח), יהיה נעשה מזה בחינת 'נעשה' בחינת נגלה בחינת תורה בחינת תורתו. ואז יהיה לו בחינת 'נשמע' וכו' כנ"ל גבה יותר. כי כשפא למדרגה גבוהה מהראשונה, אזי נעשה מהנשמע שלו בחינת 'נעשה', ואז יש לו בחינת 'נשמע' אחרת, וכן מדרגה לדרגה.

וצריך ללמד תורה ולהרבות בתפלה להשם יתברך עד שיגלה לו השם יתברך הנסתר ממנו, ויהיה נעשה מהנסתר נגלה. ואחר כך יתפלל עוד עד שיתגלה לו אחר כך גם הנסתר הגבה יותר. וכן בכל פעם ילך מדרגה לדרגה גבה יותר לבקש בכל פעם מהשם יתברך להשיג הנסתר הגבה יותר, עד שיבוא בראשית נקדת הבריאה שהוא תחלת האצילות. ושם יש גם כן בחינת

צוֹעֲקִין יִשְׂרָאֵל קוֹלוֹת. וְעַל פֶּן תִּשְׁרִי בְּגִמְטְרִיא
שְׁתֵּי פְעָמִים חוֹתֶם עִם שְׁתֵּי תַבּוֹת, וְנִקְרָא 'יֶרַח
הָאֵיתָנִים' (מְלָכִים א' ח' ב), מְלִשׁוֹן תַּקִּיפוֹת וְעֻזּוֹת.
וְאִי תוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר, וְקוֹל הַתִּקְיָעוֹת הוּא גַם
פֶּן בְּחִינַת עֻזּוֹת דִּקְדֻּשָּׁה, שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִשְׁפָּר
עֻזּוֹת דִּסְטֵרָא אַחֲרָא בְּפֶרֶט וּבְכָל פֶּנ"ל, וְכֵן כָּל
הַקּוֹלוֹת דִּקְדֻּשָּׁה. וְעַל פֶּן בְּתִשְׁרִי שְׁמַחַת יִשְׂרָאֵל,
כִּי עֻזּוֹת דִּקְדֻּשָּׁה הִיא עַל יְדֵי שְׁמִיחָה פֶּנ"ל, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב: "כִּי חֲדוּת ה' הִיא מְעֻזָּכֶם" (נְחֻמְיָה ח'
י). וְגַם הַמִּקְרָא הַזֶּה נֶאֱמַר עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

(יז) צְרִיךְ הָאָדָם לְהִתְבַּיֵּשׁ מְאֹד לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ
שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת נֶגֶד רְצוֹנוֹ חֵס וְשְׁלוֹם, מְכַל שֶׁפֶן
שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת אֵיזָה חֲטָא וְעוֹן חֵס וְשְׁלוֹם. וְאִם לֹא
יִמְשִׁיךְ עָלָיו בּוֹשָׁה דִּקְדֻּשָּׁה בְּעוֹלָם הַזֶּה יִתְבַּיֵּשׁ
בְּעוֹלָם הַבָּא, שֶׁזֶה קִשָּׁה מְכַל הָעֲנָשִׁים. כִּי צֶעַר
הַבּוֹשָׁה לַעֲתִיד לְבּוֹא קִשָּׁה מְאֹד מְאֹד, וְהוּא קִשָּׁה
יוֹתֵר אֲפֹלוּ מֵעֲנֵשׁ הַגִּיהֵנִם הַמֵּר, הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵנוּ.
וְאֲפֹלוּ כָל צַדִּיק יִתְבַּיֵּשׁ בְּפִנֵּי חֲבֵרוֹ הַגָּדוֹל מִמֶּנּוּ
בְּמַעֲלָה, וְאֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה עַל זֶה:
'אֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה אֹי לְאוֹתָהּ כְּלָמָה' (בְּבֹא
בְּתֵרָא ע"ה). מְכַל שֶׁפֶן וְכָל שֶׁפֶן אֵיךְ יִתְבַּיֵּשׁוּ
הַחוֹטְאִים חֵס וְשְׁלוֹם, שְׂאִי אֲפֻשֶׁר לְשַׁעַר בְּעוֹלָם
הַזֶּה גָּדֹל הַצֶּעַר וְהַמְרִירוֹת שֶׁל הַבּוֹשָׁה הַזֹּאת
בְּעוֹלָם הַבָּא, רַחֲמָנָא לְצִלָּן. וְכִשְׁזוֹכָה לַבּוֹשָׁה
דִּקְדֻּשָּׁה הַפֶּנ"ל, עַל יְדֵי זֶה זוֹכָה לְתַפְלָה וְשְׁמִיחָה
וְעֻזּוֹת דִּקְדֻּשָּׁה, וְלִהְיוֹת קָרֵב וְלִהְיוֹת בְּצַדִּיקֵי אֱמֶת,
וְלִקְבֹּל מֵהֶם אֱמוּנָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת פֶּנ"ל:

צְרִיךְ שְׁתִּיהֵיה לּוֹ יְרִידָה קֹדֶם הָעֲלִיָּה, כִּי הִירִידָה
הִיא תַכְלִית הָעֲלִיָּה. וְזֶה "וְהַמְכַשְׁלָה הַזֹּאת וְגו'"
(יִשְׁעִיָּה ג' ו) אֵלּוּ דְבָרֵי תוֹרָה שְׂאִין אָדָם עוֹמֵד
עָלֶיהֶם אֲלָא אִם פֶּן נִכְשָׁל בָּהֶם (גִּטִּין מג),
וְהַמְכַשׁוֹל הִיא הִירִידָה. וּמִזֶּה יָכוֹל כָּל אָדָם
לְהִבִּין פְּמָה הוּא צְרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם,
וְלֹא יִפֹּל לְעוֹלָם בְּדַעְתּוֹ מִכָּל הַנִּפְּלוֹת וְהִירִידוֹת
שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי אִם יִתְחַזֵּק וְיִתְאַמֵּץ לְבָלִי הַסִּתְּפֵל עַל
זֶה בְּשׁוֹם אֲפֹן שֶׁבְּעוֹלָם אֲפֹלוּ אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה,
וְאִי יִזְכֶּה לְבִסּוּף שְׁתִּיהֵפְכוּ כָּל הִירִידוֹת לְעֲלִיּוֹת
גְּדוֹלוֹת, כִּי הִירִידָה הִיא תַכְלִית הָעֲלִיָּה. וַיֵּשׁ בְּזֶה
לְדַבֵּר הַרְבֵּה, כִּי כָּל אֶחָד שֶׁנִּפֹּל לְמָקוֹם שֶׁנִּפֹּל
נִדְּמָה לוֹ שֶׁעָלָיו אֵינֶם נֶאֱמָרִים דְּבָרִים הָאֵלֶּה,
רַק לְגִדּוּלִים בְּמַעֲלָה הָעוֹלָם בְּכָל פַּעַם מִדְּרָגָא
לְדְרָגָא. אֲבָל בְּאַמֶּת תִּדְעַ וְתִאֶמֶן כִּי כָּל הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה נֶאֱמָרִים גַּם עַל הַקָּטָן שֶׁבְּקִטְנִים וְהַגְּרוּעַ
שֶׁבְּגְרוּעִים, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ טוֹב לְכָל תַּמִּיד:

(יד) עַל יְדֵי גְדוּלוֹת נּוֹפְלִים בְּתַפִּיסָה כְּמֵאֱמַר
חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה (מְגִלָּה י"ז):

(טו) מִדַּת הָעֻזּוֹת הִיא מִדָּה רָעָה מְאֹד מְאֹד,
כִּי 'עֻז פָּנִים לְגִיהֵנִם' (אָבוֹת פָּרָק ה'), אִם הִיא
שֶׁלֹּא בְּשִׁבִּיל הַקְּדֻשָּׁה, וּמְכַל שֶׁפֶן כְּשֶׁמַּעֲזוּ פָּנָיו
כְּנֶגֶד יִרְאֵי הַשֵּׁם וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה. וְכָל הָעֲנָשִׁים שֶׁל
כָּל הַדְּבָרִים הַחֲלִיף אֲבִירָהּ אֲבִירָהּ עַל שְׁעִבּוּד
מְלָכִיּוֹת (עֵין מִדְּרַשׁ רַבָּה לָךְ לָךְ פֶּרֶשׁה מ"ב),
אֵיךְ עֲנֵשׁ הָעֻזּוֹת נִשְׁאָר רַק בְּגִיהֵנִם. אֵיךְ צְרִיךְ
שֶׁתִּדְעַ שֶׁכְּמוֹ שֶׁהָעֻזּוֹת הִיא מִדָּה רָעָה מְאֹד, כְּמוֹ
כֵּן צְרִיךְ הָאָדָם דּוֹקָא שְׁתִּיהֵיה לּוֹ עֻזּוֹת דִּקְדֻּשָּׁה,
שְׁיִוְכַל לַעֲמֹד נֶגֶד הָעֻזּוֹת פָּנִים שֶׁבְּכָל דּוֹר וְדוֹר,
הַמוֹנְעִים מִלְּהִתְקַרֵּב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶתִי וְלִפְנֵים
בְּקִדְשָׁה. כִּי אִי אֲפֻשֶׁר לִפְנֵים אֶל הַקְּדֻשָּׁה כִּי אִם
עַל יְדֵי עֻזּוֹת, כְּמֵאֱמַר חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה:
'לֹא נִתְּנָה תוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל אֲלָא מִפְּנֵי שֶׁהֵן עֻזִּין'
(בִּיצָה כ"ה) (עֵין סִימָן קמ"ז):

(טז) תִּקְוֵן שְׁנֵי הַחוֹתְמוֹת הַפֶּנ"ל שֶׁהֵם חוֹתֶם בְּתוֹךְ
חוֹתֶם, נִתְּמַקְנִין בְּיוֹם כְּפּוֹר וְהוֹשַׁעְנָא רַבָּה כִּידּוּעַ.
וְכָל זֶה הוּא עַל יְדֵי הַקּוֹלוֹת דִּקְדֻּשָּׁה, כִּי אִי

ליקוטי תפילות

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, רבון כל המעשים אדון כל הנשמות, שתשפיע עלינו מנעון קדשתך, ותמשיך עלינו יראתך ואימתך ונזכה למדת הבושה הקדושה, ותלביש אותנו בלבוש היראה ובמעטה הבושה משמה הגדול והקדוש ונתביש ממך תמיד באמת, לבלתי לסור מרצונך הטוב ימין ושמאל, ותהיה יראתך על פני לבלתי אהטא, זו הבושה.

רבנו של עולם, חוסה עלי ברחמיך והיה בעזרי, שיהיה לי בושה גדולה בעולם הזה מפניך, שלא לעשות שום דבר נגד רצונך חס ושלום, מפל שכן וכל שכן שלא לעשות חס ושלום שום נדנוד עברה חלילה, ולא אבוש ולא אכלם לעולם הבא. וזפני שיהיה מורא שמים עלי כמורא בשר ודם, שיהיה לי יראה ובושה מפניך כמו מפני בשר ודם ממש:

רבנו של עולם, מלך הכבוד, צופה בעלבון עלובים, הקס על כבוד הבריות המרחם על כל מעשיו, חוס ורחם וחמל בחמלתך ורחמיך האמתיים, על עצם חרפתי וכלמתי ובשתי הגדול ביותר בלי שעור וערך ומספר כאשר אתה לבד ידעת, אתה ידעת את חרפתי ובשתי וכלמתי, מה אמר ומה אדבר, בהאיך אנפין איעול קדם מלכא, איך אוכל להטמן מפני בשתי, איך אוכל להסתיר פני בעלמא דקשוט מפני כלמתי, איך אוכל להרים פני המשחרים יותר משולי קדרה בפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי, איך ארים פני בפני אבותי אשר יצאתי על ידם לעולם, איך ארים פני בפני מורי ורבותי אשר הורוני בדרך הישר והאמת, ואנכי לא חסתי על כבודם הגדול והקדוש, ובזיתי את עצמי וגם אותם, כביכול, איך ארים פני בפני כל הצדיקים האמתיים ובפני כל הפשרים שבכל דור ודור, איך ארים פני בפני חברי, מי יוכל להצילני אז מבשתי הגדול, מי יוכל לעמד בפני כלמתי העצומה, איך אוכל למצא לי מקום לברח ולהטמן שם מפני כלמתי ובשתי וחרפתי, ומה אשיב שולחי דבר.

כי אתה גמלת עמי כמה וכמה טובות בכל עת ובכל שעה ובכל רגע בגשמיות וברוחניות והיית מרמז לי בכמה מיני רמזים, וקראת אותי אצלך יתברך בכמה מיני פרוזים ונטיית ידך אלי, ורמזת לי מקרוב ומרחוק לקרבני ברחמיך בהתקרבות גדול מאד בכמה וכמה מיני רמזים ופרוזים שונים בלי שעור וערך בכל יום ובכל שעה ממש, אשר לפי התנוצצות אחד שהיה מתנוצץ לי אלקותך יתברך ורמזיך ופרוזיך הקדושים, היה ראוי לי לבלתי לעבר על רצונך אפלו תנועה קלה שפקלות. ואפלו על תנועה קלה בעלמא, אם לא היה פראוי חס ושלום פרצונך בשלמות, היה ראוי לי לפל על פני ולשכב בבשתי ולהתפסות בכלמתי, עד שפמעט תצא נפשי חס ושלום, ושלא אוכל להרים פני כלל, מפל שכן וכל שכן שאתה היית מתנוצץ לי הרבה התנוצצות בלי שעור, בכמה בחינות ובכמה גלגולים גלגלת עמי, וכמה סבות סבבת עמי, סבות טובות ושאינן טובות, והכל היו לטובתי, כדי לרמז לי על ידם לשוב אליך. בכמה לשונות של חבה קראת אותי, ובכמה רמזים שונים רמזת אלי להתקרב אליך, ולא די שלא חסתי עלי להתקרב אליך באמת ולהיות פרצונך הטוב בשלמות, אף גם הייתי כמסלק הבושה מעל פניו, ומרדתי נגדך בשאט בנפש במרד ובמעל, ופגמתי פגמים הרבה מאד, לא יום אחד ולא יומים ולא עשרה ימים ולא חדש ולא שנה אחת, כי אם הרביתי לפשע ולפגם ימים ושנים הרבה, הוספתי ימים על ימים, שנים על שנים, מלאים חטא ועון ופשע, מלאים חרפות ובושות גדולות ונוראות, אשר

אי אפֿשר לִסְבֹּלָם:

רבונו של עולם, אתה לבד ידעת צער הבושה בעלמא דאיתי, בעלמא דקשוט. אתה לבד ידעת אותו הענוי והצער הגדול והנורא של הבושה של מי שלא קשט עצמו להלוא דבי מלכא, מכל שכן מי שקלקל ולכלך עצמו בכמה מיני פגמים ולכלוכים מכל שכן וכו' (ויפרט כל אחד מה שעשה את נגעי לבבו). אתה לבד ידעת שאין צער וענוי ויסורין בעולם נחשבים כלל כנגד הצער של הבושה הזאת חס ושלום, ואפלו צער גיהנם הקשה ומר מכל מיני יסורין קשים ומרים שבעולם הזה, אשר אם יתקבצו יחד כל מיני יסורים וענוים קשים ומרים שבעולם על אדם אחד חס ושלום, כל ימי חייו חלילה, לא יהיו נחשבים מאומה כנגד שעה אחת ואפלו כנגד רגע אחת של צער של גיהנם, ואף על פי כן אפלו צער של גיהנם הקשה אינו נחשב כלל כנגד צער הבושה, שהוא צער גדול מכל מיני צער ויסורים שבעולם, ואפלו מצער גיהנם, כאשר גלו לנו צדיקה האמתיים, ואי אפֿשר לנו לציר כלל בזה העולם, כשאנו מלפנים בגשמיות גופנו, לציר בשכלנו צער הבושה של עלמא דאיתי, או לאותה בושה או לאותה כלמה, ואם חכמינו זכרונם לברכה אמרו: 'כל צדיק נכוה מחפתו של חברו או לאותה בושה', וגם אמרו: 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה, או לאותה בושה או לאותה כלמה', ואם כל צדיק וצדיק יתבייש כן בפני חברו הגדול ממנו, אכן מה נעני אבתריהו, אנחנו מה נאמר ומה נדבר, באיזה לשון נדבר מבשתנו וכלמתנו, ואיה המליץ שיוכל לארג מליצות על עצם כלמתנו וחרפתנו, ואיה המקונן שיוכל לקונן על עצם צער בשתנו, ואיה המעטיר היודע לרצות ולפייס שיוכל להעטיר ולרצות ולפייס אותך, שתאסף את חרפתנו ותכסה על כלמתנו:

ואחרי כל אלה, אם כבר הייתי זוכה על כל פנים למדת הבושה דקדושה, להתבייש מעתה מפניך באמת לבלי לסור מרצונך חלילה, החרשתי, אבל מה אעשה אבי שבשמים, מה אומר מה אדבר, כי עדן אני רחוק מבושה, ועדין לא שברתי עזות הגוף כלל, "על פן דברי לעו", ואני יודע כלל מהיכן להתחיל לדבר, מהיכן אתחיל לפרש שיחתי "נשפכה בבשתנו ותכסנו כלמתנו, כי ליהוה אלהינו חטאנו",

על פן אין לי פה לדבר, ולא מצח להרים ראש רק באתי לפניה יהוה אלהי ואלהי אבותי ואני פורש כפי אליה, ונושא עיני למעון קדשתך, "אליה נשאתי את עיני הישבי בשמים", שתזמין ותשלח לי דבורים אמתיים כפי ובלשוני, שאוכל לרצותך ולפתותך בהם, שתשיב פניה אלי ותחנני ותצילני מבושות וחרפות ובזיונות מעתה ועד עולם, ותהיה בעזרי ותשפיע עלי אור היראה והבושה דקדושה.

אבי שבשמים, רחם עלי כרחמי האב על הבן ותמשיך עלי מדת היראה והבושה דקדושה משרשה מקדם הבריאה, ממאמר השלם, שהוא "בראשית ירא בשת", מחכמה עלאה, מעדן עלאה דסתים וגניז, מי לא ירא בפני אורות הצחצחות האלו, מי לא יתבייש בפניהם, מי לא יפחד, מי לא ירעד כשיזכר רחוקו הגדול מהשגת אורות האלו אפלו אם היה נקי מן החטא לגמרי, מכל שכן מי שפגם איזה פגם כל שהוא בכל ימי חייו, מכל שכן וכל שכן מלא חטא ועוון ופשע, חוס וחמל עלי, חוס וחמל על נפשי ורוחי ונשמת, חוס וחמל על גופי המגשם הרחוק מקדשתך בתכלית ההרחקה, הפגום בכמה מיני פגמים, המקלקל בכמה מיני קלקולים:

רבונו של עולם, רבונו של עולם, אדון הרחמים והסליחות, ראה עניי ועמלי, ראה עניי ומרודי

לענה וראש. אתה יודע עצם הרחמנות שיש על בשר גופי, שהוא עז וחזק כל כך בתאוות עולם הזה, עד שנתרחק הגוף מן הנשמה בתכלית הרחוק, עד שאי אפשר להנשמה להתקרב כלל להגוף לגלות לו ולהאיר בו מכל הארה ומכל השגה שהנשמה משגת בכל עת תמיד בעולמות העליונים, אשר פגנתה הטובה היתה בבריאתי וביציאתי לזה העולם, כדי שאזכה להשיג אותה בעולם הזה בגוף ונפש ביחד, ולא חסתי על כבודך הגדול והקדוש, ועל כבוד הנשמה הקדושה, ולא נתחזקתי להתגבר על תאוות הגוף ומדותיו הרעים, עד שאין הנשמה יכולה להתקרב להגוף כלל, מחמת שהוא עז וחזק בהתאוות מאד, וכל כך נתגבר עזות הגוף בלי שום בוששה כלל מהשם יתברך, עד שאיני יודע כלל באיזה דרך באיזה עצה ותחבולה אזכה להכניע ולשבר עזות הגוף, כי כל דרך וכל עצה וכל תחבולה שגלו צדיקי אמת, אשר על ידם יכולים לשבר עזות הגוף ולהתקרב אליה, קשה וכבד עלי לקיים העצה בעצמה, ואיני יודע באיזה דרך אזכה להתחיל לקיים עצותיה הקדושות אשר גלית על ידי צדיקי אמת, כי מרדתי בכל עצותיה הטובות:

רבונו של עולם, רבונו דעלמא כלא, חמל עלי כי עכשו איני יודע שום עצה ותחבולה, כי אם לצעק אליך תמיד שתחנני במתנת חנם לגמרי בכל המדות טובות, ותצילני בחסדיך הגדולים מכל התאוות ומדות רעות, וגם לזה איני זוכה כי חולפים ועוברים ימים ושנים אשר איני זוכה אפלו לצעק אליך באמת פראוי, ואפלו אם היו עוברים בלי פגמים הייתי צריך גם כן לצעק מאד על אבדת הזמן היקר מכל הון, אשר הייתי יכול להרויח ולהשתפר בו חיי עולם בלי שעור וערה, אך הלואי, מי יתן והיו הימים עוברים על כל פנים בלי פגמים כלל, אבל אחר שהימים והשנים עברו כצל עובר כהרף עין, והם מלאים פגמים כאלו, חטאים ועונות ופשעים, והפגמים והעונות מתגברים כל כך עד שאיני יכול אפלו לצעק אליך פראוי כמו שאני צריך לצעק:

ועתה עתה אבי שבשמים, אבי שבשמים, מה אעשה מה אפעל, להיכן אברח, להיכן אעוף לשכון, "מי יתנני במדבר מלון ארחים", לברח מגשמינות ועזות הגוף, אך אתה יודע כי אין מקום לברח מן הגוף, אהפכה ואתהפכה פאופן במלי וכלם שבים למקום אחד, אליך לבד עיני תלויות, אליך לבד רעיוני צופיות, אליך לבד עיני נשואות, לתשועת יהנה עיני מניחות ודומיות, אין לי על מי להשען כי אם על אבי שבשמים, אין לי שום תקנה כי אם עליך, אב הרחמן, אין לי שום מבטח ומנוס, כי אם על חסדיך העצומים:

רבונו של עולם, יהמו מעיד עלי, יכמרו חנינותיך על עלוב פמוני, על מלא חרפות ובושות פמוני, ידך תפון עמי אף ורועך תאמצני, קומה בעזרתי והושיעני כי אתה כל יוכל "ולא יבצר ממך מזמה", ואתה ברחמיך וחסדיך הרבים ובכחה הגדול אתה מעלה מתכלית הירידה לעליה גדולה, עד שהירידה היא תכלית העליה, ואתה מהפך ברחמיך העונות לזכיות, כי מי יאמר לך מה תעשה, חוס וחמל עלינו ועשה את אשר תעשה ברחמיך וחסדיך העצומים, באופן שתעלה אותנו מירידתנו ותאמר לצרותינו די, ותתחיל מעתה להעלות אותנו מעלה מעלה, ויתהפכו כל הירידות לעליות גדולות, ותזכנו לתשובה שלמה באמת ואתה ברחמיך תהפך כל העונות לזכיות.

ותעזרנו ברחמיך, שגזפה לעסק כל ימינו בתורה ומעשים טובים ובתפלה, באמת ובאמונה ובענוה אמתיות, ובמסירות נפש, ובדבקות גדול אליך בבטול גמור, ונזכה ברחמיך הרבים להמשיך עלינו בכל פעם אור העדיים והבתרים הקדושים שהכתרת אותנו בחורב, בשעת קבלת התורה, בעת שאמרנו לפניך נעשה ונשמע, שאז נכתרו שני בתרים בראש כל אחד ואחד מישראל, ועל ידי חטאינו נלקחו ונסתלקו ממנו ואתה עתיד להחזירם לנו, כמו שכתוב: "ושמחת עולם על ראשם":

רחם עלינו ועזרנו שנוזקה לקדש ולטהר עצמנו, ונוזקה לסור מרע באמת, ולעשות הטוב בעיניך תמיד, ונוזקה לעסק בתורה ותפלה תמיד באמת ובמסירות נפש, באפן שנוזקה שיחזירו לנו לכל אחד ואחד את שני כתרים האלו הנעשים מנעשה ונשמע, שהם תורה ותפלה, שהם נגלות ונסתרות שבתורה.

ותזכני בכל פעם להשיג נסתרות שבתורה להשיג תורת יהוה, ונוזקה לעסק וליגע ולטרח תמיד בעבודתך בדבקות גדול ובמסירות נפש באמת, עד שנוזקה לילה ולעלות במהירות גדול בכל פעם מדרגא לדרגא וממעלה למעלה, עד שנוזקה להשיג ולהבין בכל פעם נסתרות התורה הגבוהים יותר ויותר, ובכל פעם נזקה להשגת נעשה ונשמע הגבוה יותר ונוזקה תמיד שיהיה נעשה אצלנו בכל פעם מהנסתר - נגלה, מהנשמע - נעשה, מתפלה - תורה, מתורת יהוה - תורתנו, כמו שכתוב: "כי אם בתורת יהוה חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה", ונוזקה להשיג ולהבין את העבודה הגבוה שיש בדברי התורה, שהם סתרי תורתך שמלפני בדברי התורה, שהם הפסוקים שסביבות כל מצוה ומצוה, אשר עצם גדלת העבודה הקדושה שיש באלו הפסוקים אין אנו זוכים להשיג כלל. חוס וחסנו ברחמיך הרבים, וזכנו להשיג ולהבין העבודה הגבוה הזאת, שנוזקה לדעת איך לעבד אותך ולעשות רצונך הנעלה והנסתר בדברי התורה הזאת, ונוזקה לעלות בכל פעם מדרגא לדרגא ומעולם לעולם הגבוה יותר, מנעשה ונשמע זה לנעשה ונשמע גבוה יותר, וכן בכל פעם ופעם לעולם ועד, כמו שכתוב: "הנסתרות ליהוה אלהינו, והנגלות לנו ולבנינו עד עולם, לעשות את כל דברי התורה הזאת", עד שנוזקה לעלות בעליה גדולה להבין ולהשיג תורת יהוה באמת לאמתו, ונוזקה לעלות ולהכליל בה, באור האין סוף, ונוזקה להכליל באחדותך עד שנוזקה לתורת יהוה ולתפלת יהוה באמת:

ובכן יהי רצון מלפניך, יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, שתחמל עלינו ותהיה בעזרנו ותזכנו לשמחה וחדוה ודקדשה, ונוזקה להיות בשמחה תמיד וחדות יהוה יהיה מעוננו, ונוזקה על ידי זה לעזות דקדשה, ותעזרנו בכל עת לזכות לקולות דקדשה, ותתן בלבנו התחזקות והתאמצות לצעק ולזעק אליך תמיד, ותחמל עלינו ותושיענו שנטה אזנינו ולבנו לשמע היטב כל הקולות דקדשה, ויכנסו בלבנו היטב, הן קול מוכיחי אמת, הן קול נגון וזמרה ושירות ותשבחות לשמך ולעבודתך, הן קול הקדוש של השופר, הן קול אנחותינו וצעקותינו ותפלותינו, מה שאנחנו בעצמנו מתאנחים וצועקים ומתחננים ומתפללים אליך יהוה אלהינו, הן שאר כל הקולות שבקדשה - כלם נזקה לעוררם ולשמעם היטב, ויכנסו בלבנו ובאזנינו, ויטו לבנו אליך באמת, ונוזקה לקבל על ידם עזות דקדשה, להתגבר על עזות הגוף, באפן שאוכל לשבר ולהכניע ולבטל עזות הגוף לגמרי, ויתבטלו כל תאוות הגוף ומדותיו הרעים, ויתבטל הגוף לגבי הנשמה הקדושה, ואזקה להיות עז כנמר בעבודתך ובתורתך וביראתך, עד שאזקה שתוכל הנשמה לרחם על בשר גופי, שתתקרב הנשמה להגוף ותגלה לו ותאיר בו מכל הארה ומכל השגה שהנשמה משגת תמיד בכל עת, עד שתגיע גם להנשמה טובה על ידי זה, שתוכל הנשמה לחזור למעלתה תמיד על ידי הרשימות של ההארות, שהאירה בבשר הגוף, ונוזקה להיות דבקים בה תמיד, בגוף ונפש באמת בתכלית השלמות:

כי אתה לבד ידעת גדל הרחמנות, שיש עכשו על גופי הרחוק מהנשמה בתכלית הרחוק, וגם להנשמה מגיע פגם גדול חס ושלום, על ידי רחוק הגוף מהנשמה, כאשר אתה ידעת. חוס וחמל עלי, ותן בלבי רחמנות באמת, שאזקה לרחם על בשר גופי, ואזקה להתגבר בעזות דקדשה,

בְּקוֹלוֹת דְּקִדְשָׁה לְהַכְנִיעַ וּלְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל עַל יְדֵי זֶה עֲזוֹת גּוֹפִי, עַד שְׁגוּפִי יִתְבַּטֵּל לְגַבִּי נִשְׁמָתִי לְגַמְרִי, עַד שֶׁתּוֹכַל הַנִּשְׁמָה לְהֵאִיר בּוֹ, עַד שֶׁגַם הַגּוֹף יֵדַע מְכַל הָאֶרֶץ וּמְכַל הַשָּׁמַיִם שֶׁהַנִּשְׁמָה שְׁלִי מִשְׁגָּת לְמַעַל תָּמִיד בְּכָל עֵת:

וְזַכְנִי לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת וּלְמוֹכִיחֵי אֱמֶת, וְאַזְכֶּה שִׁיחִיָּה לִי עֲזוֹת דְּקִדְשָׁה לְחַיּוֹת עֵז כְּנִמְר לַעֲמֹד כְּנֶגֶד עֲזֵי פְנִים שְׂבִדוֹר, הַרוֹצִים לְהַרְחִיק מִצַּדִּיקֵי אֱמֶת, וְתַצִּילֵנִי וְתַבְדִּילֵנִי מִן הַתּוֹעִים וּמִן מִנְהִיגֵי שֶׁקֶר אֲשֶׁר כָּל מַלְכוּתָם וְהַתְנַשְּׁאוֹת שֶׁלָּהֶם הוּא רַק עַל יְדֵי עֲזוֹת דִּסְטָרָא אַחֲרָא לְבָד, שֶׁהִיא מַלְכוּתָא בְּלֹא תְּגָא, וְהֵם מִשְׁתַּרְרִים וּמִתְנַאֲצִים עַל עַם דִּל בְּחֻנָּם, אֲשֶׁר אִתָּה לְבָד יֵדְעָתָּ כִּמְהָ רַעוּת הֵם גּוֹרְמִים חֵם וְשָׁלוֹם, וְלֹא דִי שְׂאִינָם יְכוּלִים לְקָרֵב אוֹתָנוּ אֵלֶיךָ בְּאֱמֶת כִּי אִם שְׂרוּצִים לְרַחֲקֵנוּ חֵם וְשָׁלוֹם מִמְּקוֹדֵת הָאֱמֶת, מִצַּדִּיקֵי אֱמֶת, מִכְּשָׁרִים אֱמֶתִיִּים. רַחֵם עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ וְתַבְדִּילֵנוּ מִן הַצְּבוּעִים וְהַשְׁקֵרְנִים, מִמִּנְהִיגֵי שֶׁקֶר, וְתֵן לָנוּ עֲזוֹת דְּקִדְשָׁה שְׂנוּכָל לַעֲמֹד כְּנֶגֶד עֲזוֹתָם, וְתַעֲזָרְנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים שִׁיחִיָּה לָנוּ כֹּחַ עַל יְדֵי עֲזוֹת דְּקִדְשָׁה לְהוֹסִיף עֵז וְתַעֲצוּמוֹת בְּקִדְשָׁה שְׁלֵמָה, וְאַתָּה תִּשְׁפִּיעַ וְתִתֵּן עָלֵינוּ תּוֹסֵפוֹת עֵז וְתַעֲצוּמוֹת מֵאַתָּה לְהַתְגַּבֵּר וּלְהַתְאַמֵּץ בְּעִבּוּדְתָּהּ וּבְתוֹרָתָהּ וּבִירְאָתָהּ, בְּכַח וּגְבוּרָה גְדוֹלָה וּבְעֲזוֹת גְּדוֹלָה דְּקִדְשָׁה, וְלֹא נִתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי הַמַּלְעִיגִים, וְלֹא יִפֹּל עָלֵינוּ שׁוֹם מוֹרָא וּפַחַד וּבּוֹשָׁה, וְלֹא שׁוֹם חֲלִישוֹת הַדַּעַת מִשׁוֹם אָדָם וּמִשׁוֹם נִבְרָא שְׂבָעוּלָם, כִּי אִם מִמֶּךָ לְבָד נִירָא וְנִפְחַד וְנִתְבַּיֵּשׁ תָּמִיד לְבָלִי לְסוּר מִרְצוֹנָךְ יָמִין וּשְׂמָאל מַעַתָּה וְעַד עוֹלָם, וְיָקִים בָּנוּ מִקְרָא שְׁכָתוֹב: "תָּנוּ עֵז לְאֱלֹהִים עַל יִשְׂרָאֵל גְּאוּתוֹ וְעֵזוֹ בְּשִׁחְקִים, נוֹרָא אֱלֹהִים מִמְּקַדְשֶׁיךָ אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נָתַן עֵז וְתַעֲצוּמוֹת לְעַם בְּרוּךְ אֱלֹהִים":

וְתִשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים דַּעַת דְּקִדְשָׁה, שְׂאֲזָכָה לֵידַע אֵיךְ לְהַתְנַהֵּג עִם הָעֲזוֹת בְּאִפֻּן שְׁלֵא יִהְיֶה לִי שׁוֹם עֲזוֹת דִּסְטָרָא אַחֲרָא כָּלֵל, וְלֹא אֲשַׁתְּמֵשׁ עִם הָעֲזוֹת כִּי אִם לְשִׁמּוֹךְ וְלַעֲבוּדְתָּהּ בְּאֱמֶת, וְתַצִּילֵנִי וְתַמְלִטֵנִי מִדִּינָה שֶׁל גִּיהֶנָּם הַקָּשָׁה וּמִרַמָּז הַמַּנְיֵעַ לְהַעֲזִי פְנִים, אֲשֶׁר הֵם נוֹפְלִים בְּגִיהֶנָּם בְּאִין סוּמָךְ וּמַצִּיל. חוּם וְחַמֵּל עָלִי בְּחַמְלָתְךָ הָאֱמֶתִיִּים, חוּם וְחַמֵּל עָלִי וְתַצִּילֵנִי מִכָּל מִינֵי עֲזוֹת דִּסְטָרָא אַחֲרָא, מִכָּל מִינֵי עֲזוֹת הַגּוֹף, וְתַנְזֵנִי לְעֲזוֹת דְּקִדְשָׁה בְּאֱמֶת לַעֲמֹד כְּנֶגֶד הָעֲזֵי פְנִים שְׂבִדוֹר הַרוֹצִים לְרַחֵק מִדְּרָכֵי אֱמֶת אוֹ לְהַחֲלִישׁ דַּעַתָּם חֵם וְשָׁלוֹם שֶׁל הַרוֹצִים לְהִתְקַרֵּב לְדְרָכֵי הַקִּדְשָׁה בְּאֱמֶת, וְתַעֲזָרְנוּ שְׁנֵהִיָּה עֵז כְּנִמְר נִגְדָם לְנִצְחָם וְלִהְיוֹתָם עַד עָפָר, לְשַׁבֵּרם וּלְבַטֵּלם לְגַמְרִי, וְתַנְזֵנִי שְׂאֵהִיָּה עֵז וְחֻזֵּק בְּעִבּוּדְתָּהּ תָּמִיד, וְאַזְכֶּה לְכָל הַקּוֹלוֹת דְּקִדְשָׁה, וְלְהַתְגַּבֵּר עַל יָדָם עַל כָּל מִינֵי עֲזוֹת שֶׁל הַגּוֹף עַד שִׁיתְבַּטְּלוּ כָּל תַּאוֹת הַגּוֹף וּמַדּוּתָיו הָרָעִים.

וְאַזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת בְּאֱמֶת, וְלְהַתְחַבֵּר תָּמִיד עִם אֲנָשִׁים כְּשָׁרִים וִירָאִים בְּאֱמֶת, הַהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת כְּרִצּוֹנָךְ הַטּוֹב "יְהוָה עֲזָזוּ וּגְבוּר", "יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה", "תִּנָּה עֲזָךְ לְעִבְדְּךָ וְהוֹשִׁיעָה לְבֶן אִמָּתְךָ", וְזַכְנִי לְעֲזוֹת דְּקִדְשָׁה הַנִּמְשָׁךְ מִבִּשְׁת פְּנִים דְּקִדְשָׁה, מַעֲדָן עֲלָאָה דִּסְתִּים וּגְנִיז, מִחֻכְמָה עֲלָאָה, מִמַּאמֵר הַשְּׁלֵם שֶׁהוּא "בְּרֵאשִׁית", אֲשֶׁר עַל יְדֵי זֶה תִּבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, קִרְיָה נְאֻמָּנָה, נִהְלָנוּ בְּעֲזָךְ אֵל גּוֹה קִדְשֶׁךָ, וְתַנְזֵנִי עַל יְדֵי זֶה לְאַמוּנָה שְׁלֵמָה וְלְהִתְקַרֵּב וְלְהַפְלִיל בְּצַדִּיקִים אֱמֶתִיִּים הַפְּלוּלִים מִשְׂבָּעָה רוּעִים, שֶׁהֵם כְּלָלִיּוֹת הַקִּדְשָׁה, וְיִמְשָׁךְ עַל יָדָם עָלִי וְעַל זָרְעִי וְעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל אֲמוּנָה שְׁלֵמָה בְּאֱמֶת. וְאַזְכֶּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים לְהֵאֱמִין בְּךָ וּבְצַדִּיקֶיךָ הָאֱמֶתִיִּים וּבְמוֹכִיחֵי אֱמֶת שֶׁהֵיוּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר וְשְׂבִדוֹר הַזֶּה, בְּאֱמֶת וּבְאַמוּנָה שְׁלֵמָה, בְּלִי שׁוֹם בְּלָבוֹל וּנְטִיָּה כָּלֵל. וְאַזְכֶּה עַל יְדֵי הָאֲמוּנָה לְקַבֵּל מוֹסֵר מִמוֹכִיחֵי אֱמֶת, וְאַשְׁמַע בְּקוֹלָם, וְיִכְנָסוּ דְבָרֵיהֶם הָאֱמֶתִיִּים בְּאָזְנִי וּבְלִבִּי, וְאַטָּה לְבָבִי אֵלֵיהֶם, וְאַבְטֵל עֲצָמִי לְגַמְרִי אֵלֵיהֶם, עַד שְׂאֲזָכָה לְחַיּוֹת כְּרִצּוֹן הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת, וְלֹא אֶסוּר מִדְּבָרֵיהֶם וּמִרְצוֹנָם יָמִין וּשְׂמָאל:

ותזכני ברחמיך הרבים לשמוש דקדושה שאזכך לשמש צדיקים אמתיים ומוכיחי אמת, ואזכך לעמד לפניך ולשמשם ולהטפל בהם ולעשות כל צרכיהם ורצונם, למען אזכך על ידי זה שיהיה לי איזה שכיכות והתקרבות להם, כי אתה ידעת גדל רחוקי מצדיקי אמת, עד שאין לי שום שכיכות והתקרבות להם, עד שאפלו כשאני זוכה לשמע דבור הקדוש מהם, אינו נשמע לאזני עצם קול הדבור, כי אם קול הברה, הנאחז ומתדבק בקול דקדושה על ידי חטאי ועוונותי המרבים, וגם אפלו קול אנחתי וזעקתי בעצמי אני זוכה לשמע היטב, כי אם קול הברה.

אנא יהוה, חמל עלי, וזכני לשמוש דקדושה, שאזכך ברחמיך לעשות מצוות הרבה בגופי, שיהיה גופי לשמש את הנשמה בעשיית מצוות מעשיות הרבה תמיד, וכן אזכך לשמש הרבה תלמידי חכמים וצדיקים אמתיים, באופן שאזכך לשמע כל הקולות דקדושה בעצמם, בלי שום אחיזת קול הברה כלל, ואתה ברחמיך תמחל ותסלח לי על כל עוונותי ופשעי וחטאי, ותסיר ותבטל כל המקטרגים שנעשו על ידי עוונותי המרבים, ותכניעם ותשפילם ותבטלם בבטול גמור, ותהיה בעזרי שאתגבר בעזרת דקדושה על עזות גופי, עד שאזכך לשבר ולבטל כל תאוות הגוף ומדותיו הרעים, עד שיתבטל גופי לגמרי לגבי הנשמה הקדושה, ויכלל ויתאחד הגוף עם הנשמה בתכלית ההתאחדות, ותאיר ותגלה הנשמה להגוף כל ההארות וכל ההשגות שהיא משגת תמיד למעלה, ואנכי בכלל גופי ונפשי ורוחי ונשמותי אתקרב ואתאחד עם צדיקי אמת, ואהיה נכלל בהם באמת עד שאזכך להכלל בהם באמת מעתה ועד עולם:

ותעורר רחמיך עלינו ותשלח לנו מנהיג אמת רועה נאמן, שיהיה לו פח לקרבנו אליך באמת, ונזכך להכלל בשבעה רועים דקדושה, שהם כלליות הקדושה, כלליות אמונה הקדושה של ישראל עם קדושה, ותמשיך עלינו ותשפיע עלינו אמונה הקדושה על ידם, ועשה למענך ולמען השבעה רועים שהם: אברהם יצחק ויעקב משה אהרן יוסף דוד, ולמען כל הצדיקים שהיו בכל דור ודור עד עתה, ולמען הצדיקים אמתיים שבדור הזה, ולמען כל בית ישראל עמה, ותשפיע עלינו מפעון קדושתך ותיטיב לנו בטובך האמת, ותחננו בחסדיך הגדולים ותמלא רחמים עלינו ברחמיך הרבים ותשיב פניך אלינו, ותקבע ותטע בלבנו אמונתך הקדושה בשלמות, שזנזכה להאמין בה, יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, ובצדיקיך האמתיים, הן בצדיקים אמתיים שזכני עפר, קדושים אשר בארץ המה, הן בצדיקי אמת ומוכיחי אמת וכשרים אמתיים שבדור הזה, בכלם אזכך להאמין באמת ובאמונה שלמה בלי שום בלבול ונטיה כלל חס ושלום, ולא יהיה לי שום הרהור אחריהם כלל.

ואזכך על ידי האמונה השלמה למלא את הארת הידים הקדושים, ואזכך למלאת ידי היום ליהוה, ותתן לי פח להכניע ולשבר ולבטל כל מיני אמונות כוזביות מן העולם, וכלם ישובו לאמונתך הקדושה. ואזכך על ידי האמונה השלמה לקבל מוסר ותוכחה ממוכיחי אמת, ויכנסו דברייהם בלבנו באמת, ונזכך לשוב על ידי זה בתשובה שלמה אליך באמת, ותקבץ נדחי ישראל, ותבטל ברחמיך הרבים כל מיני גרוש ומחלקת מן העולם, שלא יגרשו עמה בית ישראל ממקומם לעולם, וכל אותן שכבר נתגרשו ונדחו ממקומם מעמה בית ישראל בכלל ובפרט, כלם תחזירם ותשיבם למקומם בשלום, ותשים שלום בעולם, ותבטל כל מיני מחלקת מן העולם.

ותרחם עלינו ותטהר עמך ישראל ותשמרנו ותצילנו תמיד מפגם טמאת נדה חס ושלום ותבדיל ותפריש אותנו וכל עמך בית ישראל מפגם טמאה זו לגמרי, שלא יארע לנו ולא יזדמן לנו שום מכשול ופגם חס ושלום, מפגם עוון נדה חס ושלום, רק נזכך להיות קדושים וטהורים תמיד:

והושיענו ברחמיך הרבים, ושלח לנו צדיקי אמת מוכיחי אמת, שיהיה להם כח וחקמה לעשות שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, שיעסקו להוכיח את ישראל בתוכחה הראוי, ויהיו יודעים איך להוכיח אותם, ויודיעו לנו לכל אחד ואחד את גדל עצם הפגם של כל חטא ועון, באופן שנשוב מהם ויחזירו כל ישראל בתשובה שלמה לפניך, ויהיו יכולים לרצות אותך ולפתותך בעתה, ולהקטין לפניך מאד כל חטאינו ועוונותינו ופשעינו, עד שתמלא רחמים עלינו ועל כל עמך בית ישראל, ותסלח לכל עוונותינו ותמחל לכל פשעינו וחטאתנו, שתטאנו וישעינו ונשפיענו לפניך בכלל ובפרט, בדור הזה ובדורות הקודמים, בגלגול זה ובגלגול אחר - על כלם תמחל ותסלח אלוה סליחות, ותשיב פניך אלינו, ותרחם עלינו תמיד, ותבנה עירך ירושלים קריה נאמנה במהרה בימינו, ותשים שלום בעולם.

ונזכר ברחמיך על ידי צדיקיך האמתיים לתקן בשלמות שני החותמות דקדושה; חותם בתוך חותם, חותם הידין וחותם הרגלין, ותמתיק ותבטל כל מיני דינים מעלינו ומעל כל עמך בית ישראל לעולם:

ותעזר לנו ברחמיך הרבים להתפלל בכונה גדולה תמיד, ובפרט בירח האיתנים: בראש השנה ויום הכפורים והושענא רבא, עזרנו להתפלל אז בכח גדול ובכונה גדולה ועצומה, ותזמין לנו ברחמיך בראש השנה ויום כפור מתפללים ותוקעים הגונים וכשרים, שיהיה להם כח לרצותך ולפתותך ולעזר רחמיך, ותעזרנו לשמע קול שופר בראש השנה בכונה שלמה כראוי, ונזכר לקיים מצות שמיעת קול שופר בשלמות עם כל פרטיה ודקדוקיה וכונותיה ותרי"ג מצות התלויות בה ובלב טוב ובשמחה גדולה. ונזכר לשמע קול השופר בעצמו ולא שום קול הברה, ויכנס קול השופר הקדוש בלבנו היטב וימשך עלינו קדושה גדולה על ידי כל הקולות הקדושים של השופר, ויתגבר ויתחזק קול השופר הקדוש בראש השנה, "הן יתן בקולו קול עז", ויפל עלינו פחד וחרדה ואימה ויראה ובושה גדולה ועצומה מפניך על ידי קול השופר, כמו שכתוב: "אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו", וקול השופר יהיה הולך וחזק מאד, עד שיכניע וישבר ויבטל כל מיני עזות דסטרא אחרא, הן עזות הגוף, הן עזות של העיני פנים שפדור. ונזכר לשמע כל הקולות הקדושים של השופר הקדוש בשלמות, הן קול תקיעה, הן קול שברים, הן קול תרועה, ונשמע היטב ונקבל בלבנו קדושת כל הקולות הללו, עד שיהיה נשבר עזות גופנו על ידי זה, ויתעזר לבנו בתשובה שלמה לפניך, ונזכר להיות "שמחים וטובי לב" בראש השנה בכל היום כלו, עד שנתעזר בבכייה גדולה מתוך השמחה העצומה בשמך הגדול, ויקים בנו מקרא שכתוב: "בשמך יגילון כל היום, ובצדקתך ירומו כי תפארת עצמו אתה וברצונך תרום קרננו":

רבונו של עולם, אתה ידעת שכל קדושתנו תלויה בימי ראש השנה הקדושים, שהוא התחלת השנה, יום ראשון בשנה, זה היום תחלת מעשיך ופרון ליום ראשון, אשר משם נמשך הקדושה על כל השנה בלה. חוס וחמל עלינו, ועזרנו וזכנו לקבל ראש השנה בקדושה גדולה ובשמחה גדולה, ותעזרנו שגזפה לטהר ולקדש מחשבתנו מאד בראש השנה בקדושה ובטהרה גדולה ועצומה מאד באמת כראוי בראש השנה, כאשר אתה ידעת איך צריכים להזהר לשמר את המחשבה בקדושה בראש השנה.

ונזכר בזכות וכח צדיקי אמת שיהיה נשלם על ידינו כל התקונים והיחודים והקדושות שצריכים לתקן וליחד למעלה בראש השנה ויום הכפורים, ולהמשיך קדושה עלינו ועל כל עמך בית ישראל מראש השנה על כל השנה בלה, "מראשית השנה ועד אחרית שנה", כי אתה ידעת כי בגלותנו

המר הזה, בעוקבא דמשיחא, אין לנו שום פח והתחזקות דקדושה כי אם על ידי ראש השנה הקדוש אשר נתת לנו ברחמיך מתנה טובה ויקרה, ואנחנו בענינו אין לנו שום שכל ודעת איך ובאיזה אופן להמשיך עלינו קדשת ראש השנה כראוי.

אתה ידעת את לבבנו, קומה בעזרתנו בעת צרה הזאת, באחרית הימים, ועזרנו והושיענו וחמל נא עלינו, אדונינו אלהינו, אבינו מלכנו צורנו וגואלנו, ורחם עלינו בזכות צדיקי אמת שבדור הזה, ובזכות צדיקי אמת הקדושים אשר בארץ המה, אשר אנו וכל עמך בית ישראל הולכים וסובבים, ומשתטחים על קבריהם וציון שלהם בכל ערב ראש השנה, ופורשים בפנינו לפניך ומתפללים ומתחננים אליך בקידה בכריעה בהשתחויה בלב נשבר ונדבא, חוסה עלינו ברחמיך הרבים, ותעזר לב נשמת כל הצדיקים האמתיים אשר נשמתם בגבהי מרומים, ברום המעלות, בעולמות העליונים הקדושים, שכל נשמות הצדיקים הקדושים האמתיים ירדו למטה בראש השנה ויהיו עמנו בקרב עמך ישראל ויעזרו אותנו להתפלל ולהתחנן בראש השנה, ולהכניע ולגרוש השטן בראש השנה, ולשבר ולבטל כל מיני עזות דסטרא אחרא מעלינו ומעל כל עמך בית ישראל על ידי התפללות והתקיעות של ראש השנה הקדוש, עד שנוזפה להמשיך עלינו ועל כל עמך בית ישראל קדושה וטהרה מראש השנה על כל השנה בלה. ונוזפה לתקן שני החותמות דקדושה חותם בתוך חותם בירח האיתנים: בראש השנה ויום הכפורים וסכות והושענא רבא ושמיני עצרת, ויעלו קולינו לפניך לרצון, ונוזפה לשמחה דקדושה בשלמות תמיד, ותכתב ותחתם אותנו ואת כל עמך בית ישראל לחיים טובים וארוכים ולשלום, חיים של יראת שמים, חיים אמתיים, חיים שנוזפה בהם לחיי עולם, לחיים נצחיים:

רבנו של עולם, אתה ידעת את לבבנו, כי צרכינו מרבים להאמר, עד אשר לא יספיקו כל ימינו לפרטם, אבל אתה ידעת את כל אשר עם לבבנו, עשה עמנו למען שמך ולמען כל הצדיקים האמתיים, וחמל עלינו ומלא משאלותינו לטובה ברחמים, הן מה שהזכרנו לפניך, הן מה שקצרה ידינו ולשוננו להזכיר לפניך, ועשה מה שתעשה, באופן שנוזפה בלנו לשוב אליך באמת ובלב שלם בתשובה שלמה כרצונך הטוב, ולא נסור מרצונך ימין ושמאל כל ימינו לעולם, ונוזפה לילך ולעלות מהרה מדרגא לדרגא וממעלה למעלה בקדושה גדולה, עד שנוזפה בחיינו להתפלל בך באמת באור האין סוף כרצונך וכרצון צדיקיך האמתיים, עד שנוזפה לתורת יהוה ולתפלת יהוה באמת, ולא נבוש בעולם הזה ולא נפלם לעולם הבא, "יהוה עז לעמו יתן, יהוה יברך את עמו בשלום", יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שתבנה עירך במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך:

פרפראות לחכמה

לנו אז תורה גבוהה ארוכה ורחבה ועמוקה מאוד, והוא מאמר חותם בתוך חותם הנ"ל. והמאמר הזה נאמר פתאום, כי בתחלה ישב ודיבר עמנו כדרכו, ומקודם צוה לאיש אחד להביא לו שמן ופתילה לתקן לו נר של שמן זית, ואחר־כך הדליק הנר בעצמו, כי כן היה דרכו כמה פעמים שהיה פתאום מדליק נר של שמן זית, והדבר היה מובן שהיה ממתיק דינים בזה, ואז סמוך להדלקה והנר היה דולק סמוך לשולחנו והוא זכרוננו לברכה דיבר עמנו באימה גדולה ובתוך כך צוה להביא לפניו סליחה והביאו לפניו, ופתחה ואמר קצת מאיזה סליחה של יום כפור, והכל היה בפני כולנו שהיינו עומדים סביבו והוא ישב על כסאו סמוך לשולחנו בחדרו. בתוך כך התחיל לדבר מגן עדן והגיהנם, שהגן עדן והגיהנם הם בזה העולם וכו', ונכנס מענין לענין עד שגמר כל המאמר חותם בתוך חותם הנ"ל, ונשתתה המאמר בערך ארבעה שעות. וכל מה שעבר אז אי אפשר לספר בכתב, אשרי השעה אשרי הרגעים שזכינו לעמוד לפניו. ואחר־כך בשבת אחר סוכות אמר שבשביל התורה הזאת נתן אלף אדומים לשומר הפתח למעלה במקום שהיה שם וכו' כמבואר במקומו:

(ג) כשאמר אז שכל הקולות הם בחינת עזות, אמר אז שאפילו קול קישקוש המטבעות של נתינת הצדקה הוא גם־כן בחינת עזות דקדושה וכו':

(ד) כשאמר הענין של מאמר רבותינו זכרונם לברכה (ראשי־השנה כ"ז): התוקע בבור וכו' עיין שם, מענין התגלות סוד קול ההברה וכו', אז אמר בעצמו שיש בזה קשיא לכאורה, כי שם מבואר שמי שאינו בבחינת בשר אינו יכול לשמוע הקול בעצמו כי אם קול ההברה, ואיך

(א) מאמר חותם בתוך חותם נאמר ביום ב' יום חמישי לעשרת ימי תשובה שנת תקס"ה וראשי־השנה חל אז ביום ה' ו', ובשבת תשובה שלאחריו היינו מסופקים אם נזכה שיכנס מחדרו אלינו לישיב עמנו בסעודה שלישית ולגלות לנו תורה, כי לא היה דרכו לישיב עמנו בסעודה שלישית כי אם בעתים ידועים וכמבואר במקום אחר. והיינו עומדים ומצפים סמוך לחדרו ובתוך כך פתח פתאום הדלת מחדרו בבהלה גדולה, וכל האנשים אשר עמדו שם בסמוך נפל עליהם פחד גדול ונבהלו ונשתוממו מאוד וקרא בתחלה שתבוא בתו הגדולה אליו ונכנסה תיכף לחדרו, והתחיל לדבר עמה מענין פטירת בתו הקטנה פיגא זכרונה לברכה, והתחילה שוב להכחיש ולהעלים, ואמר: הלא כבר אני יודע האמת שנפטרה, והוכרחה להגיד לו בפירוש, ולא נכנס מחמת זה אלינו לסעודה שלישית, ונהג שעה אחת אבילות במוצאי שבת, ואחר־כך נכנס אצלנו לביתו הגדול ודיבר עמנו כדרכו, ואז שאל לאחד אם בכה בראשי־השנה, ואמר אז שעיקר מעלת הבכיה כשהיא מחמת שמחה, וגילה אז ענין הנפלא "בְּשִׁמְךָ יִגְלוֹן כָּל הַיּוֹם" ראשי תיבות בכיה, כמבואר בסימן קע"ה. ואמר אז שהיה לו אז (מה שקורין בלשון חסידות) הארה גדולה לומר תורה, אך על ידי זה הנ"ל נתבלבל הדבר, וסיפר שבתו הקטנה הנ"ל שנפטרה באתה אליו בקובלנא רבא וכו' (עיין פנים), ואז הוכרח לשאול עד שהודיעו לו כנ"ל וכו', ומחמת זה נתבלבל הדבר ולא אמר אז התורה הגדולה שהיה מוכן לומר כנ"ל:

(ב) ובחמלת ה' חסדו גבר עלינו וסיבב השם יתברך אחר־כך, שאף על פי כן לא אבדנו את התורה הזאת, כי זכינו אחר־כך ביום ב' שגילה

סוכות, שהיה הפארשפיל של הנשואין של בתו מרים ז"ל הנ"ל, ומבואר שם שסיפר אז שבאותו הראש-השנה נתנו לו עקספענץ אלף אדומים אחר כל ההצטרות (היינו שנתנו לו מלמעלה שפע הזאת לבד מההצטרות שלו על כל השנה), והיה במקום שהיה, והוא אוהב תורה מאד, והיה שם מקום שאמרו שם תורה גבוה מאוד והלך לשם ועמד שם שומר על הפתח וכו' ונתן לו האלף אדומים (היינו השפע הזאת), ונכנס לשם ושמע מה ששמע וכו', ומאמר חותם בתוך חותם הנ"ל הוא מאותו התורה של המקום הנ"ל, רק הוא מעט ומקצת וכו', עיין פנים:

(ו) שם במאמר הנ"ל סוף אות ה': היום הזה - זה בחינת קול שופר, שמצוותו ביום, בבחינת: יענך ה' ביום צרה וכו'.

לכאורה אינו מובן כלל, ואפשר דרוצה לומר כי במזמור זה יש ע' תיבין כנגד ע' קלין של היולדת, שהם בחינת כלליות הקולות דקדושה, וכמובן בסימן כ"א ובסימן ל"ז, ועל כן גם כאן שמבאר שלשבר העזות דסטרא אחרא הוא רק על ידי קולות דקדושה, זה גם-כן בכלל "יענך ה' ביום צרה" על ידי הקולות הנ"ל. או יש לומר שסמך על סוף המזמור הנ"ל שסיים: "יעננו ביום קראנו", שנענין על ידי קריאת הקולות דקדושה:

(ז) וכן מובא גם בכוונות: יענך ה' ביום צרה - ראשי תיבות בגימטריא יב"ק, וכן יעננו ביום קראנו - ראשי תיבות יב"ק, נמצא שיש להם סמך זה לזה.

או יש לומר כפשוטו, דרוצה לומר כי יענך ה' ביום צרה הוא על דרך מאמר הכתוב (תהלים קי"ח ה'): מן המצר קראתי יהי ענני במרחב יהי, שזה בחינת תקיעת שופר כמובא בכוונות, ומובא גם-כן בדבריו ז"ל במאמר "פתח רבי שמעון" סימן ס'. ועיין זוהר בשלח דף ס' בענין מן המצר הנ"ל לענין תקיעת שופר. ועיין

אמרו רבותינו זכרונם לברכה: אותם העומדים בחוץ? ופירש רבינו זכרוננו לברכה שרוצה לומר, אותם שאינם בבחינת בשר, ואף על פי כן אמרו: אם קול שופר שמע יצא וכו'. וקשה על זה: לכאורה הלא הוא זכרוננו לברכה ביאר בעצמו למעלה שאותם שאינם בבחינת בשר אי אפשר להם לשמוע הקול דקדושה בעצמו שהוא בחינת קול שופר ואינם שומעין רק קול הברה, כך דיקדק הוא זכרוננו לברכה בעצמו, ולא ביאר הענין לתרץ הדבר בפירוש, רק אמר בשיחתו הקדושה: הלא גם-כן אין מבינים ענין הנ"ל.

אך מדבריו מובן שיש בזה דברים בגו, והנראה מדבריו הוא, שגם מי שאינו זוכה עדיין להיות קרוב להנשמה ולהצדיק האמת בבחינת בשר הנ"ל, אף על פי כן אם יכריח עצמו הרבה ויטה אזנו היטב בכח גדול לשמוע קול הנשמה וקול הצדיקים אמתיים, יש לו גם-כן תקוה לשמוע הקול דקדושה בעצמו, רק שצריך להטות אזנו היטב. והוא ממש כמו לענין דין הנ"ל בפשיטות לענין קול שופר, שאותם העומדים בפנים בודאי שמעו קול שופר, וכמבואר בשולחן ערוך, רק אותם העומדים בחוץ הם צריכים הבחנה אם קול שופר שמעו או קול הברה. כמו כן גם-כן לענין מה שפירש רבינו זכרוננו לברכה אותם העומדים בחוץ שאינם בבחינת בשר, הם צריכים לדקדק היטב לידע אם קול שופר שמעו או רק קול הברה, אבל אם יכריחו עצמן מאוד ויטו אזנם היטב היטב יוכלו גם הם לשמוע הקול דקדושה בעצמו ולא קול הברה. אבל מי שזוכה שהוא בבחינת בשר - זה אין צריך הבחנה כלל, כי בוודאי ישמע בחינת הקול שופר שהוא הקול דקדושה בעצמו וכו'. כך נראה לפי עניות דעתי (כל הנ"ל בענין המאמר הנ"ל הועתק מספר חיי מוהר"ן):

(ה) ועיין עוד בספר חיי מוהר"ן הנ"ל, בענין הסיפורים וענינים שהיה בשבת הנ"ל שאחר

זוהר ויקהל דף קצ"ו בענין וְכִי תֵבֹאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל הַצָּר הַצָּר אֶתְכֶם וְהִרְעַתְם וְכו', גם־כן לענין תקיעת שופר.

ח) אך אף על פי כן לבאר קצת מה שמכנה ענין תקיעת שופר בתיבת "הַיּוֹם הַזֶּה" מחמת שמצוותו ביום, יש לומר דרוצה לומר על דרך מאמר רבותינו זכרונם לברכה (ראשיהשנה כ"ח): לילה לאו זמן שופר. ולענינינו יש לרמוז בזה, כי כל זמן שהאדם משוקע לגמרי בחושך חס ושלום, אז אינו מרגיש בצרת נפשו כלל, והוא כאבן דומם חס ושלום, ואינו מתאנח וצועק על צרת נפשו כלל. וכעין שפירשו הקדמונים ז"ל (שמות ב' כ"ג): "וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם" אז "וַיֵּאָנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֶבֶדֶת", כי התחילו להרגיש בצרת נפשם, מה שאין כן קודם לזה היו מונחין בשפלות ומרירות כזה עד שלא היו מתאנחין וצועקין כלל. נמצא שבחינת הקול שופר שהוא בחינת "מְקוֹל אֲנָחֶתִי", היא גם־כן כבר איזה צמיחת קרן ישועה, מאחר שמרגיש כבר בצרת נפשו וצועק לה' העונה בעת צרה. וזה בחינת מה שתקיעת שופר מצוותו ביום דייקא, היינו, כשנמשך עליו איזה הארה מהנשמה והדעת להרגיש בצרתו איך שעזות הגוף וערלת בשר גבר כל כך עד שאינה יכולה הנשמה להתקרב להגוף, אז מתאנח וצועק על זה. ובאמת האנחה והצעקה עצמה הוא גם־כן כבר מצד הארת הנשמה שמרחמת על הגוף גם־כן ורוצה להאיר בו, ועל כן הוא בבחינת אור יום, בחינת תקיעת שופר שמצוותו ביום, רק שהארה זאת הוא בחינת אור היום בתחילתו, ועל ידי האנחה והצעקה עצמה זוכה לשבר עזות הגוף ולמול ערלת בשר, ואז יוכל לקבל אור העצם שהוא הארת הנשמה בשלימות:

ט) שם אות ז', מענין קול הברה וכו' אם עונינו ענו בנו וכו'.

לבאר הענין קצת נראה לעניות דעתי, כי כל

היסורים והצרות ששולח השם יתברך על האדם חס ושלום בפרט או בכלל, הכל הוא רק בכדי לשבר על ידי זה עזות הגוף ולעוררו בתשובה, בכדי שתוכל הנשמה להתקרב אליו ולהאיר לו אשר זה שלימות תכליתו, ועל כן כשבאין יסורים על האדם אז אין עצה וכו' רק לצעוק אל ה' וכו' כמו שכתוב: וַיִּצְעֲקוּ וְכו', כי על ידי הקולות של הצעקות ממילא נשבר עזות הגוף ואז ניצולין ממילא מכל הצרות.

אמנם לפי זה צריך להיות הצעקה העיקר רק על ענין זה - שגבר עזות הגוף כל כך עד שאין הנשמה יכולה להתקרב אליו ונתרחק מהשם יתברך על ידי זה מאוד, וזה גרם כל הצרות בגשמיות בכדי לשבר על ידי היסורים על כל פנים עזות הגוף. נמצא מובן ממילא שצריכין לצעוק רק על זה, מה שאין כן אם אינו נתעורר בתשובה על ידי היסורים להשתדל מעתה לשבר עזות הגוף ושיהיו כל צעקותיו על ענין זה, רק גם בשעת היסורין הוא צועק רק להנצל מן היסורין עצמן ושיהיה לו פרנסה בריוח וכל טוב, על זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה בתיקונים (תיקון ו'): "צווחין ככלבין הב לן חיי הב לן מזוני", 'ככלבים' דייקא, בחינת (ישעיהו נ"ד) "וְהַכְּלָבִים עָזִי נִפְשׁ", כי חסרון הפרנסה ושאר היסורין כיוצא בזה בא רק לשבר עזות הגוף, וכאן שאינו נתעורר על ידי זה לצעוק הוא גם־כן על זה לשבר עזות הגוף, רק הוא צועק כפשוטו על חסרונותיו, נמצא שהצעקות אלו בעצמן הם גם־כן רק מבחינת עזות הגוף, שזה בחינת: צווחין ככלבין הנ"ל.

י) והנה רבינו זכרוננו לברכה גילה לנו בזה מאין נמשך בחינה זאת, שגם בשעת הצעקה הוא צועק רק על חסרונותיו בגשמיות ולא על התכלית האמת שרק בשביל זה באו עליו היסורים - ענין זה בא מחמת שהנשמה נתרחקה כל כך מהגוף, והגוף גבר בעזות כל כך עד שאינו בבחינת בשר להנשמה, שהוא

בתוכינו, שזה בחינת הקול הברה הנ"ל, ועל ידי צעקות כאלו בוודאי קשה לקבל ישועה כנ"ל, אף על פי כן: "ה' עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ" ותרחם עלינו למענך לבד.

יא) אך אף על פי כן יש להבין: אם כן מאחר שהגוף עז כל כך עד שאינו נשבר עזותו על ידי הקולות, רק אדרבה הקולות בעצמן הם רק על צרכי גופו לבד, ואם כן אם השם יתברך ירחם עלינו למען שמו לבד ויושיע לנו גם בגשמיות, ויסיר ממנו כל היסורין, ואזי בוודאי יתגבר הגוף בעזות יתירה עוד, ואם כן קשה: וכי זה הוא הרחמנות באמת שירחם עליו ה' למען שמו והוא ישאר בעזות גופו לעולם חס ושלום, ועל כן ההכרח לומר שירמיה התפלל עצמו על זה שיעשה השם יתברך למען שמו בדבר זה עצמו, ויתן בלבנו שנזכה להטות אזנינו היטב לקול דקדושה בעצמו ולא לקול ההברה, ואף על פי שאין אנחנו בבחינת בשר אף על פי כן נזכה לשמוע הקול דקדושה בעצמו שהוא רק מצד הארת הנשמה, ועל ידי זה יהיה נשבר עזות הגוף ואז ממילא ננצל מכל היסורים, ונזכה לקבל ישועה שלימה גם בגשמיות כנ"ל.

ויש לומר עוד, שזהו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה, הובא בפירוש רש"י שם: "עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ - המשותף בשמינו", כי ידוע שהשם של האדם מורה על חיותו ונשמתו, בבחינת (בראשית ב' י"ט): "נָפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ", והנה הנשמה יריאה להתקרב אל הגוף כשהוא עז וחזק בתאוותיו, כי תוכל ללכוד בעזות ותוקף הגוף כמבואר באות ה', מה שאין כן השם יתברך כביכול אינו מתיירא מזה, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (ירושלמי סנהדרין פ"ב ה"א) על פסוק (שמות י"ב י"ב): "וְעָבְרָתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם - אני ולא מלאך וכו', ואם כן "עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ - המשותף בשמינו", היינו בנשמותינו, וְהִמְשֵׁךְ עָלֵינוּ הָאֵרָה מִשְׁמַךְ הַקְּדוּשָׁה

בחינת העצם, על כן אפילו כשנתעורר איזה קול דקדושה שהוא קול הצעקה שהוא בעצמו צועק, וכל הקולות דקדושה נמשכין רק מצד הארת הנשמה כנ"ל, אבל מחמת שנתעורר כנגדו קול הברה, שהוא קול המחבלים שנבראו על ידי עוונותיו, והם צועקים גם כן: "הב לן חיי, הב לן מזוניה", וכשאינ מתגבר ומתעורר קול דקדושה אז הם נחים, אבל כשנתעורר קול דקדושה, שהוא קול הצעקות הנ"ל, שעל ידם זוכין לשבר עזות הגוף, וכשיזכה לזה לשבר עזות הגוף בשלימות אזי ממילא יהיו כלין ואובדין כל המחבלין הנ"ל על ידי תשובתו השלימה - על כן הם נתעוררין אז לקטרג עליו ולצעוק כנגדו בקולותיהם: "הב לן חיי, הב לן מזוניה", ובזה מבלבלין את דעתו עד שגם הוא בעצמו אינו זוכה לשמוע הקול דקדושה שלו רק קול הברה, היינו שגם הוא אינו צועק על ענין התכלית האמת שיזכה לשבר עזות הגוף ולקבל הארת הנשמה בשלימות, רק גם הוא צועק רק על חסרונותיו הגשמיות וצרכי גופו, ואז הקולות שלו בעצמן הם בחינת עזות הגוף, בחינת צווחין ככלבין הנ"ל, שזה בחינת שאינו שומע הקול דקדושה רק הקול הברה שהם הקולות של המחבלים הנ"ל, על כן אינו מתעורר בתשובה בצעקתו רק צועק למלאות חסרונות הגוף.

וממילא מובן כפי הנ"ל כי על ידי הקולות כאלו קשה להנצל מן היסורים ולקבל ישועה, כי עיקר הישועה שבאה על ידי הצעקות הוא מחמת כי על ידי הצעקה עצמה נשבר עזות גופו וממילא אין צורך להיסורים וניצול מהם, מה שאין כן על ידי הקולות הנ"ל שהוא בחינת ששומע רק הקול הברה, והם בעצמם בחינת עזות הגוף, ואיך יהיה ניצול על ידם מהיסורים שבאו עליו רק בשביל לשבר עזות גופו.

וזה שצועק ירמיה הנביא על ענין זה (ירמיה י"ד ז'): "אִם עֲוֹנֵינוּ עָנּוּ בָנוּ", שהעוונות צועקין

אז (ישעיה מ"א) וְלִירוּשָׁלַם מִבֶּשֶׂר אֶתֶּן וכו'". יש לומר דרוצה לומר, כי כשזוכה לבחינת בשר - הבחינה הזאת הוא כמו בחינת מבשר על בנין ירושלים קריה נאמנה (ישעיה א' כ"א), כי מתחילה היה רחוק מאוד מבחינה זו מאחר שהיה רחוק כל כך מקדושת נשמתו ומקדושת הצדיק עד שלא היה נשמע לו הקול דקדושה כלל, אם כן במה יזכה לשבר עזות גופו, עזות דסטרא אחרא, ולהתקרב אל הרועים דקדושה ולהשלים את האמונה, אבל עכשיו שזכה לבחינת בשר - בוודאי יזכה לשמוע הקול דקדושה וכו', ועל ידי זה יזכה לשלימות האמונה, בחינת בנין ירושלים, נמצא שבחינת בשר הוא בחינת מבשר לירושלים כנ"ל:

טו) ועיין משלי י"ד: "חַיִּי בְּשָׂרִים לֵב מִרְפָּא", ופירושו מלשון בשר. ורבותינו זכרונם לברכה במדרש וירא פרשה נ"ז דרשו מלשון בשורה. ועיין מדרש נשא פרשה י"ד: "וְלִהְיֶה הַרְבֵּה יִגְעַת בְּשָׂר (קהלת י"ב) - אם יגעת הרבה בדבריהם, הקדוש ברוך הוא נותן לך לב בשר וכו' מברוך בשורות טובות וכו'", מכוון ביותר לענינינו:

טז) ענין תורת ה' ותפלת ה' שבאות י' שזה בחינת בראשית ברא וכו' כמבואר שם.

הגם כי הדברים גבוהים ורמים מאוד ומופלא מאתנו לגמרי, אף על פי כן נראה לעניות דעתי לקרב אל השכל קצת. כי באורייתא ברא קודשא בריך הוא עלמא, והקדוש ברוך הוא מנהיג עולמו על פי התורה, וכמובן באות א' גם כן שגזר דין צריך להיות דין תורה, ובחינת ההנהגה זו היא על פי תורת ה', והשם יתברך רב חסד ומטה כלפי חסד, וכל מה שיכול לזכות את ישראל על פי תורת ה' בוודאי מזכה אותם, אף על פי כן מגלה הדין לבחינת למודי ה' בכדי שילכו להוכיח את ישראל ולהחזירם למוטב כדי להמתיק הדין.

והנורא שהארה זו תוכל להאיר גם בגוף שהוא עז וחזק מאוד, עד שיהיה נשבר העזות שלו ויקבל אור הנשמה).

ובזה מובן ומיושב הדיקדוק הנ"ל בענין זה באות ד' [לעיל] בשם רבינו ז"ל בביאור יותר, כי גם העומדים בחוץ יכולין לשמוע קול שופר על ידי זה שיצטעקו על זה בעצמו, בבחינת אִם עֲוִינֵנו עָנֵנו בָּנו ה' עֲשֵׂה לָמַעַן שְׂמֶךָ וכו"ל:

יב) שם, וכן לענין החכם אם אינו בבחינת בשר להחכם אז אינו שומע רק הקול הברה היינו קול העוונות וכו'.

היינו שאינו שב בתשובה על ידי התוכחה של החכם, רק אדרבא נופל בדעתו על ידי זה ביותר ומתגרין בו העוונות ועזות גופו ביותר חס ושלום:

יג) וכפי זה יש לפרש גם לעיל כפשוטו ובדרך קצרה, כי כשנתעורר קול דקדושה אזי תיכף נתעורר כנגדו קול הברה, היינו הקול של העוונות שצועקין כנגדו ומקטרגין עליו, ואז אם אינו בבחינת בשר להנשמה קשה לו לשמוע הקול דקדושה (הן של עצמו הן של החכם), שהוא בחינת קול שופר, בחינת עזות דקדושה, שהיא בחינת שמחה (כמבואר בפנים), שזה בעצמו גם כן בחינת מה שעיקר מעלת הבכיה היא כשהיא מתוך שמחה כנ"ל, ועל ידי כל זה נשבר עזות הגוף עזות דסטרא אחרא.

אבל אם אינו זוכה אזי אינו שומע רק הקול הברה, היינו הקול של העוונות שמקטרגין עליו וצועקין כנגדו, היינו שבאין אז על דעתו ומחשבתו כל עוונותיו ומבלבלין את תפלתו וצעתו ונחלש דעתו ביותר, ואז מתגבר עליו העזות דסטרא אחרא ביותר, ואז צריכים להתפלל שירחם עלינו השם יתברך רק למען שמו לבד, שזה בחינת "אִם עֲוִינֵנו עָנֵנו בָּנו ה' עֲשֵׂה לָמַעַן שְׂמֶךָ" וכו"ל:

יד) שם אות ח', "וכשהבשר בבחינה הזאת,

בכל פעם עד אין סוף, כי רחמיו יתברך רבים וגדולים מאד עד אין סוף ממש.

וכמו כן גם אלו הצדיקים שזוכין לתורת ה' ולתפלת ה' ממש, אז הרחמים שמעוררים וממשיכים על ידי תפלתם נעשים ונכללין אז בבחינת תורת ה', ואז עולין עוד ממדריגה למדריגה בבחינת הכלליות באין סוף בעצמו, כי בכל פעם ממשיכין על ידי תפלתם, שהוא בחינת תפלת ה' ממש, רחמים גדולים גבוהים ועצומים ביותר, וגם מהרחמים אלו נעשין אז בחינת תורת ה', ומתפללין עוד וממשיכין עוד רחמים גדולים ביותר, וכן עד אין סוף ממש כביכול.

ובזה מיושב מה שלכאורה אינו מובן בענין אלו הצדיקים שזכו ליכלל באין סוף ממש, עד שתורתם תורת ה' ותפלתם תפלת ה' ממש: אם כן מה עושין אחר־כך, כי בוודאי גם אחר־כך צריכין לילך ממדריגה למדריגה, מבחינת נעשה ונשמע זה לגבוה ממנו, ואיך שייך זה אז מאחר שכבר השיגו תכלית מדריגת בחינת הנעשה ונשמע הגבוה מעל גבוה, שהוא בחינת נעשה ונשמע של השם יתברך בעצמו, שהוא בחינת תורת ה' ותפלת ה' ממש?

אך כפי הנ"ל מובן קצת, ויראתי להאריך עוד בדברים וענינים נשגבים כאלו, ואם שגיתי חס ושלום והוא רחום יכפר:

(יז) ועיין בשער ההקדמות דף ע"ה ע"ב שכתב, כי המלכות של אצילות נעשה בחינת אין סוף אל הבריאה וכו'. וגם ידוע כי כל עולם ועולם כלול מבחינת: עשיה יצירה בריאה אצילות וכו'. ועיין זוהר נח דף ס"ה: "וכל אינון נהורין וכו' כולהו איקרון אין סוף וכו'", עיין שם עוד, ובמקדש מלך שם:

(יח) שם סוף אות י"א: העונשים של כל הדברים החליף אברהם אבינו על שיעבוד מלכיות אך עונש העזות נשאר בגיהנם.

ואך יש גם־כן בחינת תפלת ה', שהוא בחינת קודם הבריאה, היינו שלפעמים השם יתברך מתפלל כביכול, היינו שממשיך ומעורר רחמים כאלו שהם כביכול למעלה מבחינת תורת ה' שעל ידה הנהגת הבריאה. כי אף שמבואר בפנים שגם תורת ה' ממש הוא למעלה מראשית נקודת הבריאה, היינו שאין לכלל מדריגת הנבראים השגה בה מאחר שהוא תורת ה' ממש - אך אף על פי כן השם יתברך מנהיג את הבריאה על פי בחינת תורת ה', אך מחמת רוב רחמיו וחסדיו הוא מתפלל גם־כן וממשיך על ישראל רחמים כאלו שהם למעלה מבחינה זו.

ומי שזוכה להכלל באין סוף ממש כביכול למעלה מראשית נקודת כל הבריאה, שאז תורתו - תורת ה' ממש, ותפלתו - תפלת ה' ממש, אז גם הוא יכול לעורר ולהמשיך בחינת רחמים הנ"ל שהם כביכול למעלה מבחינת תורת ה', אך מאחר שאי אפשר לו להיות בבחינת הכלליות הנ"ל באין סוף יתברך בביטול גמור ובתמידות כדי שלא יתבטל ממציאותו לגמרי, רק שבחינת הכלליות הזו צריך להיות בבחינת רצוא ושוב, וכמבואר גם־כן בסימן ד' מאמר אנכי וכו'. וגם כי הלא נראה בחוש שאף על פי כן עדיין הוא בכלל הנבראים, על כן כשזוכה להמשיך ולעורר על ישראל רחמים על ידי תפלתו, שהוא בחינת תפלת ה', אז נעשה גם בחינת ההנהגה של רחמים אלו בבחינת תורת ה', מאחר שזכה אחד מכלל הנבראים להמשיך ולעורר רחמים כאלו, אז גם רחמים אלו נעשים ונכללים בבחינת תורת ה'. ואפשר שגם אלו הרחמים שהשם יתברך בעצמו מעורר וממשיך על ידי תפלתו כביכול, מאחר שכבר נמשכו רחמים כאלו בהנהגת הבריאה, אולי שגם הם נכללים אז בבחינת ההנהגה של תורת ה', ואז השם יתברך מתפלל ומעורר עוד רחמים גדולים ביותר, וכן

יש לומר שזה כי מאחר ששיעבוד מלכיות בעצמן הוא גם-כן רק על ידי עזות מלכותא בלא תגא, על כן אי אפשר שיהיה העונש של עז פנים על ידי שיעבוד מלכיות רק על ידי גיהנם, בחינת עז פנים לגיהנם:

(ט) שם, על ידי שפגם בעזות יכול לבוא לקלקול אמונה וכו'.

עיין סוטה דף ל"ב ע"ב, לענין שעירת חטאת דעבודה זרה: "התם ניכסוף וליזיל כי היכי דנכפיר ליה", היינו מאחר שבוודאי פגם בעזות על כן תיקונו על ידי הבושה שמתבייש:

(כ) שם בסוף המאמר ממש, בענין כל צדיק נכוה מחופתו של חברו אוי לאותה בושה וכו'.

כבר דקדקנו בזה לעיל בסימן ו' במאמר 'קרא את יהושע': וכי שייך לומר שזה יהיה השכר של עולם הבא מה שכל צדיק יתבייש בפני חברו, עיין שם מה שביארנו בזה.

וכפי ענין המאמר זה 'חותם בתוך חותם' הנ"ל יובן גם-כן, כי מבואר באות י"א שלעלות ממדריגה למדריגה צריך להיות ירידה קודם העליה. והפירוש הפשוט כי מאחר שגם מדריגתו הראשונה היתה מדריגה טובה וטוב לו גם במדריגה זאת, על כן צריך להיות לו ירידה ועל ידי זה מתחזק ביותר לעלות מירידתו עד שעולה במדריגה גבוה יותר ממדריגתו הראשונה, ועל כן לעתיד שאז לא שייך שום ירידה ממש ממדריגתו מאחר שנתבטל הבחירה, על כן יהיה כל צדיק נכוה מחופתו של חברו ואוי לאותה בושה ועל ידי זה יתחזק לעלות ביותר, כי לעתיד יהיה כולו תשובה כנ"ל באות י"א עצמו, והתשובה הוא שיזכו בכל פעם להשגה יתירה כמבואר בסימן ו' הנ"ל. ואיך יזכו לעלות להשגה יתירה בלי ירידה מקודם, אך על ידי הבושה הנ"ל יתחזק לעלות להשגה יתירה ביותר כנ"ל:

(כא) עוד יש לומר כפשוטו ממש, כי כבר מבואר

לעיל שבחינת נשמע, בחינת נסתר, בחינת תורת ה', הוא בחינת בראשית מאמר השלם, בחינת יראה, בחינת בושה, בחינת חכמה עילאה, עדן עילאה, נמצא שאדרבא הבושה והכלימה שכל צדיק יתבייש בפני חברו הגבוה ממנו במדריגה זו הבושה בעצמה היא בחינת עדן עילאה, בחינת "ובושת פנים לגן עדן" כמבואר בפנים.

ואפשר, שעל ידי הבושה זו בעצמה שמתבייש לפני המדריגה גבוהה, על ידי זה זוכה לשמחה ולעזות עד שמתגבר לעלות גם הוא למדריגה זאת כנ"ל. ועיין בליקוטי הלכות, הלכות נשיאת כפים הלכה ד':

(כב) שם, בענין אלעזר זעירא וכו', היינו שחשדוהו שיש לו גדלות וכו'.

ובגמרא מבואר להדיא: "סבר יוהרא הוא". ומבואר על פי מאמר רבותינו זכרונם לברכה בבא בתרא דף צ"ו: "כל המתגאה וכו', אין מכניסין אותו במחיצתו של הקדוש ברוך הוא, שנאמר (חבקוק ב' ה'): גָּבַר יְהִיר וְלֹא יִנּוּה, וכתב התם (שמות ט"ו י"ג): אֶל נֹוֹה קָדְשָׁךְ". מבואר, שעל ידי גדלות ויוהרא אין זוכין לכנוס אל נווה קדשך, שהם בחינת השבעה רועים שהם כלליות הקדושה, שעל ידם נשלם האמונה הקדושה, שהוא בחינת ירושלים, כמבואר בפנים:

(כג) שם, בענין שכל העולם אחד מששים בגיהנם. עיין תענית י': "כל העולם אחד מששים בגן, וגן אחד מששים לעדן, ועדן אחד מששים לגיהנם". וצריך לומר דרוצה לומר גם כאן, "כל העולם", היינו עם הגן ועדן הם אחד מששים לגיהנם. והיינו, כי זה שפגם בעזות דקדושה שהוא נמשך בשרשו מבחינת הגן ועדן כמבואר בפנים, על כן עונשו לירד לגיהנם שהוא ההיפוך ממנו, והוא ששים פעמים כמותו. (ועיין ברכות דף נ"ז, שאש שלנו הוא אחד מששים לגיהנם, ועזות הוא מיסוד האש כידוע):

(כד) בענין המבואר שם באות ד' ובאות ה',

כי נעשה ונשמע הוא בחינה הזאת, היינו ש"נעשה" לעת עתה מה שאנו יכולים לעשות ולקיים כפי מדרגתינו שאנו בה עכשיו, (רק שאם נאמר בדעתינו שכבר השגנו השלימות במדרגה זו - זה עיקר חסרון השלימות, כי עיקר השלימות - באין סוף יתברך, על כן אפילו מי שזוכה לשלימות אמיתי שאין שלימות אחריו בכל הנבראים יותר מזה ואז אין לו להתבייש משום נברא, אף על פי כן יש לו להתבייש עדיין מהקדוש ברוך הוא בעצמו, כי גם הוא יתברך מקיים התורה ומתפלל וכו' כמבואר בסוף המאמר).

ו"נשמע" - היינו שנכסף ומשתוקק תמיד בדביקות גדול ובכל לב, כי שמיעה בלבא תלייא (כמבואר באות ט'), לשמוע ולהשיג את בחינת המדרגה הגבוה ממדרגתינו והנסתר מאתנו, וכן בכל פעם עד אין סוף ממש.

ובחינה הזאת של הנשמע הוא עיקר השלימות של בחינת הנעשה ונשמע לכל אחד כפי מדרגתו. כי הבחינה הזאת היא עד אין סוף כנ"ל על כן משם עיקר השמחה, ועל ידי שמחה הזאת זוכין לעזות דקדושה כל אחד לפי מדרגת הנעשה ונשמע שלו.

ומי שהוא במדרגה קטנה עדיין, שלא זכה עדיין לשבר עזות גופו בשלימות, זוכה על ידי הנ"ל לצעוק קולות דקדושה ולהתאנח מאוד על שפלות מדרגתו, והקולות הם גם כן בחינת עזות דקדושה, ועל ידי זה נשבר העזות דסטרא אחרא. וכן על ידי שמתגבר לצעוק קולות דקדושה, וכן על ידי קולו של החכם האמיתי - על ידי זה נמשך עליו הארה מבחינת העזות דקדושה שזוכין על ידי השמחה של בחינת נעשה ונשמע, ועל ידי זה נשבר העזות דסטרא אחרא, וזוכה להתקרב אל הקדושה ולבנין ירושלים קריה נאמנה.

כח) ומה מתקו בזה הענין הנ"ל דברי רבותינו זכרונם לברכה (דברים רבה פרשה ג'), שדרשו על פסוק שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וכו' (הובא לקמן בסימן ק"כ): "משל למלך וכו', כך הקדוש ברוך הוא קידש את ישראל בנעשה ונשמע, אֶפְדוּ אֶת

שכל הקולות הם בחינת עזות, ועל ידי זה נשבר עזות הגוף עזות דסטרא אחרא, וזוכה להתקרב אל הרועים דקדושה. ואחריכך באות ט' מבואר, שלבוא לעזות דקדושה הנ"ל הוא על ידי שמחה, היינו על ידי נעשה ונשמע וכו'.

הענין הוא לעניות דעתי, כי כל הקולות דקדושה הם בחינת עזות דקדושה, היינו שהם מבחינה הזאת כמו שכתוב (תהלים ס"ח ל"ד): הֵן יִתְּנָן בְּקוֹלוֹ קוֹל עֹז, ועל כן על ידם נשבר עזות דסטרא אחרא. אבל לבוא למדה זו של עזות דקדושה בעצמה בשלימות, הוא על ידי שמחה, בבחינת (נחמיה ח' י'): בִּי חֲדָיוֹת ה' הִיא מְעֻזָּכֶם, והשמחה הוא מבחינת נעשה ונשמע, שהוא בחינת תורה ותפלה, נגלה ונסתר.

ועיקר שלימות השמחה היא מבחינת הנשמע, שהוא בחינת תפלה, בחינת יראה, היינו שעיקר שלימות השמחה, שהיא בחינת עזות דקדושה, זוכין על ידי שאין האדם רוצה לעמוד על מדרגה אחת בעבודת ה', שהמדרגה הזאת שהשיג כבר ועומד בה עכשיו היא בחינת נעשה, בחינת תורה אצלו - רק משתוקק בכל פעם להשיג את הנסתר ממנו ולעלות בכל פעם למדרגה גבוה ביותר, שזה בחינת נשמע, בחינת נסתר, בחינת תפלה, בחינת יראה, בחינת בוששה, כי לא השיג עדיין המדרגה הזאת, והיא בבחינת אין סוף אצלו נגד מדרגתו שהוא עומד בה, אך אף על פי כן הוא נכסף ומשתוקק בכל לבו לבוא למדרגה זו הגבוה ממדרגתו, ומתפלל על זה ומתדבק אליה בדביקות גדול ובביטול גמור וביראה ובוששה גדולה, כי מתבייש מאוד לפני מדרגה זו הגבוה ונסתר ממנו, ונכסף ומשתוקק מאוד לבוא אל מדרגה הזאת ולהכלל בה, ועל ידי היראה ובוששה הגדולה הזאת דייקא זוכין לשמחה, בבחינת (תהלים ב' י"א): וְגִילּוֹ בְּרַעְדָּהּ, שזה בחינת השמחה של שני הַעֲדָיִים של נעשה ונשמע, בחינת (ישעיה ל"ה י'): וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים.

נעשה שעשו את העגל, אמר להם משה: "אבדתם את נעשה שִׁמְרוּ ונשמע, הוי 'שמע ישראל' וכו'", עד כאן.

כי באמת ענין הנשמע היינו שלא להסתפק במדריגתו, רק להשתוקק בכל פעם לבוא למדריגה הגדולה מזו - זה הענין עולה עד אין סוף ממש כנ"ל, וכן הוא יורד עד אין תכלית גם כן. כי מי שדרכו להסתפק במדריגתו שהוא בה, אזי כשיורד ממדריגה זו גם כן למדריגה פחותה ממנה עוד, אזי הוא מסתפק גם במדריגה זו הפחותה; וכן על ידי זה עצמו יוכל להיות יורד חס ושלוש בכל פעם למדריגה הפחותה ביותר, וכמו שפירשו הקדמונים זכרונם לברכה על פסוק (משלי ט"ו כ"ד): אֶרֶח חַיִּים לְמַעַלָּה לְמַשְׁפִּיל לְמַעַן סוּר מִשְׁאֹל מָטָה, היינו שצריך האדם להשכיל על דרכיו להשתדל לעלות בכל פעם ביותר במדריגת עבודת ה', כי באם לאו יורד חס ושלוש למטה בכל פעם, עד שיוכל לירד עד שאול חס ושלוש. כי האדם אינו עומד על מדריגה אחת, ואם אינו עולה, הוא יורד חס ושלוש. אבל מי שהוא במדריגת נשמע הנ"ל, אזי אפילו כשעומד על מדריגה גבוהה ביותר בעבודת ה', אינו מסתפק בזה, רק רוצה לעלות עוד יותר, ולא עוד - אפילו יורד חס ושלוש גם ממדריגתו הראשונה, אז בוודאי אינו מסתפק עצמו במדריגה זו שירד אליה, רק מצפה שיעלה מירידתו זו למדריגה גבוהה ביותר ממדריגתו שהיה בה קודם הירידה, ושהירידה זו תהיה תכלית העליה, בחינת (הושע י"ד ב'): פִּי כְשִׁלָּה בְּעוֹנֶהָ המבואר באות י"א, שזה בחינת "אבדתם את הנעשה", היינו שירדתם גם ממדריגה זו שהייתם בה מקודם, על כל פנים "שמרו את נשמע", ואז תצפו לעלות ממדריגת ירידתכם, ולא עוד, שאפשר שעל ידי זה תתהפך הירידה לתכלית העליה ותזכו על ידי זה לבחינה הגבוהה ממדריגתכם הראשונה שהיתה הבחינה הזאת גם קודם הירידה בבחינת נשמע אצליכם,

ועכשיו תזכו להגיע אליה ולהשיג אותה:

כו) בענין המבואר במאמר זה שצריכין לעלות בכל פעם ממדריגה למדריגה, ולעשות מהנשמע, שהוא בחינת תפלה - נעשה, שהוא בחינת תורה. ובלקוטי תנינא מבואר, שצריכין לעשות מתורה תפלה, דהיינו כשלומד בספר איזה ענין עבודת ה', או שומע איזה דרך בעבודת ה' מצדיק אמת, אזי יעשה מזה תפלה ויתפלל להשם יתברך שיזכה גם הוא לכל זה וכו'.

עיין בזה בלקוטי הלכות, אורח חיים ראש חודש הלכה ה', ובירה דעה הלכות ספר תורה הלכה ב', ובחושן משפט הלכות מתנה הלכה ה', שביאר, כי באמת שני הענינים הכל אחד. כי כשעושה מהתורה תפלה, היינו שמתפלל לקיים מה שנאמר בה בשלימות המעשה ובשלימות הכוונה וכו', נמצא שאז בשעה שמתפלל על זה ומשתוקק לזכות לזה, מסתמא מדריגת התורה הזאת היא למעלה ממדריגתו, והיא בבחינת נסתר ממנו, בחינת נשמע, מאחר שלא זכה עדיין לזה רק שהוא משתוקק ומתפלל שיזכה לבוא למדריגה הזאת, נמצא שאז עדיין המדריגה הזאת אצלו רק בבחינת נסתר, בחינת תפלה, בחינת נשמע כנ"ל, ואחרי כן כשמתפלל על זה הרבה וחותר כל כך עד שזוכה לבוא ולהשיג המדריגה הזאת - אז כבר הוא אצלו בבחינת נגלה, בבחינת נעשה, בבחינת תורה, נמצא שבחינה זאת שהיתה תחלה אצלו בחינת נסתר, בחינת תפלה, נעשה עכשיו אצלו בבחינת נגלה, בחינת תורה.

נמצא שמה שמבואר כאן לעשות מבחינת תפלה בחינת תורה, ומה שמבואר שם לעשות מתורה תפלה, הכל הולך אל מקום אחד.

ועיין עוד בליקוטי הלכות בהלכות מתנה הנ"ל, ובהלכות מעקה, ועוד בכמה הלכות המיוסדים על מאמר זה הנ"ל. עיין שם ותראה נפלאות גדולות מתורתנו הקדושה, ודרכים נפלאים ביראת ה' כל היום:

ביאור הליקוטים

חותם בתוך חותם - סימן כ"ב

מפתח א'. היא מה שנראה מבוואר כוונתו הקדושה בענין הגוף [שצריך להודיעו וכו'] על נפשו ורוחו החיוני, בכח המדמה ושכל הנגלה, להיות גם הם נחשבים לגוף, כנגד עצם הנשמה בשכלה וחכמתה הנסתרה מהאדם בעצמו, [וכן מובן מדבריו הקדושים גם בשאר מקומות, כמו בחיי מוהר"ן (מעלת המתקרבים אליו אות כ"ג, וע"ע כוכבי אור חלק אנשי מוהר"ן אות כ"ה כ"ו), במעשה של ר' יצחק אייזיק]:

מפתח הב'. הוא מה שנראה כוונתו הקדושה מיתרון החכם [שבמדריגה העליונה יותר], להעם שלמטה מאתו. שגם נפשו ושכלו בנגלה, תחשב ותהיה לנשמה ושכל הנסתר בחכמה עלאה, לחבירו שלמטה מאתו:

מפתח הג'. היא מה שמבוואר לנו, ממה שכתב שעזות דקדושה הוא הקול דקדושה, שכן זה לעומת זה, גם העזות דסטרא אחרא הוא הקול דסטרא אחרא, [על פי הכללים הנ"ל בהקדמה עיין שם (כלל השישי)]:

מפתח הד'. הוא מה שלפי זה עוד נבוא לדבר בהמבואר מדבריו הקדושים, שמהרועים דסטרא אחרא והמה הכלבים וכו', תהיה [גם בפרטיות כל אחד] עזות הנפש של הבשר והגוף, [והיא קול צווחתם הנ"ל]. ונבין ונשכיל, שזה לעומת זה, תתגבר ותצא קול העוז והעזות דקדושה מהרועה [אבן ישראל] והמנהיג האמתי, שמאיר בו הארת השבעהרועים כמוב"פ. ושמחמת זה בעצמו יש ביכולת להתגבר על הרועים דסטרא אחרא בעזות [הקול] הזה, ולקבל ולבוא על ידי זה בעצמו בקדושת הארותיהם כמוב"פ:

מפתח ה'. הוא מה שלפי זה תרגיש יותר בעומק ונועם דבריו הקדושים, שמבוואר מהם לענין

הקול הנ"ל, שהוא היוצא בכלליות מהחכם והמנהיג שבכל דור, שהוא הנחשב כנשמה לתלמידיו שלמטה מאתו, [שלפי זה ממילא מבוואר, שמאתו בעצמו נמשך גם בפרטיות קול עוז הנשמה שבכל אחד, מהיותם כולם נחשבים אליו לגוף בכלל כמוב"פ]. ושזה לעומת זה, נמצא קול הברת הסטרא אחרא, דצווחין ככלבי הב' הב' מזוני וחיי דגופא, [וכאשר תבין מרחוק, בהמובא לקמן בהמפתח יג' טו' שתפס בזה לשון התיקונים, של הפוגם בקול התפלה דצווחין וכו'], עיין לקמן במפתח הנ"ל. כי לפי הנ"ל יבואר לנו, שמלחמת שני הקולות האלה, הוא הוא מענין מלחמת שני מיני העזות הנ"ל, הלוחמים זה כנגד זה. וקול ההברה המסייע לצדו, מעכב ומונע הוא מלשמוע קול העזות דקדושה שכנגדו:

מפתח ו'. הוא העולה מדברי מהרנ"ת ז"ל על התורה הזאת [בקשרי מסלת למודיו הקדושים, שעל פי הכללים הנ"ל בהקדמה] שהשגת הנשמע והנסתר והחכמה עלאה המוב"פ, גם זה השגת הנשמה הנסתרה בחכמותיה העליונות המוב"פ. דאי לא תימא הכי, מאי אלימיה דהאי מהאי, ולמה יקל יותר לבוא בעדן העלאה שמהנשמע והנסתר, עד שיהיה שיך לייעץ [באמצעות] חדות מעוזינו שבה, לבוא להשיג על ידי זה השגת הנשמה הנ"ל. אבל באמת, עיקר כוונתו בהעצה הזאת, הוא על פי מה שכתב בהנעשה ונשמע [שהם נגלה ונסתר] הם תורה ותפלה. שלפי זה מבוואר, שיש ביכולת האדם להיות נכלל על ידי התפלה במדריגת הנשמע והנסתר, גם בעת ההסתרה שהיא נסתרה עדיין ממוחו ודעתו, [מאחר שגם עצם התפלה, הוא בעצם מדריגת הנסתר הזה]. ומה שעל ידי [קול] בעזות דקדושה, שנמשך

(הוא) על ידי הקול הנשמע להם מאתו, כן ממש יגיע גם להגוף מנשמתו בפרטיות כעין הקול הזה [למי שמזדכך כמוב"פ]. גם לפי זה עוד נשים את לבנו בדבר הכרח דביקותם, וקירוב הגוף להנשמה באופן שיהיה הלב שומע מקול השגותיה, שהוא כהכרח קירובו להנשמה בפרטיות ובכלליות על ידי השמוש, כדי לשמוע בקול עזותה כמוב"פ, [כי להיפך בריחוקו, לא יהיה כלל בבחינת בשר]. ולפרש גם כן לפי זה, שהיינו הך כנ"ל. כי באמצעות קול העוז ועזות [הנשמה] דקדושה שנשמע מאתה להגוף, לשבירת עזותו. נשמע אחר כך להגוף על ידי זה בעצמו, גם מהשגותיה הנ"ל. ועוד תעמיק יותר בכל זה כפי דברי מוהרנ"ת ז"ל שהבאתי במפתח הקודם הנ"ל, שגם קול התפלה המוב"פ, הוא העיקר בכלליות קולות העזות שנשמע לכל אחד שעוסק בזה. והוא היוצא בכל פעם מהעלם, להתגלות קול עוז שבהשגות תורתה כנרמז לעיל, [כפי האתערותא דלתתא שבלמוד ומעשה מצוות התורה בפשיטות שמקדימים לזה, כאשר נרמז על זה לקמן], עיין עוד במפתח חית, ובהשמטות סימן א' (נראה הכוונה על ההשמטות שבסוף התורה עיי"ש, ולענ"ד הכוונה על ד"ה כל הקולות וכו' עיי"ש):

מפתח ח'. מה שיבואר לנו, ממעמד השגת הנשמה במדריגת הנשמע [כפירוש מהרנ"ת ז"ל] הנ"ל, שכמו כן, תעמוד כנגד זה, השכל הנגלה [והחכמה תתאה] שבחיות הגוף, במדריגת הנעשה. ולפי כל זה, עוד תרגיש יותר נועם דבריו הקדושים בעצת השמוש שמייעץ להגוף, אשר דקדק ופרט בלשונו הקדושה, מצוות מעשיות. כי עוד הטה את אזניך על ידי זה, לשמוע נפלאות בפשיטות פירוש הכתוב, נעשה [בתחלה מצוות מעשיות], ונשמע אחר כך בקול תורתו והשגתו, שהוא הוא קול עוזו ועזותו המוב"פ כנ"ל. וכן נבין לפי כל הנ"ל, בענין הכתוב הן יתן בקולו קול עוז, שמביא על אודות קול העזות הנ"ל.

על האדם מהתורה והתפילה שעוסק בהם כפי מדרגתו [שהם נעשה ונשמע], נשמע ונתגלה במוחו ודעתו גם באיתגלייט השגת הנשמה, זה בעצמו השגת הנשמע ממש, והתהוותו לנעשה ונגלה ותורה המוב"פ כנ"ל, עד שיש לו מיד בחינת נשמע ונסתר ותפלה שבמדריגה העליונה מזה, וכן על ידי הקשר הזה בעצמו, יעלה מדרגא לדרגא כמוב"פ. כי מיד אחר כך צריך לעסוק בהתורה [וההשגה החדשה שירדה אליו], ובהתפלה וכו'. [כל זה העליתי מדברי מוהרנ"ת ז"ל, שבהלכות נשיאת כפיים הלכה ד' עיי"ש באות ד'-ו], תכלית המכוון מדבריו, אף על פי שאין זה לשונו הקדושה]. גם עיין לקמן שבארתי מדבריו הקדושים על אודות המאמר חז"ל, המבקש וכו'. שעיקר כוונתו בענין התפלה, הוא להתפלל ולבקש על מזוני וחיי דנשמתא שבתענוגי השגותיה לקבל מאתה, שעל ידי זה גם היא תתעלה אחר כך בהשגות העליונות יותר. כי בכל זה מבואר יותר, גם ביאור מוהרנ"ת ז"ל הנ"ל. וגם נראה לעניות דעתי, שלפי זה יבואר לנו יותר, מה שנתבטל ונכלל האדם גם על ידי עצם התפלה באור המדריגה היותר עליונה, הנחשבת בבחינת אין סוף כנגדו. כי זה הוא כעין המובא במקום אחר (ליקוטי הלכות הל' ברכת הריח ה"ד אות י"ט), כשכוסף האדם [והעיקר הוא הכיסופים בה שעל ידי התפלה] להגיע לאיזה מדריגה, נמשך מאתה מיד על האדם, מהתנוצצות האור שבה, ועל ידי ההארה הזאת בעצמה, זוכה אחר כך האדם להגיע להמדריגה הזאת:

מפתח זיין. הוא מה שנראה מהשתוות הפרטיות להכלליות בענין הנשמה והגוף הנ"ל המוב"פ, שגם הודעת החכם מחכמתו והשגתו להעם שלמטה מאתו, הוא כעין הודעת הנשמה להגוף בפרטיות מהשגותיה. [וכן גם] להיפך, מהשתוותם זה לזה, נלמוד ונבין, שבהודעת והשפעת החכם לתלמידיו את הנשמע מהשגותיו

הוא תכלית ההיפך מהעזות דקדושה, שהוא עיקר עליית עדן תענוגי השגת ותורת הנשמה הנ"ל. כי ממילא מובן מכל זה, כעין המובא במקום אחר (מובא הרבה ועיין ליקו"מ ח"א תורה ל"ג ותורה נ"ו, ובח"ב תורה י"ב), שאף על פי שבתוך ההסתרה נמצאים פנינים יקרים יותר, מתורתו ואלקותו יתברך. אבל מחמת שאף על פי כן הם נסתרים שם בכמה וכמה מיני חיפויים וכיסויים, שמכסים וחופים עליהם, קשה וכבד יותר למוצאם. וכן מבואר ממילא בענין ירידת הגוף, והסתרת העלמותו מעזות תענוגי הנשמה בתורתה והשגתה, לרוב ועוצם החופה והמכסה שעליה, זה לעומת זה, בעזות מדותיו ותאוותיו הרעות [ותענוגיו שאינם מוכרחים] הנ"ל והמוב"פ. שאף על פי שכל הזוכה והמתגבר בעזות גופו, כמאמר המשנה הוי עז כנמר, בתמורה ותהפוכות תאוותיו ורצונו בעצמו לרצון אביו שבשמים יתברך, [כי בתכלית ההיפך הוא מתבייש וממעט בתאוותיו ותענוגיו, לבל יסתפק מהם רק בתכלית המיעוט וההכרח שעל פי רצונו בעצמו יתברך], יזכה דייקא מתענוגי גופו ובשרו, לחזות ולהתעלות בתענוגי נשמתו שבהמדריגה היתירה מתורתו ואלקותו יתברך, [כי דייקא מבשרי אחזה אלקי כמוב"פ]. אבל מעוצם וכובד הדבר, אין ביכולת לזכות לזה, רק בהתקשרות למשה משיח בעצמו [וכפי התעלותו קודם הבריא שבהמדריגתו שלעתיד, המובא לקמן במפתח י"ח והמוב"פ]. כי כל הנפשות שזולתו, העומדות במדריגת הבריא [שבשבעת ימי הרועים המוב"פ], אין צדיק בארץ וכו'. גם דוד בירידתו, אף על פי שנתעלה אחר כך יותר כמוב"פ, אבל מחמת שבכל זאת פגם קצת כידוע (עיין זוהר ח"א ד"גע"ב, וע"ע ליקו"מ ח"א תורה ע"ב), ולא נזדכך בזה כראוי, לא נמלט גם הוא מעונש מדת הדין שמתגבר שם, כאשר נבאר לקמן מהמוב"פ. גם לפי הנ"ל, מבואר לנו בדבריו הקדושים אודות שצריך לשבר את העזות של הגוף, בקול העזות של

כי גם לפי פשוטו, סובב על השגת וקבלת קול תורתו יתברך [שהוא הנשפע ויורד מעילא לתתא, על ידי כל המדריגות, כאשר נרמז על זה לקמן בהמוב"פ]. ובפשיטות פירוש הכתוב, עושי דברו לשמוע בקול דברו [שמובא בסוף המאמר]:

מפתח ט'. הוא בדבר הכרח הירידה לנסתר תורתו ואלקותו יתברך [כשרוצים להשיגו ולמוצאו, עד שיתהפך לבחינת הנגלה כמוב"פ]. שלכאורה, למה יהיה זה לירידה וחטא [עד שמגיע העונש על זה, כמובן מענין דוד וישראל המוב"פ]. מאחר שהוא בהכרח, וברצונו בעצמו יתברך. אבל המבואר מלשון הכתוב והמאמר חז"ל [אשר הביא לענין הזה] שהירידה נקראה בשם מכשול, [כלשון הכתוב לפני עוור וכו', שרוצה לילך בדרך הישר ולא להכשל חס ושלום], וזה מורה ומודיע לנו, שבאמת לא יהיה כלל רצונו יתברך שיבא בה על האדם מצד עצמו אפילו כחוט השערה, כי אך במקום [השוגג או] האונס וההכרח לבד, שיבוא ויגיע על האדם מלמעלה על פי דבורו בעצמו וכו'. כי מיד כשנוגע בזה האדם מצד עצמו ותאוותו, ולא מסיבת ההכרח לבד, יחשב זאת לחטא ועון ממש חס ושלום, עד שנתענש על זה, כענין דוד וישראל המוב"פ. ועוד טרם נגמר דברינו בזה, נפסיק באמצע הענין, ונבוא בתחלה עד:

מפתח יוד. הוא מה שגם בפירוש מוהרנ"ת ז"ל הנ"ל, עוד יבואר, שבהכרח הירידה הנ"ל והמוב"פ, יבאר יותר בנפילת וירידת הנשמה שכתב בתחלה. ושם תהיה העליה, בעדן עלאה ועונג הנשמה והנעשה הגבוה יותר, תהיה כנגד זה כל הירידה, לנעשה ועדן תתאה שבעונג ותענוגי הגוף, אשר תרד בו הנשמה באונס והכרח על כרחיה. וגם יותר יבאר לנו בכל זה בלשונו הקדושה שהזכרנו לעיל, על אודות הגוף העז והחזק וכו', שכל תאוות הגוף שאינם מוכרחים, ויהיו בבחינת העזות דסטרא אחרא,

כי הנפש שבמדריגה עליונה, הוא ככלליות הנפש רוח נשמה שבמדריגה התחתונה כידוע (מובא הרבה ועיין ליקו"מ ח"א תורה ס"ט), ואין סוף כלל להמדריגות האלה. כי כפי העבודה והאתערותא דלתתא שנמצא בכל אחד [והעיקר הוא היראה והתפלה כמוב"פ], כן זוכה בכל פעם לחלקי הנשמה ואלקותו יתברך, שבמדריגה היותר עליונה. וחלקי הנשמה ואלקותו יתברך שבמדריגה הקודמת, יתגלו ויהיו בו לשכל הנגלה, שבנפש ורוח החיוני שבהגוף שבו. עד שתחל לפעמו רוח ה', שהוא רוח הקודש שנמצא גם עתה אחר שפסקה הנבואה מישראל, (ה) [כ] מובא מזה במקום אחר (עיין ליקו"מ ח"ב תורה ח' אות ח) :

מפתח י"ב. הוא על אודות המוב"פ, שעצם המצוה ודבריו יתברך שסביבות המצוה, יהיו בשתי הבחינות נעשה ונשמע, שהם אב ובן, מאמר השלם וחצי מאמר. ושעל מאמר השלם יסובב הכתוב [משם רועה אבן ישראל וכו'], אב ובן כחדא. כי שם נכללה כל, [היינו שגם החצי מאמר, נכלל בו]. ולא כן בעיקר מדריגת החצי מאמר, שבבחינת הבן. כי גם מחמת זה (מ) [ב] עצמו שעיקרו הוא בבחינת החצי ויחצה ויתחלק, עד שגם באמת לא יהיה רק במדריגת החצי והבן לחוד. מכל זה תבין מרחוק, שבעוצם אחדותו יתברך בעצמו, יצא מאתו קול דברו שבעצם כל מצוה ומצוה ושבסביבותיה באחת ותכלית האחדות לבד. ורק מפני משה, שגם הוא כמאמר החצי והמתחלק יחשב כנגדו יתברך, [ומכל שכן למדריגות שאר נפשות ישראל שאחריה], נתחלק האור לשתי המדריגות הנ"ל, עד ששתים זו שמעתי:

מפתח י"ג. היא מה שלפי כל הנ"ל יבואר לך יותר מה שהבאתי לעיל במפתח ה', שכמו שבקילקול העבירות יתגבר קול הברת עזות הכלביות והגוף בתאוותיו הב, שעל ידי זה עוברים יותר חס ושלום. כן זה לעומת זה, מצוה גוררת מצוה, כי

האנחה, שהפליא להביא על זה לשון המאמר חז"ל, אנחה שוברת גופו של אדם. על כי באמת יהיה עצם הגוף והכרחיותו, בבחינת העזות הנ"ל:

מפתח י"א. הוא מה שגם לפי הנ"ל יבואר לנו, שהאב והבן המוב"פ לענין הנשמע והנעשה, הם הם כעין החכם והתלמיד הנ"ל [שבמדריגת הנשמה והגוף]. וכן מובן ומבואר ממה שנכנס מענין פני משה ויהושע, לענין הנעשה והנשמע שבבחינת האב והבן כמוב"פ. כי אף על פי שבפרטיות נמצא בכל אחד מהרב והתלמיד, שני בחינות של הנעשה והנשמע. אבל בדרך כלל, נחשבים שני הבחינות יחדיו נעשה ונשמע שנמצא בהרב, למדריגת האב והנשמע לבד. וכן כנגד זה, בהתלמיד בשני בחינותיו האלה, נחשב לנעשה במדריגת הבן לבד. גם ממילא מובן, שכמו כן יהיה בפרטי פרטיות הנשמה והגוף שבכל אחד [כנ"ל במפתח זיין], ויתבאר לך יותר לפי זה, מה שרמזנו לעיל במפתח ט' על אודות הירידה והעליה, שגם הם כנגד ב' הבחינות של הנעשה והנשמע, שבבחינת הנשמה והגוף בפרטיות, [ושבבחינת הנשמה והגוף בכלליות, שהם הרב והתלמיד כנ"ל]. וכל מה שנחשב גוף החכם לנשמה לתלמידיו, אין זה רק מחמת שגם המדריגת נעשה שלו, נחשב לנשמע במדריגות תלמידיו שלמטה מאתו]. [ו] אף על פי שגם בהנשמה בעצמה נמצא בחינת הנפילה והעליה, וכן בהגוף. אבל בדרך כלל, נחשב הגוף לבד במדריגת הירידה כנגדה. ואם תתגבר בו חס ושלום הרע, שנאחז מאד בבחינת הירידה כנ"ל, נמנעה גם היא מלהתעלות ולהתחדש בעליה החדשה כנ"ל, מחמת זה בעצמו שתתיירא מלגשת ולהתקרב אליו כלל, ובאמת אין ביכולת כלל להתעלות. גם כבר רמזתי מה שנראה מדבריו הקדושים בענין הגוף [שצריך להודיעו], שזה ענין הנפש והרוח שנצטרפים בכל מדריגה לנשמת האדם.

בתחלה ונשים את לבינו, למה שגם בלא זה על כרחך דבריהם אומרים דרשוני וביארוני, שעיקר הכוונה בענין השיעבוד מלכיות והשרים העליונים שעליהם מלמעלה, (ש) הם הקטרוגים והדינים הקשים מהשם יתברך וצדיקיו בעצמם. ושמחמת זה בעצמו נחלפים הם בעונשי הגיהנם, שהם העיקרים יותר בשעבוד המר והקשה הזה. [ועיין בענין זה גם במדרש רבה בראשית פרשה מ"ד פירשו מ"ש נידונין בשמים, אמר לו במה עתה רוצה שידונו בניך וכו', אמר במה אברר בגיהנם או במלכיות וכו']. כי אם לא תבאר ותפרש בדרך הזה, תקשי לך על אודות שאר היסורים והעונשים שנמצאים בעולם הזה, וגם בעולם הבא בצער בושת פני יהושע המוב"פ. כי מי חשוד קודשא בריך הוא דעביד דינא בלא דינא, ובוודאי אין יסורים בלא עון כידוע (שבת נ"ה.). אבל באמת מבואר יותר כל הנ"ל, על פי המובא במקום אחר (עיין ליקו"ה חו"מ הל' גביית חוב מיתומים ה"ה אות ג), וגם בשאר ספרי אמת (אפשר הכוונה על המובא הרבה בכל ספרי קבלה בסוד שבירת כלים ומיתת המלכים המרומזים בפסוק ואלה המלכים וכו' ודו"ק), שגלות המלכיות התחיל מיד בתחלת הבריאה, אך עיקר התהוותו, היתה אחר כך בגלות מצרים, שנחשב מימי אברהם שכברית בין הבתרים, וכל מיני יסורים ועונשים נכללים ונכנסים תחת הסוג הזה כנ"ל. ועוד נבא מכל זה למה שמבואר מדבריו הקדושים [כפי ששמעתי מהם בעל פה] עצם הלשון שיצא מפיו הקדוש, שבפני יהושע והדומים אליו, לא נמצא שום חטא ועון כלל. כי לכאורה לפי זה יש להתפלא מאד, למה באמת יגיע לו לסבול עונש צער הבושה, [ושיהיה] במיעוט אור פניו עד פני הלבנה דלית לה וכו'. אבל כפי שמבואר מדבריו הקדושים באות ה' על אודות הגוף העז וחזק בהתאוות [שמהם כל העבירות], וממה שזה לעומת זה יתעלה בשר הגוף הנעשה במצוות התורה שבנגלה, לשמוע ולקבל ולהתהווה

עיקר התיקון שבמעשה המצוות, הוא שיתעורר על ידם קול העצם של הנשמה שבפרטיות וכלליות, מדרגא לדרגא, לדפוק ולעורר ולצוות ולזרז את האדם, על המצוה בקול דודה. אשר מיחוד המדריגות זה בזה עד קול דברו בעצמו יתברך, אשר בעזות ותקיפת אלקותו ומלכותו דקדושה קדשנו במצוותיו וצונו על זה. כי זה בעצמו עשיית מצוותיו ותורתו יתברך המוב"פ, מה שידבר אלינו על ידי בחינת משה שבכל דור [ובאחדות ואמצעות דבריו הסוכבת לכל מצוה במשמרת למשמרת] כמובא לקמן במפתח י"ט. ומרחוק תבין לפי זה, גם מה שתפס לדוגמא ענין הכתוב וידבר וכו'. אבל עיקר ההתעוררות, הוא עד הקול דקדושה ממש שנשמע בעשיית איזה מצוה. ומה שתפס לדוגמא קול קשקוש מטבעות שבמעשה הצדקה, יש לבאר בענין זה, על פי מה שגילה למוהרנ"ת ז"ל (שיחות הר"ן סי' נ"ח, חיי"מ עבודת ד' אות קכ"ד, ליקו"ה הל' צדקה ה"א), שעיקר המצוה הנקרא בשם מעשה, הוא הצדקה. גם ממילא מובן, שכמו שכסף הצדקה [מחלקי הנפש שבו] יענה בקול עזות דקדושה הנ"ל, והיה מעשה הצדקה שלום החותם הנ"ל, כן גם להיפך חס ושלום:

מפתח י"ד. הוא מה שיש להתפלא בדבר המאמר חז"ל המוב"פ על אודות אברהם אבינו ע"ה, שהחליף את העונשים של כל הדברים בשיעבוד מלכיות, ורק עונש העזות נשאר בגיהנם. כי לכאורה רחוק מאד הענין הזה מההלכה המקובלת שרק הג' עבירות עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים, גרועים הם יותר מכולם, [להיות ביהרג ואל יעבור], וכמבואר גם משאלות ותשובות המאמר הזה בעצמו, שבוודאי כשחוטא האדם בתמרי ועבודה זרה ממש חס ושלום, אין גרוע מזה. והאי מאן דקץ ופגם בהעזות ולא בתמרי, למה זה יצא מן הכלל שבעונש זולתו, ויהיה מוכרח לסבול עונש הגיהנם הגרוע יותר מכולם. וליישב את הפליאה הזאת, נקדים

על אודות הגוף שיש בו עזות מבחינת הכלבים עזי נפש וכו' המוב"פ, שיחטא ויעוה בעזות תאוותיו ממש כנ"ל, נעשה הוא בעצמו על ידי כל חטא ועון בפני הכלב שנוכח במאמר המשנה המובא על זה בפנים, להוציא בכל פעם יותר קול ההברה והעזות דסטרא אחרא הב וכו' הב וכו', מזוני וחיי דגופא. עד שמתחבל ומתענש ויורד על ידי זה בעומק (בשאל) [השאל] והגיהנם הנ"ל. [שמעתי מאבי ז"ל בשם מוהרנ"ת ז"ל, שדיבר פעם אחת מענין הזה של השכר והעונש, ואמר. שאחר כל מה שמביא מזה] [בדבריו הקדושים ובשאר ספרי אמת], אין שום אופן ויכולת כלל להגיע ולהביא במוחינו ודעתינו את ציורי מהותיהם ואיכותיהם]. גם מבואר ונראה מדבריו הקדושים, שצער הבושה גדול מאד יותר מעונש גיהנם, שהכוונה היא, על צער הבושה שמתביישים בעונשי הגיהנם בעצמו. ושם גם במיעוט שכר העדן יתבייש ויכזה כל צדיק מחופתי חבירו [הנחשב כנגדו בפני החמה ויתרון פני משה על פני יהושע המוב"פ] בצער גדול ועצום, עד שכפלו חז"ל ואמרו, אוי לאותה בושה, אוי וכו'. נלמוד מזה אלפי אלפים קל וחומר, להעומד חס ושלום בפני הכלב שבעזות הגוף בעון ממש כנ"ל, ובקול ההברה שבו בהמחבלים ומשחיתים שמורידים אותו בעונשי גיהנם הקשים והמרים, שאז אין לשער כלל עוצם הבושה הזאת, בצער ומרירות גדול ועצום, העולה בכפלי כפלים יותר מצער המכאובים שבעצם העונשים של הגיהנם כנ"ל. כי בזה שדיבר אז מענין יסורי העולם הזה, שהעיקר הוא צער הבושה שבהם, נראה מבואר, שסבב בכל זה לפרש ולהביא ראיה לצער הבושה שלעתידי [שדיבר בזה בתחלה ואחר כך], שגם בזה תוגדל לכל אחד צער הבושה שבמדרגת החטאים, יותר מהצער שבעצם היסורים והעונשים הנ"ל:

מפתח ט"ז. הוא מה שמבואר על אודות שני

על ידי זה בעיקר מדת קול העזות דקדושה שבמדרגות הנשמע והנסתר, [כמבואר כל זה מדבריו הקדושים ועל פי המפתחות הנ"ל]. יצא לנו בדרך כלל, שעל זה לבד עמדו רגלי אבותינו לקבלת התורה בהר סיני [וכמובא מזה בדברי חז"ל (ביצה כ"ה ע"ב ובפרש"י שם עיי"ש)], לזכך עזות ירדת הגוף ותאוותו הנ"ל, עד שיתהפך ויתאחד בתכלית הענוה והבושת פנים שכנגדו יתברך, ובזה לבד נחלק פני משה מפני יהושע.... וכמו שבקדושה, נכנסים כל המדרגות תחת שני סוגי המדרגות של משה ויהושע הנ"ל. כי תכלית הגדול והעליון הנ"ל, יתעלה בבושת פניו הקדושים שמהם יתברך לעונג ועדן העילאה לגמרי שבמדרגת הנשמע כמוב"פ. ותלמידו שאין זוכה כל כך להתגבר בתורתו ותפלתו שתהיה בתכלית הבושה הנ"ל, לא יעמוד כנגדו רק במדרגת העדן תתאה, שבמדרגת הנעשה הנ"ל. כן גם להיפך חס ושלום, במכשול העונות והחטאים הנ"ל, יש מי שחוטא בעזות תאוותיו בעצמם, שהוא בתכלית מדרגה התחתונה. אף על פי שגם בזה מחולק כל אחד מחבירו, אבל בדרך כלל, נחשבים כולם למדרגה התחתונה, המכוונת בסטרא אחרא זה לעומת זה, ותכלית ההיפך ממדרגת משה הנ"ל, עד שיסובב עליהם מאמר המשנה, עז פנים לגיהנם [וכאשר נבאר בזה לקמן במפתח כ"ד כ"ה], מחמת שבאמת לא נשאר מדת העזות רק בעונש הגיהנם בעצמו כנ"ל. ויש מי שהוא מתגבר כנגד עזות תאוותיו בעצמם, עד שגם כל חטאיו שנכשול בהם, זה רק מצד השוגג או מחלוקת עצתו וספיקותיו כנ"ל, והוא מדרגת הבינונים, אשר אינם יורדים לגיהנם, כי כבר נחלף כל העונשים של כל הדברים אשר עברו עליהם בשעבוד המלכיות לבד כמוב"פ. ואף על פי כן, אינם נתעלים במדרגת העדן עלאה כמשה בעצמו כנ"ל:

מפתח ט"ו. הוא מה שבכל הנ"ל תבין מרחוק

המחבלים שבו, עד שיוציאו מאתו גם על ידי זה בעצמו קול ההברה והעזות בסטרא אחרא כנ"ל [כי עבירה גוררת עבירה], ירד על ידי זה להגיהנם ובור תחתיות המוב"פ, עד שיגיע לו צער הבושה רבי רבבות פעמים ממה שהיה סובל בעצמו בעולם הזה. ואולם, גם הבינונים, אף על פי שלא חטאו ועוו בעצם העונות שעל ידי עזות התאות לבריות המחבלים כנ"ל, אבל מחמת שגם בתכלית ההיפך, לא זכו לעצם הענוה והשפלות והבושה הנ"ל שכנגדו יתברך, כירא בשת [משיח בעצמו] המוב"פ, העולה בראשית ולמעלה מכולם כנ"ל. מוכרחים כמו כן להשפט בשעבודם והכנעתם וצער בושתם, אשר יתביישו מאתו ומעוז מלכות דיניהם הקדושים, כפלי כפלים כנ"ל:

מפתח י"ז. הוא מה שלפי כל זה עוד יבואר לנו, מה שקרא להעומדים בתכלית מדריגה העליונה, בשם מוכיחי הדור, על שמהם לבד יוצא קול העזות דקדושה מעילא לתתא [בכל המדריגות שבנפשות ישראל] בתורה ומוסר, לבייש ולהגיד לעמי פשעם וחטאתם, כמבואר גם מענין הכתוב הנ"ל שמביא על זה, כשופר הרם קולך וכו'. כי הוא המוכיח ומבייש במדת העזות [שבפני השגתו וקול חכמתו], גם לפני יהושע על פגם כל שהוא, ומכל שכן וכל שכן למי שחטא בחטא ועון ממש. ושגם קול העוז והעזות הזה, הוא הוא קול תורתם שבעצם פני השגתם ונשמתם, בחכמה עלאה דעילאה כנ"ל. [ו]מה שקרא אותם בלשון רבים, מבואר על פי המובא במקום אחר (תיקו"ז תיקון ס"ט ועיין בהקדמת הספר לפני הכללים) בשם הזוהר הקדוש, שהתפשטות דמשה בכל דרא ודרא, וגם נשמתו תתחלק לכמה ניצוצות, כמו שגם שאר כל אחת מהששים רבוא נשמות יתחלקו ויהיו במספרם כפלי כפלים כידוע (שער הגילגולים פרק יא). ולרמז יותר בכל זה נבא בתחלה עד:

המדות, עזות ובושת הנ"ל, שנמצאים בהם לטוב ולרע חס ושלום, ובזה ובוזה יעלו וישלטו בהפנים של כל אחד. כי ממה שבעזות דסטרא אחרא הוא בהפנים, ממילא מבואר שכמו כן זה לעומת זה, גם מדת העזות דקדושה, הוא בהפנים. וכן ממה שבקדושה תהא מדת הבושת בהפנים, ממילא מבואר, שכמו כן בהסטרא אחרא, למי שיש לו בושת [במקום שמוכרח להעזות], הוא גם כן בהפנים של כל אחד. גם ממה שמבואר מדבריו הקדושים, שבקדושה תהיה מדת הבושת להגוף והבן והתלמיד, כנגד נשמתו ואביו ורבו. וכן מדרגא לדרגא, עד בושת פני משה מאבינו שבשמים בעצמו יתברך. ממילא מבואר, שמדת העזות מלכותא קדישא, השתלשל גם כן מדרגא לדרגא לכל אחד כנגד הקטן מאתו, ושלא קם עוד בישראל כתוקף העוז ועזות פני משה [כאשר נבאר ונרמז לקמן], אף על פי שעוד מתבייש גם בזה מפני השם יתברך כנ"ל. וכן ממה שבתחלת מאמרו הקדוש מענין הגן עדן והגיהנם, שנמצאים גם בעולם הזה. מבואר ומרמז יותר בתעלומות דבריו הקדושים שדיבר אחר כך על אודות המשנה עז פנים לגיהנם, ובושת פנים לגן עדן. שממילא מבואר, שכמו שבנעשה ונשמע מעולם לעולם [ולדוגמא תפס מעולם המעשה הזה להעולם וכו'], נרשום על ידי זה, בעדן העלאה ותתא. כן זה לעומת זה, יהיה גם העונש חס ושלום, בגיהנם העליון והתחתון שבעולם הזה כנ"ל. ומשאר ביאורי דבריו הקדושים מזה על זה אשר רמזתי לעיל, תבין מרחוק, שכל השכר והעונש אשר בהם, יהיה מדה כנגד מדה. כי כל אשר יתבייש כנגד נשמתו ואלקותו יתברך, ויבטל עזות גופו שבתאותיו ורצונותיו, להפך אותם לרצונו ועזותו יתברך בעצמו כנ"ל, יאכל פרי מעלליו, ויתענג כמו כן בעזות מלכותו יתברך שבעדן העלאה ופני החמה כנ"ל. וכל אשר בתכלית ההיפך חס ושלום, יסלק את הבושה ויגביר על עצמו את עזות פניו שבכלביות ובהמיות גופו, לבריות

[הבריאה והתורה] שבכלליות הרועים, נשפעים ומקבלים את הכח והעזות מיום הש'מ'ונה' וקול הנ'ש'מ'ה' של מעלה הנ"ל, אשר עלתה בראשית [כל הבריאה והתורה שבהם] כמוב"פ:

מפתח י"ט. על אודות המבואר מדבריו הקדושים, שגם פני משה בעצמו העולה על כולם, ואין לו להתבייש כלל משום אדם, יש לו להתבייש מהקדוש ברוך הוא. כי אם לית מחשבה תפיסא כלל בהדברים העומדים ברומו של עולם כאלה, אבל מאחר שכבר הורידם והציעם בפנינו שגם זה הוא בושת פנים להנשמה והחלק אלקי, מה שלא הגיע עדיין לתורתו ותפלתו שבאורו האין סוף בעצמו יתברך, שגם הם [משאר מדותיו יתברך, אשר] אין להם סוף כאחדותו בעצמו יתברך. ועוד כפי שלפי כל זה ממילא מבואר, שגם אין סוף ותכלית כלל להבושה הזאת, יש להתפלא קצת לפי זה, מה שלא הזכירו חז"ל ענין הבושה, רק על פני יהושע והקטנים מאתו, ולא גם על פני משה בעצמו שמתבייש מהשם יתברך הנ"ל מהמוב"פ. ואם תאמר שיש ליישב זאת, במה שמבואר מדבריו הקדושים, שאף על פי כן נכלל משה משיח באורו האין סוף יתברך, עד שזוכה כביכול גם לתורתו ותפלתו יתברך לאין סוף כלל. אבל גם בזה יש להתפלא קצת, כפי הכלל המבואר מדבריו הקדושים במקום אחר (מובא כמה פעמים ועיין לעיל מה שצוין במפתח יח), שגם בחינת משה משיח הזוכה לזה, נתעלה גם הוא אחר כך בכל פעם יותר, ממילא מוכרח לומר, שאף על פי כן גם הוא יבוש ויתבייש בכל פעם מאורו האין סוף בעצמו יתברך. ומכל שכן בענין הצדיקים שתחתיו, יש להתפלא מאד גם בלא זה בגוף המאמר חז"ל, אשר אמרו שכל צדיק נכוה וכו', ואוי לאותה בושה כו', אם כן יבושו עמי לעולם חס ושלום, [כי הלא כל מה שיעלה התחתון וישיג יותר, יעלה הגבוה מאתו עוד יותר]. ובהכתוב המוב"פ, כפול ומבואר, שלא יבושו עמי וכו'. אבל הנראה לפי

מפתח י"ח. והוא מה שלפי הנ"ל יבואר לנו לענין החכם העליון ופני משה בעצמו, שבהתעלותו בכל עת, ומכל שכן לעתיד, גם (במתן) [ממתן] תורה כאשר הבאתי מזה במקום אחר (מובא כמה פעמים בדברי המחבר ועיין בסוף ההשמות שבסוף הספר), זוכה כמו כן לנשמה יתירה, ונשמתו הקודמת תהיה בו לנפש ורוח ושכל הנגלה שלו כנ"ל. ואגב אורחא יבואר לך יותר לפי זה, גם מה שכתבתי וביארתי יותר שם בסעיף קטן א', את הסתירות של הכתובים ומאמרי חז"ל, לפי שיחתו הקדושה (עיין שיחות הר"ן סי' נ"ד), השם יתברך אינו עושה ב' פעמים וכו'. וגם תבין מרחוק בחידתו הנעלמה, לרמוז על הפלגת מעלת המוכיח, שכדי לקבל את תוכחתו, מוכרח להתמלאות הידים בהארת השבעה רועים. כי לפי הנ"ל יש לבאר, שלעוצם מעלתו הנשגבה, לא נחשב בין השבעה רועים רק נפשו ורוחו לבד, כי גם זה נחשב לנשמה, במדריגות הנשמות של שאר הרועים. אבל עצם נשמתו שבדבר המוכיח הנ"ל, הוא נשמת ורוח שבנשמע נסתרות תורת ותפלת פני ה' בעצמו [וכאשר נדבר מזה לקמן], אשר יעננו בקולו, ההולך וחזק עד בלי די, למתן חכמתו התורה, והתגלותה בקולות הרועים הנ"ל [אשר באו למספר שבעה], כי כולם יחד, בצירוף קול נפשו שעומד (בשניהם) [ביניהם] כנ"ל, מוכרחים לקבל משם בידי האמונה שבהם. כי עצם נשמתו לבד יהיה במדריגת המוכיח המוב"פ [גם לנפשו, ומכל שכן] לנשמותיהם שבמדריגת נפשו, ועיין לקמן שנוסיף לבאר בזה. ולפי כל זה תבין ותרגיש אחי, גם בנועם דבריו הקדושים, שאחר אמירת תורתו פרט ואמר לענין קול המוכיח, שהוא בבחינת קול השופר [של העזות]. ועוד מה שהביא לענין שבעת הרועים את הכתוב שבעת ימים וכו', תרגיש מרחוק רמזיו הקדושים, על עצם יום [הש'מ'ונה'] קול השופר הנ"ל, שבו נימול ונשבר ערלת ועזות הבשר, על שגם כל שבעת ימי

מהמוב"פ, יבקש ויחפש ביום ההוא, למצוא ולהעלות גם את האובדים, במאמר החצי, מפני (תלמודו) [תלמידו] והלאה, ויפריח כתמר גם לדעת המחצים ומתחלקים מאתו לגמרי בעזות ושררה [להחליף ולהמיר וליתן את העזות להגוף, והחלושות והבושת להנשמה חס ושלום] עד שירדו בור תחתיות וצער הבושה שבו בכפלי כפלים כנ"ל. אבל על ידי צער בושת הפגם והעון הזה בעצמו, יחזרו ויעלו ויוכללו ויתאחדו בו כנ"ל, עד שלא יבושו עמי לעולם. מאחר שבכל המדריגות שמאז והלאה, לא יהיה עוד הבושת בצער [ושם העצם חס ושלום], רק בשם המושאל לבד, באופן שיתעלו בכל פעם יותר כנ"ל, עד שיהיה נחשב באופן אחד, כאלו הוא מקבלמהם חיי תורתו והשגתו שבלימודיו ועצותיו המוב"פ, אף על פי שבאמת גם היא היתה מתחלה תורת ה' בעצמו. כי גם הלא מצדו לבד כל האחדות ותיקון התחברותם שלעתיד הנ"ל, ודוק היטב כי אי אפשר להאריך בדברים נעלמים כאלה:

מפתח כ'. הוא המבואר מכל הנ"ל בדרך כלל, על אודות עזות המלכות והשררה דקדושה, שהוא הנשתשל מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין. כי גם בפרטי פרטיות, מוכרח שיהיה כל איש שורר ומושל כרצונו בבני ביתו, והקטנים מאתו. והוא השלום שנמשך מהמוכיח כמוב"פ, שבו תלוי ועומד גם השלום הכללי שבין ישראל לאביהם שבשמים כמובן בפנים. אשר ממילא מבואר, שכל זה הוא לעוצם קישרי המדריגות זה בזה, עד הכנעת ובושת פני משה מהשם יתברך בעצמו. כי הוא לבד ימלוך ויתאזר וילבוש גאוותו ועזותו דקדושה שעל כולם. כי מאחר שגם אצל השם יתברך נמצא בחינת תורה ותפלה, שהם נעשה ונשמע, ממילא מבואר, שכמו כן יתצמצם כביכול גם השם יתברך בעצמו למדת העזות שבבחינת הירידה הנ"ל, ושהוא גם כן בסוד לבוש הגוף הנ"ל. כי כל כלליות הנשמות, וגם

עניות דעתי לישב בכל זה, כפי המבואר מדבריו הקדושים על אודות הכתוב משם רועה וכו', שבמאמר השלם שקודם הבריאה, יהיה כחדא ובאחדות נשמע האב ונעשה הבן. וכפי שעוד יבואר לך מהמפתחות הנ"ל, שבזה מבאר יותר גם שלימות התיקון של אחדות ודביקות עצם הנשמה בבשר הגוף המוב"פ, ושזה גם אחדות העזות והבושת דקדושה המובן בפנים, [שבאמת ובשלימות התיקון, יתאחדו ואל יתפרדו]. כי העזות הוא מצד האב והנשמה, והבושת הוא מצד הבן והגוף, שגם בזה עיקר התיקון והחיים, שיהיו דבוקים ואחדים יחדיו בתכלית האחדות. ואולם, כמו שמלמטה ואחר הבריאה, לא נקרא כל מדה ומדריגה כנגד התחתונה מאתה רק בשם המושאל קודם הבריאה. אבל עצם השם שלה, הוא אחר הבריאה. כן אחר כך להיפוך, כשזוכים להתעלות בראשית המוב"פ [ביום ההוא וכו'] שבאור האין סוף, למעלה מז' ימי הבנין והבריאה שבאור האין סוף כנ"ל, יסובב ויעמוד השם המושאל, רק על תחתיות המדריגה שבכל אחד, כנגד העליונה מאתה, להקרא בשם אחר הבריאה ובושת הבן המוב"פ. אבל באמת, יהיה שם גם בושת הבן בתכלית האחדות ועזות האב, שבראשית קודם הבריאה ותפלת השם ממש, ולא בשם המושאל. ושגם מעוצם אחדותו של פני משה לאבינו שבשמים קודם הבריאה הנ"ל, תדבר בתוך גרונו נשמתו ורוח עצמיותו בעצמו יתברך את תורתו ותפלתו, עד שבשם העצם והאמת האמיתי תהיה לתורת ה' ותפלות ה' ממש כנ"ל. וגם אם בחיי העולם הזה, [וכן אחר כך קודם גמר התיקון שלעתיד], אין זוכה לזה רק משה לבד, מעוצם אתערותו דלתתא בתכלית מדריגת הענוה והשפלות יותר מכל האדם [מאחר שזוכה להתבייש גם בפני החמה, כנגדו יתברך], על אשר גם הוא נחשב [על כל פנים בשם המושאל] למאמר החצי, כנגדו יתברך. אבל מעוצם התגברותו ברוב השלום והאחדות לאבינו שבשמים בעצמו יתברך כנ"ל

דעתיד לאיתגליא וכו', אבל הוא מלא ישן ועתיק דעתיקין, בפנימיות הנגלה שבתורתו יתברך, אשר ניתנה בכתב ובעל פה ממש ליהושע וכו'. ונקדים בתחלה, ונשים את לבינו להמבואר מדבריו הקדושים, (לפי זה) [ש] יש להתפלא קצת במה שאחר כך שכשהולכים ומוכיחים, נקראים ידי מקבלי התורה, בשם החותם השני. כי לכאורה, כפי ביאורו הקדוש בענין החותם, אין שום שייכות כלל לידי המקבלים האלה, לכנותם גם כן בשם חותם ומכסה לסוד המעין הנ"ל. וגם אם אמנם שבכל זאת, יהיה יד המקבלים לחותם השני הזה, למה יגרע ולא יהיה בכלל החותם הזה, גם סוד הרגל ועקב המוכיחים בעצמם [שעוסקים להוכיח אחר החותם הראשון]. כי הלא מבואר גם כן בסוף דבריו הקדושים, שדייקא מסוד העקב שבהם, תשמעו את כל המשפטים לתוכחה הזאת. וליישב את הפליאה הזאת שוב נשוב בתחלה לדברינו הנ"ל, ונבא עד:

מפתח כ"ב. והוא מה שיבואר לנו לפי כל הנ"ל על אודות הזיכוך של הגוף הכללי, שהוא כלליות נפשות ישראל שירדו בכלליות הבריא, וכן בפרטיות כנ"ל, שהעיקר מוכרח לזכך ממדת העזות [הכולל לכל התאוות והמדות הרעות, שמהם כל העבירות כנ"ל], וזה על ידי שמגבירים עליהם את הבושה ואת הכלימה, ממיעוט השפע, ורוב היסורים והעונשים שבעולם הזה והעולם הבא כנ"ל, [ושזה דייקא מצד רחמנותו יתברך כנ"ל]. כי לפי כל זה יבואר לנו, שגם על זה לבד יסובב כל הגזר דין המוב"פ באות א'. ועל אשר באמת לא יהיה קול העוז והעזות הזה, רק בתורתו והשגתו כנ"ל, תרגיש בכפלים נועם דבריו הקדושים שכתב על זה, שהדין הוא התורה, ושעל זה יסובב הכתוב חתום תורה וכו', [כי זולת ביאורינו הנ"ל, יש להתפלא קצת מפשיטות כוונת הכתוב, על כלליות התורה]. גם מאשר יבואר לנו לפי זה, שגם פני משה בעצמו,

פני משה בעצמו, נחשב לגוף ונעשה וכן כנגדו יתברך. גם ממילא מבואר, שאף על פי שלא עשה את כל הגוף הזה, רק כדי לרחם עליו, ולהשפיע בו משוב השגתו המוב"פ. אבל מחמת שנאחז בהירידה הזאת, התגברות המלכיות ושריהם העליונים, שבמדת הקטרוגים והדין כנ"ל, למנוע את כל אחד בפיתוי והסתות עזות הגוף לכל התאוות והמדות הרעות [כי הוא הוא מעזות מלכותא שבכלליות כמוב"פ], כן גם כמו שמאש יצאו, כן האש תאכלם כידוע (מובא הרבה ועיין ליקו"ה הל' חלב ודם ה"ג סוף אות ד), כי הם המסיתים, הם המקטריגים, לשעבד ולייסר את כל אחד ביסורים שונים כנ"ל, שהעיקר הוא הבושה שבהם כנ"ל, והוא מדה כנגד מדה:

מפתח כ"א. הוא מה שלפי כל הנ"ל, יתבאר לנו מעט משאר דבריו הראשונים אשר פתח בהם את המאמר הזה [בעת הכתיבה כמוב"פ]. ונראה לכל מעיין שהוא מדבר כמו בלשון חידה, שיש חותם, ויש חותם בתוך חותם. חותם הוא, כי יש מוכיחי הדור, והם בחינת רגלין, ונקראים רגלין על שם שהם לימודי ה', שלומדין כביכול את ה' וכו', עיין היטב בפנים. כי אם אמנם כל דבריו האלה, עומדים ברום גבהי מרומים, ומקובלים ונפתחים מעט כחודו של מחט, במפתחות רשב"י והאריז"ל אשר קדמוהו, שכל נשמות ישראל והשגותיהם וחלקי חכמותיהם הם מחלקי אלהותו יתברך ומדותיו ממש כביכול, ומכנים ומלבישים את דבריהם בלבושים הגשמיים והמוגבלים, שכל מדותיו וחלקי אלהותו יתברך נשתלשלים ויורדים מעולם לעולם, וממדרגה למדרגה כנודע (מובא הרבה מאד ועיין ליקו"מ ח"א תורה ל' אות א). אבל כבר הודעתי בדברי כמה פעמים, שעל כל הצדיקים שהיו מעולם, נתעלה ונתרומם משה משיח האמיתי, להתחדש בהשגתו בהתחדשות נפלא ונורא שלא היתה עוד כזאת, וגם אם הוא קנקן חדש באורייתא

העולמות, וגם נשמות ישראל והצדיקים היו נשאים עומדים מרחוק, בראותם ושומעים קול עוז תורתו יתברך, שביום ה' הנ"ל, [והוא הנחשב גם ליום ה' כפי כלליות השבעת ימים הנ"ל זה מזה, כידוע (מובא הרבה ועיין תיקון"ז נ"ח ע"ב, וע"ע ליקו"ה הל' בהמה וחיה טהורה ה"ד אות ט"ו)]. ועל כן עיקר העצה הנפלאה דנפלאה לקבל משם, הוא בפלא היועץ משה משיח לבד, כי הוא לבד נגש בכל דור לקבל משם. ואם הוא מחולל מפשעינו, וקאים בעדן לאגנא עלן, ולקבל בעצמו מלקיותא דמלכא מ'ח' [קללות התוכחה הנרמזה לעיל], ומתבייש מאד לפני השם יתברך כפני הלבנה שמתבייש כנגדו כמוב"פ. אבל גם מהבושה בעצמה, יהיה תכלית זיכוד תענוגי גופו [אפילו באכילה ושתיה], לעלות מהם לתענוגי [יום] הנשמה, [שנחשבה בזה כנגד שאר הרועים כנ"ל]. כי אז דייקא, נחקק ונתקבל בו תורת וחכמת אור פני החמה של האין סוף בעצמו יתברך, כחותם ממש, והוא המדרגה העומדת בקדושה, זה לעומת זה כנגד תכלית המדרגה שבהירידה דסטרא אחרא, שנאמר עליה עז פנים לגיהנם כנ"ל. כי בתכלית ההיפך יזכך ירידת גופו כנ"ל, לבוא ולכנוס גם בעוצם לבת האש, ורשפי שלהבת הדין העז והקשה כשואל וגיהנם הנ"ל, עד שמוכרח להסיר ולהטיל אז לגמרי מסאני רגליו. שכמו כן, במה שמוכרח אחר כך לקבל מאתו, יהיה כל העצה על ידי נפשות הצדיקים והקדושים שבכל דור, [שעליהם יסובב הכתוב כל קדושו וכו']. כי גם אחר כך, בחקיקת והתקבלות אור פני תורתו בפני הלבנה של הקדושים והרועים הנ"ל, מוכרחים גם הם, כחותם וידי האמונה, על כל פנים לסבול מאד, ולשבר מניעות רבות כנ"ל. וכן אחר כך בכלליות נפשות ישראל, הוא מתייעץ כמו כן להשפיע ולהאיר מחיי השגותיו גם לשאר כל הנבראים שבכל העולמות [ונעשה] [ומיושב] מה שמובא במדרש (בר"ר פ"ח, רות רבה פ"ב), שנמלך ונתייעץ עם נשמות

מוכרח לקבל קול העזות הזה [שהוא בדבר התוכחה והדין של השם יתברך בעצמו כנ"ל], בתיקון ידי האמונה שבו, תבין ותרגיש מרחוק גם בנועם ועומק דבריו הקדושים, שהפליא להביא בסוד הידים האלה, את הכתוב כאשר דיבר ה' ביד משה, [כי לכאורה יתפלא המעין גם בפשיטות כוונת הכתוב]. ועוד ניתן ריוח בין פרשה לפרשה, ונפסיק את הענין לבא מכל זה עד:

מפתח כ"ג. מה שלפי כל זה תבין מרחוק, שגם מכותלי דבריו הקדושים הנ"ל, ירמז לנו בנפלאות העצות שנותנין המוכיחים להשם יתברך בעצמו כביכול. ואולם, לקרב מזה על השכל, מוכרח בתחלה לפי עניות דעתי להציע לפני המעין בדרך משל, על השם יתברך ובריאתו הנ"ל, שהוא כמו החכם ומשכיל בחכמתו המצאה נפלאה, להיות מאתה עונג ועדן נפלא בלי שיעור, אבל לא יהיה שום אופן להוציאה אל הפועל, כי אם על פי כלי האומנות [גיצאג (עיין חיי"מ מעלת המתקרבים אליו אות כ"א עיי"ש)] הנפלא, שממציא לזה בתחלה. ועם הכלי הזה לבד הוא מתייעץ לעשות ולפעול פעולת ההמצאה הנ"ל, שאז נקרא ונחשב, שהכלי הזה נתנה לו את העצה בפעולת המצאתו, מאשר על ידו לבד יהיה כל העצה כנ"ל. כי מי כהחכם קהלת, ומי יודע פשר דבר [בין ישראל לאביהם שבשמים כמוב"פ], חכמת אדם תאיר פניו [כפני החמה], ועוז פניו ישונא (עיין קהלת ח) לקבל בתפלתו ולהמתיק חמה עוז אפו, לאדונו יתברך, העולה תחלה בהמח והחכמה עילאה דעילאה שבקודם הבריאה לגמרי המוב"פ. כי אם זה לבד עיקר העונג והעדן עלאה כמוב"פ, אבל דייקא מעוצם ריבוי העדן והעונג לאין סוף, שמחמת זה מוכרח כמו כן ממש להגדיל כלי הצמצום ויחידת העזות דקדושה שבעוצם ותוקף מדת הדין והיראה הנ"ל מהמוב"פ, עד שלא היה מתקיים כלל כלליות בריאת כל

(הזה) [הזאת], כי משם תצא תורה כמוב"פ. יש לבאר, שגם זה הוא בענין השלום והפשרה המוב"פ. כי גם הוא, הוא כהשלום והאחדות שבין הגוף והנשמה, שהם התורה והתפלה כנ"ל. כי בהתפלה יסובב להשם יתברך, בדבר הכתוב למה ה' יחרה אפך בעמך. והמוסר [ו] התורה, שהוא התוכחה כנ"ל, יסובב לנפשות ישראל בדבר הכתוב, אתם חטאתם וכו', [וכנ"ל במפתח י"ז מענין הכתוב כשופר וכו']. ועל זה לא יהיה המתקת הדין והיפוכו לחיים אמיתיים בגוף ונשמה יחדיו, עד בנין קרית ידי האמונה של המקבלים מאתו את התורה ומוסר התוכחה הנ"ל, באופן שישובו מעתה על כל פנים. ועל אשר עוד רמזנו לעיל, שתפלת האב ותורת הבן הוא בעצם כלליות המוכיחים והמקבלים המוב"פ, וכאשר יהיו המוכיחים בעצם סוד הרגלין והעקב, שמהם תשמעון קול הנשמע כנ"ל מהמוב"פ, כן יהיו המקבלים בעצם סוד הידים שבהם, תבין ותבא במה שרמזנו לעיל, שבדבר השלום [שבחיבור התפלה והתורה], הוא מבאר יותר בסוד החותמות, וכפולתם יחד שבחותם מאמר האחדות והראשון הנ"ל. וזה מה שכתב לענין הקלקול חס ושלום, שבהתגברות הרע [שהוא ירידתו בעזות דסטרא אחרא כנ"ל] של הדור, יהיה מקלקול החותם בעצמו, גם לקול השלום. גם ממילא מבואר, שכמו שביד כל אדם יחתום החותם וההמתקה השניה והעיקריית, מאחר שזוכים מעתה על כל פנים לתשובה בפועל כנ"ל. כן יהיה בכח ובהעלם גם רגל המוכיחים בסוד החותם הראשון של התפלה והנשמע, שבעצם החכמה עלאה כנ"ל. ועוד מסיבת כפולת ואחדות חותם רגלי המוכיחים [שגם חותם התחתון והחיצון נכלל בו] כנ"ל, תבין יותר בהמבואר מדבריו הקדושים, שעל שם הב' דברים האלה, הם נקראים רגלין. על שם העצה וכו', [שהוא תכלית החותם הראשון לגמרי כנ"ל]. ועל שם תהלוכותם להוכיח, שהוא הנחשב גם כן כנגד חותם ידי המקבלים, לחותם

הצדיקים, ובמקום אחר מובא (ליקו"מ ח"א תורה י"ז אות ח), שגם עם שאר נשמות ישראל נתייעץ לכלליות הבריאה]. כי כמו שלכלליות הבריאה, הוכרח כביכול להעצה הכלליות של נשמות ישראל, כן גם לנשמות ישראל בעצמם, הוכרח כביכול לעצת הצדיקים שבהם. וכן גם לנשמות הצדיקים שבהם, הוכרח [ומוכרח] כביכול, לעצת המוכיח העליון, משה משיח בעצמו. ומכל זה שוב נשוב ליישוב הפליאה הנ"ל, כי כפי המבואר מכל הנ"ל, שכהכרח הנשמה להגוף, [וחיבורם שלעתידי אחר התחיה], כן מוכרחים גם האב שבקודם הבריאה ומאמר השלם, להתחבר למאמר החצי של הבן ואחר הבריאה, דייקא אחר הולדת והתגלות מחיצתו והתחלקותו, [ולא כהתאחדותם לגמרי בהיות עדיין הבן במוח האב, קודם ההולדה והבריאה לגמרי]. כי לולא ההכרח ורצונו הנעלם יתברך בזה, לא היה שום בריאה כלל. ואם אף על פי כן נאחז ממאמר החצי והגוף, התגברות המחצה והתחלקות לגמרי, שהוא סטרא דמותא חס ושלום. מתגבר כנגד זה, תכלית האחדות לגמרי שבמאמר השלם וקודם הבריאה לגמרי, עד שיחזור ויתחבר עמו גם אחר התחלקותו, שזה לבד עיקר החיים האמיתיים גם להנשמה שבפרטיות ובכלליות, שהוא השם יתברך בעצמו, שגם פני משה מתבייש מאתו. כי אף על פי שגם בלא זה הוא חי לעד, אבל כביכול, עיקר מה שישמח בתענוגיו וחיו הטובים, הוא כשנתקרבים אליו כל בניך נפשות ישראל, שכנגד שאר כלליות הבריאה, נחשבים כולם במדרגת לימודי ה' המוב"פ כנ"ל. ועל אשר כבר רמזנו לעיל, שבדבר החותם ומכסה הדין, מבאר יותר בסוד העצה שמגיע מהם, תבין מרחוק, שכמו כן מפרש ומבאר יותר בכל זה, על ידי השלום והפשרה המוב"פ. כי כפי המבואר מדבריו הקדושים, שהוא העולה כתפלת ה' [יהי רצון וכו' שיכבשו רחמי וכו'], על כי אין הדין תורה הנ"ל נמתק אלא בשרשו שבהתפלה

כאין לגמרי, כנגד חבירו הגדול ממנו. וכאשר רמזתי לך לעיל גם על אודות אחדותה ומציאותה באיזור ולבוש בעוז להגיאות של המלך העליון בעצמו יתברך, שמשם נשפע ויורד אחדות העזות והבושת [שזה בעצמו אחדות הגאווה והענוה] עד סוף כל דרגין שבנפשות בניו כנ"ל. עוד יש לבאר יותר בכל זה, כפי המובן מרמזי הקדושים אשר רמז אז, [ושמעתי אותם מאבי ז"ל, בשם מוהרנ"ת ז"ל, ששמע מפיו הקדוש], על אודות תמורת העזות דסטרא אחרא בעזות דקדושה המוב"פ, שיש שנוגע נגע התמורה הזאת גם בגדולי גדולים. וברוב ברכה ותודה, הודה על זה להשם יתברך על עצמו, שנתקדש ונודרך מזה בתכלית הזיכוך. כי לפי כל זה תבין מרחוק, במה שגם בעוצם ענוות וזעירת אלעזר, והשתדלותו בבנין ירושלם [על ידי אבלותו שעליה, כידוע (עיין ליקו"מ ח"ב תורה ס"ז)], חשדוהו גם בענין זה בעצמו באחיזת הגאווה והעזות, שנאחז לפעמים גם בהמפורסמים האמתיים, להעיז ולהתגאות כנגד הגדול מהם, [בבחינת הרב והמוכיח הנ"ל], [המלוך תמלוך עלינו]. וגם אם אין בהם בענין הזה, רק פגם דק מן הדק. אבל כל הגדול מחבירו, גדול יצרו יותר, וגם (שערת) [השערת] הפגם שבו [כמובן בזה מדברי האריז"ל (עיין שער הגילגולים הקדמה ו' ועיין עוד ליקו"ההל' חובל בחבירו ה"ג אות ה)], ובפרט בענין כזה, אשר עיני כל בית ישראל עליהם, והמחלוקת תתרבה אחר כך ממילא על ידי אנשיו ומקורביו כפלי כפלים מכפי שיצא מפיו בעצמו. ואז חבשוהו והוא אמר להם, בעו מנאי וכו'. ועל כי כל המתגאה מסתלק ונפרד מאתו חכמתו והשגתו שבחלקי נשמתו לבל תלכד בזה כמוב"פ, ועל כן בעי מנייהו גם כן מענין הזה בעצמו, על אודות העזות שהוא הגאווה כנ"ל, גם עיין לקמן במפתח כ"ה:

מפתח כ"ה. הוא במה שיש להתפלא גם לפי כל הנ"ל, במה שנראה לכאורה מדבריו הקדושים,

הראשון כמוב"פ. ואף עלפי כן, כנגד החותם הראשון לגמרי של המוכיחים בעצמם, נחשב גם הוא להחותם וההמתקה השניה, כאשר יבואר לך מכפולת (ב) השלום והפשרה הנ"ל, ומהמבואר בלשונו הקדושה, שקודם תהלכותם להוכיח, יהיה עיקר החותם הראשון הנ"ל, רק שאחר כך גם בתהלכותם ותוכחתם ומוסרם יחתמו כנ"ל:

מפתח כ"ד. הוא כי ממה שרמזתי לעיל, יתיישב לנו יותר גם פליאת מוהרנ"ת ז"ל בהשני מאמרים [שמביא אדמו"ר ז"ל לענין זה, מאמר אלעזר זעירא, ומאמר המבקש רחמים וכו'], שהציג שם בין שני חצאי עיגול עיין שם. כי יסוד פליאתו מה שלא נזכר בתחלה מענין פגם הגדלות, הוא כפי הכלל הסובב בדבריו הקדושים [ונשמט הוא לעיל בההקדמה (במהדורה הקודמת כבר היה גם כלל זה בתוך כלל העשירי, ובמהדורה זו הוא כלל השבעה עשר עיי"ש) משאר כללי הקדמה]. שנראה ברובם ככולם של תורותיו הקדושות, שכשגומר להודיע עצם ההשגה של כל תורה ומאמר לעובדא ולמעשה, ומביא אחר כך על זה איזה כתוב או מאמר חז"ל, מכוונים הם לפרטי דרכי ההשגה שדיבר מקודם, בלי הרכבתו ענין אחר. וכאן בהמאמר מאלעזר זעירא הנ"ל, שמבאר בזה אדמו"ר ז"ל שחשדו את אלעזר בפגם הגדלות, ושגם כן חבשוהו וכו', שנראה לכאורה להמעין כהרכבת ענין אחר כנ"ל. וכן יש להתפלא בפליאה הזאת גם על המאמר חז"ל המבקש רחמים וכו', שגם שם נראה לכאורה כמרכיב בחינת אין וכו', שלא דיבר מזה תחלה. ועל זה השיב מוהרנ"ת ז"ל, שביאר כוונתו הקדושה גם בענין קודם הבריאה, ובחינת אין סוף, שמדבר בתחלה, כפי שממילא מבואר שהוא בבחינת אין וענוה עיין שם. אבל גם בכל הנ"ל, נתוסף לך ביאור דבריו הקדושים בפשיטות יותר, מאחר שבאמת כל מדת הבושת פנים המוב"פ, הוא הכנעתו וענוותו וביטולו

מאד מאד שפל רוח ועניו מכל האדם וכו', עד שבאמת קשה מאד לקרוא זאת בשם עזות וגאווה כנ"ל. כי מדת העזות והגאווה בשם העצם שבה בקדושה, הוא עיקר הנסתר המוב"פ [שלמעלה וקודם הבריאה לגמרי], שמעוצם הסתרתה והעלמתה, תתהפך להתאחד לגמרי גם במדת הבושת והענוה שבענוה, יותר מכל האדם וכו'. כי מה שלא יבושו עמי בעלייתם לשם, רק בשם המושאל כנ"ל, אין זה רק מעוצם אחדותה שם במדת העזות שקודם הבריאה כנ"ל. ומאחר שהאחדות גובר שם ביניהם כל כך, ממילא מאירים ומשמישים שניהם בכתר אחד, עד שכמו שלא הזכירו חז"ל על פנימשה, שמתבייש חס ושלום [אף על פי שגם הוא יבוש מהשם יתברך כמוב"פ]. כן גם כן אין שייך להזכיר ולומר עליו, שמעיו ומתגאה חס ושלום [אף על פי שישונא בעוז פניו כנ"ל], כי כל המתגאה ויהיה עז פנים בפשיטות, הוא בוודאי מצד הסטרא אחרא. ואם כל הרועים דקדושה שבשבעת ימי הבריאה שזולתו, אין זוכים עדיין לקדושת העזות והגאווה שבשם העצם שבה כנ"ל, ממילא יהיה בהם [עד היום ההוא, שיתעלו לשם כנ"ל] מדת הבושת והענוה, בשם העצם כנ"ל. כי גם מה שבכל זאת יקבלו כולם את קול העזות כנמר, [בעצם נשמת פני משה, העולה עליהם ביום השמיני כנ"ל], אין זה רק הארה בעלמא [שמינית שבשמינית (לשון חז"ל בסוטה ה.)]. כי גם התנא יהודה בן תימא, במאמרו הוי עז וכו', הוכרח בענין הזה בעצמו, לעלות מתורתו לתפלתו יהי רצון וכו'. כי מאד נסתר ונעלם הדבר הזה כנ"ל. והוא הוא כנפלאות הירידה המוכרחת ברצונו יתברך, אשר באמת אסור לירד בפשיטות חס ושלום, כי אז אדרבא יהיה עובר בזה מרצונו יתברך. ולא כן מדת העליה והבושת, אף על פי שגם בזה נמצא להיפוך, פן יהרסו לעלות ולהתבייש במקום שאין צריכין, אבל מחמת שבכל זאת, רוב העולים והמתביישים, ושנהגו במדותיהם האלה בפשיטות ובשם העצם כגמול עלי אמו

כמחליט וסותם במדת הגאווה, שהיא מדה רעה ומגונה מאד, וכאשר בוודאי כן הוא האמת האמיתי כידוע (מובא הרבה מאד ועיין לשון רביז"ל בהשמטה על תורה י' ח"א). אבל כפי היוצא לנו מכל הנ"ל, שהגאווה הוא העיקר מדת העזות שבסטרא אחרא, עדיין תיקשי לן בכל זאת, ממה שמבואר מדבריו הקדושים, שבקדושה מוכרח מאד מדת העזות. וממילא מבואר לפי זה, שגם הגאווה מוכרחת בהקדושה [וכאשר מובא גם מזה, במקום אחר (עיין ליקו"מ ח"א תורה רמ"ו, ובח"ב תורה קכ"ה)]. ועתה, למה החליטו חכמינו ואדמו"ר ז"ל, שכל המתגאה חכמתו מסתלקת ממנו כנ"ל. וכן יש להוסיף ולהתפלא קצת כפליאה הזאת בהיוצא לנו ממפתח ד' הנ"ל, שעיקר המשכת עזות דקדושה, הוא מהרועים דקדושה. כי לכאורה לפי זה אין להבין כלל במה שדקדק וכתב לענין הרועים דסטרא אחרא, שכל מלכותם הוא בעזות. מאחר שכבר מבואר לפי הנ"ל, שגם כל מלכות הרועים דקדושה, הוא בעזות. וכל ההבדל וההפרש שביניהם, הוא מה שזה ישמש בעזות מלכותו בקדושה, וזה להיפך בסטרא אחרא חס ושלום. ועתה, איך שייך לכתוב בענין כזה, הלשון סתם, שנראה בזה כסותר לגמרי את דבריו כנ"ל. ובפרט, שבאמת יש להתפלא בפליאה הזאת, גם על מאמר התנא בעצמו המובא על זה בפנים, אשר החליט וסתם בלשונו, ואמר עז פנים לגיהנם, להיות נראה גם כן כסותר את דבריו הראשונים, שהקדים והזהיר הוא בעצמו, להיות עז כנמר. ואולם, מרחוק תבין לפי כל הנ"ל, שאין מי שיזכה להמדה הזאת של העזות והגאווה בשלימות הקדושה הנ"ל, כי אם העולה במדה השמינית שבשמינית שבה, למעלה מכל השבעה רועים כנ"ל, לכוללה ולייחדה שם באחדות הבושת והענוה שבענוה, אין לגמרי כמוב"פ, עד שבאמת קשה מאד לכנותם כלל בשם גאווה ועזות. כי באמת האמת, אחר כל עזותו וגאווה הנ"ל, יהיה

וכו', סתמו ואמרו על זה, בוש פנים לגן עדן. ובתכלית ההיפך מסתימתם שבמדת העזות והגאווה הנ"ל:

מפתח כ"ו. הוא כפי שיבואר לנו מכל הנ"ל, שגם כל שאר הרועים והקדושים המקבלים מהמוכיח העליון הנ"ל, שנחשב כנגדם בבחינת רגלין כנ"ל, אין זה רק מחמת שזוכים על כל פנים להכניע את עצמן תחתיו. וכן כל אחד כנגד רבו וחבירו הגדול מאתו אפילו במדריגה אחת לבד, מוכרח מאד על כל פנים להתבייש מאתו. תבין מרחוק בנפלאות דבריו הקדושים, שבענין המאמר חז"ל, שכל המתגאה כאילו דוחק רגלי השכינה:

מפתח כ"ז. הוא מה שנראה לפי עניות דעתי, פירוש הפשוט שבדבריו הקדושים, לקרוא את התפלה והנסתר, בשם אין סוף. כי התורה שבנגלה לבד, כשנזכה [בעולם התיקון, שעל ידי משה משיח] לברר כל הלכותיה, לא יהיה שייך שום תוספות התחדשות בה. כי כל אשר תהיה רחבה מני ים, וארוכה לאין סוף, הוא מצד פנימיותה והסתרותיה שזוכים בכל עת על ידי התפלה, [ו]בדרך הנפלא הזוהי אין לה גבול וקצבה כלל. ותיכף ומיד שזוכה האדם על ידי התפלה, להשגה החדשה שביקש עליה, יש לו לחזור ולהתחדש בתפלה ובקשה, על השגת מדרגותיה שבמדריגה היתירה, וזה לבד עיקר כוונתו יתברך בהורדתו לנשמות ישראל בתוך הגופים וההסתרות הנ"ל, ובפרט לנשמת המוכיח העליון בעצמו, אשר עליו מתגבר יותר מדת הדין מלמעלה [ומלמטה, על ידי כל אחיו הגדולים האמיתים כנ"ל], להורידו ולהכישיליו' ולהשיליו' הרבה בהמ' כ'ש' ל'ה' והמ' ש' ל'כ'ה' של הבור תחתיות המוב"פ, ואף על פי כן אלקים חשבה לטובה, כי משם דייקא נוסף בכל פעם להתעלות [מדרגאלדרגא] לאין סוף, עד שכולם יכרעו ויתביישו אחר כך מאתו. כי על ידו דייקא, יזכו לעתיד גם שאר הצדיקים,

להתוספות וההתעלות לנצח, מדרגא לדרגא באין סוף, עד שלא יבושו כנ"ל:

מפתח כ"ח. הוא מה שלפי כל זה עוד תבין מרחוק על אודות טענת משה למה יחרה וכו' המוב"פ. שאין להתפלא כלל, על מה שבוודאי גם השם יתברך ידע מתחלה מהטענה הזאת. כי אף על פי כן יהיה גם עצם מציאותה והמתקתה, על ידי משה בעצמו, כי לולי משה בחירו העומד לפניו בפרץ הירידה, כאשר נבאר לקמן, לא היה שום תקוה להשיב חמתו מלהשחית, לחזור לנפשות ישראל, וכל העולם [היה נחזור] לתוהו ובוהו, כמו שהיה קודם הבריאה. מאחר שבאמת אין שייך שום תועלת והכרח כלל למציאות הבריאה, זולת כוונתו האמיתית יתברך, לעדן ולנצח לזולתו באור תורתו שיזכו אליה, ויתגברו בה דייקא במניעות הגוף שמשתלשל מעזות מדת הדין כנ"ל. אבל דייקא מעוצם מעלת מבחר הנבראים הזה, שהוא משה משיח כנ"ל, יבוקש ויחופש עוון ישראל כמוב"פ. כי גם אחר כל הירידה הזאת, שגרמה התגברות מדת החימה והדין כנ"ל, יתגבר דייקא על ידי זה, ויקח אור כתר הנסתר והתפלה שבמדריגה היתירה כנ"ל, [ויחל משה] וכו', עד שדייקא על ידי זה, יצא באמת אל הפועל, טענות למה יחרה וכו' כנ"ל, [ויתגלה יותר, כי הדין הוא התורה]:

מפתח כ"ט. הוא על אודות היוצא לנו מהשתלשלות מדריגות התורה והתפלה מאב לבן וכו'. שאף על פי שכל בחינה כלולה מכל הבחינות, אבל בדרך כלל, יהיה עיקר מדריגות התפלה במדריגת משיח בעצמו, כנ"ל מפתח עיין שם. כי נראה לפי עניות דעתי, שכל זה שייך למה שמבואר מדברי מהרנ"ת ז"ל בעל פה, אשר כמו שניתן לנו אור התורה על ידי משה רבינו, כן יהיה ניתן לנו אור התפלה על ידי משיח צדקינו. ונפש דוד, שהתנוצץ בו גם כן מנפש משיח שלעתיד, שיצא מאתו, היתה מחמת זה גם כל עסקו, רק להמשיך אור התפלה והתהלה, בחמשה

י' בהשמטות), שמהם נתמלא קרית... הלבנה....
הנ"ל. להיות בתפלת ה' שבאור... שעבור זה גם
התנא בהשגתו הזאת עלה מהתורה... יהי רצון
שתבנה עירך וכו', כי אלו דברי תורה... עומד
עליהם אחר כך נכשל ויורד בעזותו כנמר... ואף
על פי כן לא יהיה נחסר ונלכד אפילו כשערה
דשערה... ברה דסטרא אחרא הנאחזת משם
כי בתערובות דעת הטוב... הרע של התמורה
הזאת יש שנ'מ'ר' ונחלף ונהפך... כח הטוב
בעצמו עד שכל החותם כולו שבמילוי היד...
מספר נד"ת כמוב"פ, שעל זה יסובב הכתוב
ידיכם דמים... [לכו נא ונוכחה וכו' אם יאדימו
וכו' איכה... קרי' נאמנה מלאתי משפט הנ"ל
ואשיבה... אצרוף כב'ר' סיגין וכו'. שלפי כל
זה תבין מרחוק, גם... המוב"פ מאלעזר זעירא,
שבאבילותו על החורבן... נעלים הנ"ל, השיב
להם על אודות העזי פנים שאף על פי... שלא
בא עדיין לכפירות [ויש בו עדיין קצת אמונה
רק... מעורב טוב ורע]. מוכרח להזדכך בעונש
הגהינם,.... יותר מכל החטאים. שכולם בשעבוד
מלכיות כמוב"פ... הם יוצאים מעזות הגוף
בתאוותיו המוב"פ, והנטמא באב הטומאה,
להתייח... בעצמה, אף על פי שעדיין יש בו טוב,
ה... בעזות מלכותו [שבלא תגא והכתר הנ"ל],
לכוף עוד... אחרים לתחות שעבדו כמוב"פ ממיר
ומחליף גם כח הטוב... שנמצא בו עדיין, מאחר
שעל ידי הטוב בעצמו, קשה ביותר לברר...
[כמשל הכסף שהיה לסיגים המובא במקום אחר
(אפשר הכוונה ע"פ שיחות הר"ן סי' ע"ט)] עד
שנסת... באלעזר זעירא ובאבילותו, על חורבן
ירושלם המוב"פ... חס ושלום רוצה להתגאות
ולמלוך ולהשתרר על ידי זה בעצמה בה...
הנ"ל והוא כעין הטעות שטעו היו"ד שבטים
ביוסף... עד לא מלאו ידם לשפוך דמו כמו
שרצו מקודם אבל... להשתעבד תחת המלכות
דסטרא אחרא עד שגרמו גם כן לחב... בבור
המאסר [וגם הם בעצמם הור... והמ'ש'ל'כ'ה'
אשר השליכו אותו ה'ב'ר'ה'] וגם... הם חשבו

ספרים למספר החמשה חומשי תורה. ועל זה
התפלל להנצל [מהשונאים] והרשעים, [שהם]
העזי פנים המוב"פ, אשר בסגולת נפשותם זה
לעומת זה, מגבירים גם בפרטיות עזות הגוף,
המונע מהשגת אור התורה:

מפתח למד. היא מה שעל פי כל הנ"ל, תבין
מרחוק תוספות הקדמה גם לכלליות כל הכרך
הזה, אשר יגעת וטרחתי בו להראות ולפתוח
עיני המעיין, ביתרון תורתו וחכמתו העליונה
במדריגתה, להיות גם ביאור הפשוט והנגלה
[של כל דבר ודבר במקומו וענינו] ברוב עושר
ופנינים יקרים, כאשר ביאור הנסתר והדרוש
ממקום למקום, שבדברי תורת שאר...:

מפתח ל"א. במה שמבואר מדבריו, שכל עולם
נמשך מחבירו בכל הנמצא בתוכו [כי כל פרטי
העולם העשיה, יהיו רמזים וציונים לדברים
העליונים בעולם היצירה, וכן למעלה יותר], והיא
כהמשכת הבן מהאב הנ"ל כמוב"פ. מבאר בזה
יותר, במה שמדמה אותם לחותם בתוך חותם.
[וכמובן מזה בדברי המקובלים (ע"ח שמ"ב
פ"א (ועיי"ש בסוף הפרק)), שכל עולם יוצא
ונשתלשל מחבירו של מעלה מאתו כדוגמת
ציור החותם הנ"ל]:

[מהתורה חותם בתוך חותם, וקרוע הרבה]

.... ולהתצמצם מגדולתו שם... לנהלינו בעוזו...
מעולם לעולם ומדרגא לדרגא... מי יודע עוז אפו
ודינו המוב"פ... שעל זה יסובב הכתוב המוב"פ
הנסתרות... המעין חתום שיסובב עליו הכתוב...
הדין הוא התורה בעצמה כמו... משם להשפיע
למטה נזהרים מאד... כמוב"פ... [פני הח'כ'מ'ה'
הברה... תהיה כ'ח'מ'ה' עזה בה אכ... החיצונים
שבהשלת שלות... הוא בחותם (כף)... ח'כ'מ'ה'
בתורת משה... המוב"פ כאשר דיבר ה' ביד...
אמונה) עד בא השמש... הנ"ל... ה' הנ"ל להיות
נקרא בשם... לדוגמא את הכתוב וידבר...
הא'ת'נ'י'ם' שהם [הת'נ'א'י'ם'] בשוקין... גם
כן כמובא במקום אחר (עיין ליקו"מ ח"א תורה

פנים בפנים.... כמו.... אותם מהדם נדה המוב"פ בשבעה.... המוב"פ כידוע (אפשר שהכוונה על ענין טהרת הנדה בשבעה נקיים שהיא בבחינת למלאות הידים בהארת השבעה רועים המוב"פ והבן, ועיין לקו"ה הלכות תפילין ה"א והלכות גילוח ה"ד ט"ו ודו"ק). עד שנתעלה עם כל העם.... לעמוד בהר חורב [בעמידת תפלתו המוב"פ].... גם אחרי ירידתם הנ"ל, לקבל מאור יום החותם.... לוחות העדות ה' נאמנה [מחכימת] המוב"פ.... עזין הקדושה כמוב"פ [וכל מי שיש בו עזות דסטרא אחרא.... שלא עמדו רגלי אבותיו וכו'], והיה עקב תשמעון.... התורה [החתומה בלימודי כמוב"פ], ושמר ה' אלקיך לך.... החותם הנ"ל, כי המתגבר בהבושה והענוה המוב"פ.... [דבו'ע"ז] ותוקפו של יוסף כידוע (עיין סנהדרין י"ט ע"ב, וע"ע ליקו"מ ח"א תורה י"א אות ד), נחשב באית.... משם רועה אבן ישראל המוב"פ כי אז בהעדות.... ביהסוף שמו לאב ר'ך הנ"ל, שהוא אחדות.... הנ"ל, בא"ב' ת'ש'ר"י, שב'ר'א'ש'י'ת' ירח האיתנים.... להמתקת הדין, ותוכחות] המריבה, אשר ל.... ובחימה וכו', [להנידם מתבל כמוב"פ.... אחרת כיום הזה, על אשר קלקלו חותם הנסתרות.... לכל אחד כנ"ל, שמהם נשפעים להנגלות לנו ולבנינו עד עולם, לעשות את כל דברי התורה הזאת.... שאין ביכולת רק לשמעם כמוב"פ, שהוא תורת.... [כ.... לקמן מהמוב"פ.... שגם אנחנו נעשה.... תורתנו הנ"ל, כידוע] ואח"כ נשמע.... תבין מרחוק, גם משאר כותלי.... חותם עקב המוכיח תשמעון.... לחותם הידין [שקלקלו ישראל, בגין.... הוא ירידתם המוב"פ, ואבידתם באותו.... כידוע], שהוא אשר מבחוץ מלבוש.... תוקף מדת הדין כמוב"פ, ולפי זה יש לבאר.... עיקר השלום ופשרת הדין לשתופו.... בש'ל'ו'ם' מ'ל'ב'ו'ש'ו', שבגמר ברכת תפלתו,.... כי אף על פי שהוא המוכיחם בהרמת,.... להגיד להם פשעם וחטאתם (בחטא ה.... יודע פשר דבר בין ישראל.... פניו ישנא בקירון אורו.... החמה

לרעה אלקים חשבה לטובה להחיות.... ב'ר' גם במזונאדנשמתא הנ"ל כידוע (מובא הרבה ועיין ליקו"ה הל' בציעת הפת ה"ה אות מ). ול.... בעצמו גם לאותם שאינם בבחינת בשר כי.... תפלתו הנ"ל שזורד ונופל על אפיו ופניו.... להעלו גם אותם שבזה עיקר היחוד הנ"ל כידוע (עיין בשעה"כ דרוש נפילת אפים, ועיין ליקו"מ ח"א תורה ל"א דף מ"ה ע"ב טור ב', וע"ע בליקו"ה הל' נפילת אפים באריכות).... [ולפי זה תבין מרחוק גם ביישוב הפליאה המובא.... שאדמו"ר ז"ל בעצמו דיבר מאתה] אבל.... מאחר שגם עיקר אחיזת ההברה [שבמזונ'.... על כל פנים מאד מאד להטות אזניהם.... עיין שם בחיי מהר"ן (שיחות השייכות לתורות אות י"ז)] כי מעוצם (התמורה....) הנלקחה מריש כל דרגין כנ"ל קשה מאוד גם.... גדולים להבחין ולידע מי הוא (הרב והבכור.... בראשית חכמתו הנ"ל יסובב עליו הכתוב המוב"פ ואתה תרעה את עמי במלכות דקדושה [כנרמז לקמן.... ב"פ.... ואף שהוא מקיים בהם הכתוב המוב"פ.... אל תתעלם, לכלכל אותם ואת טפם [כפירוש הפשוט וכו']. אבל גם כל עיקר רחמיו הוא לזככם בתכלית.... כמוב"פ, עד שיגילו וישמחו לנצח, בשמחת עולם המוב"פ.... עליה הכ' המוב"פ וגילו ברעדה, להחרידם [בחרדת.... נשקו בר פן יאנף באכזריות, על שפגמו בחותם.... ותאבדו דרך, ללכת נע ונד בגלות וגירושין.... צרתם לו צר, גם באור עצמותיו הנ"ל.... בפניו ה'ב'ר'ה' כחמה הנ"ל. [ותכלית ההיפך.... מזונא וחייא דגופא כנ"ל בעליתו לכתרי הר.... הת'מ'ו'ר'ה' דקדושה הנ"ל, אי אפשר שיתבטל במציאות.... ומוכרח לירד משם כידוע (עיין ליקו"מ ח"א תורה ד' אות ט), ובירידתו אליהם.... לא היו עזים וחזקים בתאוותיהם היה מתחדש בכל פעם.... דתו, לבשרו בכלים נפלאים. לעלות יותר בחזיונותיו.... הנ"ל. אבל אם בחותם עליות עצמותיו הנ"ל, מתגברים שבעולם הזה.... שגם הם יקדימו נעשה לנשמע, ושמבשרם יחזו אלוך

לו ממילא גם הארת הנשמע השייך למדרגת הנעשה הזה.... תפלה שנתבטלים ונכללים.... הנ"ל ושלפי זה יש לבאר גם כן.... ענין עזות הגוף שמתגבר.... [עקבי מסילותיו בקשרים כאלה נשוטט ונחפש שבהכרך הזה]

[ענין השייך להתורה הנ"ל, מתוך ספר 'שיחות וסיפורים' (המנוקד) אות ל"ז מ"א]:

מבואר מצירופי דברי מורנ"ת ז"ל, שבהכרח השינויים בענין גלגולי הנשמות (שיחות הר"ן נ"ד), נשתנה כמו כן הכרח התקשרות נפשות ישראל לעצמות יוסף. כי בגאולה הראשונה היתה התקשרותם אליו על ידי קיחת עצמותיו, ועתה יזכו מדור לדור אלפים נפשות נשמות ישראל להתקשר לעצמותיו על ידי ההשתטחות על קבורת עצמותיו, ושזה מה שהבטיח רבינו ז"ל (שיחות הר"ן קמ"א, חיי מוהר"ן רכ"ה) בהבטחה גדולה לכל הבאים על קברו הקדוש, כי גם זה מעיקרי אתחלתא דגאולה:

והנה, כבר מובן מדברי מורנ"ת ז"ל (הובא כמה פעמים בליקו"ה ועין בהלכות יין נסך ה"ד אות ז' ובהלכות שילוח הקן ה"ד ו' ושם ה"ה כ"ג ובהלכות בהמה וחיה טהורה ה"ד ב), היוצאים מדברי רבינו ז"ל, המצורפים לדברי הזוהר הקדוש וכתבי האריז"ל, שעיקר רעת הגלות ולהיפך טובת הגאולה הוא ברוחניות, להכרת החיים נצחיים בדביקות המוחין בעונג התורה שבנסתר המיוסדת על התורה שבנגלה, ושמחמת זה לא היתה כלל השלמתה בגאולתנו ממצרים קודם קבלת התורה. וגם אחר כך, מקבלתה על כל פנים בנגלה, נתקלקל, מחמת חטא העגל שלא זכינו אחר כך לקבל את הנסתר שבה [שבזה היינו זוכים לחירות ממלאך המות], וכאשר ביארתי מדברי רבינו ז"ל בסי' כ"ב ליקוטי מוהר"ן חותם בתוך חותם עיין שם.

ועתה, בירידתנו לזה הגלות האחרון, בחורבן בית שני דחמיר לן, להשתקע בשער הנון ושבר הים דסטרא אחרא יותר ויותר, הקדים השם

הנ"ל, להיות במסוה.... כנגד יהושע תלמידו, הנעשה מהנשמע.... כאלו עשאו לבן [גם בבשרו כנ"ל מהמוב"פ.... בכ"פ יחוד הבשר והעצם כנ"ל.... אבן וכו' כחדא כמוב"פ שהאחד שהוא אחדות הבושת....

....מכלל לאו אתה שומע הן כי אם פני ... פנים כנגד פני משה ממילא נשמע.... שהוא העומד כנגדו במדת העוז המוב"פ להתאחד.... בו כאחדות העצם והבשר הנ"ל שזה בעצמו אחדות.... והעזות דקדושה המוב"פ כנרמז לקמן מהמוב"פ.... אחר כך מתלבש פני יהושע בהמקבלים אחר כך מאתו.... כל זה יבואר לך גם בעמידת פני משה.... אה בבושת פנים כנגד פני כבודו יתברך בעצמו.... והוא כדי שישכון ויתלבש בו כביכול שכינה מדברת מתוך גרונו כידוע (אפשר הכוונה ע"פ ליקו"מ ח"א תורה רי"ט וע"פ ליקו"מ ח"ב תורה ע"ז), בתורת ותפלת ה'.... משה ידבר והאלקים יענו בקולו, העומד.... השבעה רועים הנ"ל, לשבר ולקוץ.... ב"פ [על כי אין הדין נמתק אלא.... הוא האחד והמיוחד שבכל.... תפס אותו לדוגמא במה שנקרא.... מה מנא [כי הוא שיהיה ויתעלה למעלה.... במתן תורה שהיה מעין זה כמובא במקום אחר (מובא כמה פעמים בדברי המחבר ועיין בסוף ההשמטות שבסוף הספר) ועל זה....

הרביעית המובאה בדברי מוהרנ"ת (עיין ליקו"ה או"ח הל' נשיאת כפים ה"ד אות ד).... אודות ההתקשרות להנשמה, ולהשיג השגתו.... שהעצה לזה היא לשבר עזות הגוף מקומתו.... דקדושה שזוכין להם, על ידי השגת.... אחר הנעשה מהנ.... והנסתר כמוב"פ. שגם בזה יש להתפלא מאד, כי.... לייעץ בעצה כזאת, שגם היא בעצמה נסתרה.... שהיא עולה עד אין סוף כמוב"פ, שליישב הפליאה.... נבא בקשרי דבריו הקדושים, שהארת הנשמע.... המוב"פ הוא הוא הארת הנשמה בהשגותיה הנ"ל ושכל עיקר העצה היא להרבות.... והנעשה שאז מגיע

ישראל. כי לפי כל זה יש לבאר גם כן מאמר ר' חלבו שבמדרש איכה, על אודות הכתוב חדשים לבקרים וכו' עיין שם (פ"ג אות ח). כי המלאכים הניזונים מלחם הדעת בכיסופא ולא במשפט הנ"ל, כשמתחילים לעלות בשיר [קנה החכמה] המוב"פ, נתבטלים לגמרי בשרשם שיצאו משם, שעל זה נבראים חדשים לבקרים וכו'. רק שלעתיד, בגמר התיקון של נפשות ישראל, יהיה ביכלתם גם הם להתקיים, על שיהיה ביכלתם לקבל דעתם והשגותיהם, בהשתלשלותם על ידי נפשות ישראל, שיעמדו לפנים ממחיצתם כידוע (ירושלמי שבת פ"ב, ועיין ליקו"מ ח"ב תורה א' אות א). וכן גם בנפשות ישראל, יצאו וישתלשלו ההשגות מזה לזה [כמובא מזה לקמן]:

כי עוד תבין לפי כל זה, על אודות הפליאה שיש להתפלל בענין דוד המלך ע"ה, שעלה כלל על דעתו להוסיף ולבקש בחנני וכו' (תהילים כ"ז), מאחר שגם בלא זה נבחון נגלה לפניו יתברך פנימיות ותעלומות הלב של כל אחד. ובפרט שאחר כך לא עלתה בידו, ונתחרט ואמר זמתי בל יעבר פי, שמזה למדו חז"ל (סנהדרין ק"ז) שאסור לבקש על זה. ושגם להיפך, יש לבקש על השתוף ברחמים הנ"ל [אל תביאני לידי נסיון]:

כי לפי כל הנ"ל תבין מרחוק בענין הצדיק היחידי, וראש ראשי הדורות שהיו מעולם, שהוא הנתעלה ויוצא לגמרי משאר כלליות העולם הנזכר שם בהמאמר חז"ל הנ"ל. כי הוא משה משיח בעצמו [הנתאחד עם ר' עקיבא וכו', כנרמז לקמן], המבקש ומצטער כל ימיו, מתי יבוא לידי הנסיונות העצומות ביותר [ועיין בשבחי הר"ן (שבחי הר"ן אות ט"ז) שאחר הסיפורי מעשיות]. כי בעוצם תקפו וגבורתו לעמוד בהם, יזכה להתעלות בכלי רוח אלקים שבראשית מחשבתו והשגתו אלקותו יתברך כנ"ל. והעיקר, בעוצם תכלית מסירת נפשם שברכיבי קריאתם בשם ה', שהתפללו

יתברך רפואה למכה, שנתעורר רבי עקיבא בערך י' שנים קודם החורבן ללמוד וללמד, עד שהיה ראוי שתנתן התורה על ידו (סנהדרין כ"א), עד שנתייחד בו אחר כך תלמידו ר' שמעון בר יוחאי, שנמצא בו פי שנים ברוחו. כי הוא שניתן לו רשות להוציא על פני תבל תורה שבנסתר, [שהוא מצד שער הנון דקדושה כי היה בו מנשמת משה, ועתה עלה יותר, והתפאר בהאידרא (זהר ח"ג קל"ב:): "ומשה לא ידע וכו' ואנא ידענא"]:

ואף על פי שמרוב קלקולי הדורות, נסתתרה אחר כך תורתו בעצמה כמה מאות שנים, אבל בכל זאת גמר השם יתברך להוציאה שנית מתערה והסתרתה, עד שבאה וירדה אחר כך נשמתו ברבינו האריז"ל, להתחיל ולגלות יותר תורה שבנסתר, ואחר כך ברבינו ישראל סבא - הבעש"ט ז"ל, והוא המשיך בעבודתו. ומזרעו הקדוש, נשמת מורינו ורבינו ר' נחמן זצ"ל [בנין המוחין - מ"ח נ"ן עיי"ש בכוכבי אור הנ"ל חלק שיחות וסיפורים אות מ' והבן]. כי תורותיו ומעשיותיו הן הן סתרי תורה ופנימיותה הנמצאים מצד שער הנון (עי' בספרו "חכמה ותבונה" שעל סיפוי"מ), והמוכרחים לגאולתינו הנצחית:

[אמר המעתיק אני העתקתי מכתב יד המחבר מעלים מפוזרים, ואיני יודע הסדר היטב, ואפשר חסר ההתחלה, אך כפי הנראה לעניות דעתי סדרתים, ובמקום שיש לי ספק אם כך, אציג סימן כזה (: ודי למבין (במהדורא זו במקום הסימון הנ"ל התחלנו בשורה חדשה או בעשיית כמה נקודות)]:

במה שמובא בספרי אמת (מובא הרבה ועיין חיי"מ סי' תק"ד תק"ה, וע"ע בליקו"ה הלכות העושה שליח לגבות חובו ה"ה, וע"ע בה"י כלאי הכרם ה"ב אות א), שתיקון הנבראים שבכל העולמות, תלוי ועומד בתיקון נפשות

מבחר כלי נפשו וגופו, ובתכלית הזיכוך וכו', כמובא מזה במקום אחר (עיין חיי"מ סי' רע"ב רפ"ט, וע"ע כוכבי אור חלק שיחות וסיפורים אות ל"ו מ"ב), עד שגם לנצח לא יגש אל הערפל, אשר שם קול השגותיו יתברך בעצמו, כי אם הוא לבד, וכמובא מזה בחלק ג' שבספר כוכבי אור הנ"ל, מהמובן מזה גם ממאמר האריז"ל עיין שם (עיי"ש באריכות בשיחות וסיפורים אות ל"ח). ועלידי זה בעצמו יש תקוה גם לכלליות העולם, שאין ביכלתם להתקיים כלל, לפי מרירות הדין הזה. שאף על פי שעל ידי זה אין להם כלים כאלה, באופן שיקבלו שלימות ההשגות מהשם יתברך בעצמו, [על כי לא ישוב ויתעורר כנגדם, רק במיתוק הדין, ברחמי הפשוטים כנ"ל]. אבל על כל פנים יהיה ביכלתם על ידי זה בעצמו (לעורר) [להתעורר] ולשמוע ולקבל רחמי הרבים והשגותיו העליונות הנ"ל, בהשתלשלותם על ידי נשמת משיח הנ"ל, הנתאחד גם עם משה ורבי עקיבא ושאר הז' רועים, עד נפש דוד הנ"ל. כי בודאי גם אברהם ויצחק במסירת נפשם שבעת העקידה הנ"ל הפכו כל כך ממדת הדין למדת הרחמים רבים, עד שגם אנחנו יש לנו תקוה להמשיך [את] הרחמים פשוטים, שאנו זוכים וכו', כפי התנהגותנו בדינא [רפיא] הנ"ל [גם תעיין נא, (ש)בספר כוכבי אור חלק ג' הנ"ל (עיי"ש בהג"ה אות א), מה שבארתי להכתוב שלח נא ביד תשלח, שלפי זה יבואר לך כל הנ"ל]:

גם אם תבא בסוד ה' הנ"ל, תבין מרחוק, שכמו בקבלתו מהשגתו יתברך, אי אפשר כי אם בכלי החושך ענן וערפל, שבצמצום וסילוק אור חכמתו יתברך, על שבזה דייקא נראה אליו כבוד ה' שבהשגה שלעתידי, כמובן מזה גם במקום אחר (עיין ליקו"מ ח"א תורה קט"ו). כן גם בהשפעתו לתלמידיו השגת תורתו וחכמתו בחוט זוהר אין סוף שקיבל משם, אין שום אופן, רק על ידי צמצום וסילוק האור הנ"ל. אך ממילא

ובקשו אחר כך מאתו יתברך, לכוף את יצרם בתפלותיהם, המוב"פ בפירוש הראשון רציצא וכו', [כי השני פירושם הם שייכים זה לזה, כמובן ממה שתכף אותם זה לזה בכתיבת ידו הקדושה]. שעל זה בעצמו עיקר התגברות מניעת היצר [שממדת הדין הנ"ל], למנוע מזה [וכן מובן ומבואר מכמה מקומות בדברי מורנ"ת ז"ל (מובא הרבה ועיין ליקו"ה הל' חזקת מטלטלין ה"ה אות י"ב י"ג, והל' אונאה ה"ג), שאם גם על התפלה בעצמה מתגברים מניעות היצר למנוע מזה, אף על פי כן אין שום אופן לזכות למה שצריך (לזה) [לזכות], כי אם על ידה], [וכנרמז לקמן מהמוב"פ אחר שכבר חזק בעצמו מדת הדין, לבקש על התגברותו כנ"ל. וכמו שהבאתי במקום אחר (ע"ח בתחילתו, ובדרושי עולם הנקודים (שער ח') מפ"ה ואילך, ובשער ט' (שבירת כלים). ועיין ליקו"מ ח"א תורה ל"ד אות ז' ובתורה ס"ד אות ד) בשם האריז"ל, בענין הכלים הנ"ל, שמתחלה עשה באופן שימותו ויפלו מהם ר'פ'ח' נצוצי הדינים, להתגבר יותר אחיזת הסטרא אחרא שנתאחזה בהם [שמזה היה מיעוט הירח ומלכות דוד הנ"ל, עד שהיה ראוי להיות נפל כידוע (זוהר תולדות ק"מ., וישלח קס"ח), גם עיין בסוד הפ'ר'ח' מ'ת' המוב"פ בפירוש הראשון הנ"ל, כי רוחו, היא המ'ר'ח'פ'ת בהם, כידוע (זוהר ויחי ר"מ)]. על שאף על פי כן יהיה נמצא הפלא העליון הנ"ל, שכל עבודתו יהיה בענין ראש השנה [וראש חודש] הנ"ל, להביא כפרה ולשוב בתשובה דלעילא [תשובת המשקל המוב"פ], על המחשבה הראשונה היורדת מלמעלה לבד, בסיבת השבירה הנ"ל, כמובא מזה במקום אחר (אפשר הכוונה על המובא בליקו"מ ח"א תורה ע"ב בהג"ה, ועיין ספר המדות אות הרהורים סעיף מ"ו). עד שבזה דייקא, נתעלה על כל הצדיקים הגמורים שהיו מעולם, עד שלא קם עוד בישראל כמוהו, כי הוא משה משיח בעצמו, אשר עד פני הזקן [ועתיק יומין] מטא, לעוצם

שסובלים מאתם, שכולם על שם מצרים כידוע (מדר"ר בראשית פט"ז), שהם בקליפת בעותיה דאלקים אחרים המוב"פ, זה לעומת זה מצירים את הגרון מלקרא בשם ה', וימררו את חייהם בעבודת תאוות הממון והמשגל כמובא במקום אחר (עיין ליקו"ה הל' ציצית ה"ג אות ג), שכל רדיפתם ומחלקותם ביצרין הרעין האלה, נאחז ונתשתלשל מהמחלוקת דקדושה [וצמצומי הטוב והרע] שנמצא בהתורה בעצמה, שכל אחד מושך את עצמו לצדדין, [שגם על זה יסובב הכתוב וימררו וכו' הנ"ל, כידוע (תיקו"ז מ"ד.)]:

וגם ביציאת מצרים וקריעת ים סוף ומתן תורה הנ"ל, היה מוכרח לדלג על הקץ, ולהשליך אחר גיוו כל חטאם, ולא השלימו סבילת המרירות שהיה מוכרח לזה על פי מדת הדין הנ"ל, עד שהרבה מאד לקטרג על נתינת התורה, והשם יתברך (עיין ליקו"ה הל' הכשר כלים ה"ד אות כ"ד) השיב לו שאין מי שזוכה לעצם פנימית אמתתה [שבזה כלול גם בירורי הלכותיה שבאתגליא], כי אם מי שמאבד וממית את עצמו עליה במסירות נפשו המוב"פ. כי גם מקילקול אדם הראשון, וכל הדורות שהיו מאז ועד הנה, מוכרח בסופו גם הגדול שבגדולים למסור את נפשו ושמו, עד דנפיק רוחיה בהסתלקותו ממש, ואז דייקא מהפך תוקף מדת הדין למדת הרחמים והרצון שברצונות, לבטל בעותיה דאלקים אחרים הנ"ל. רק שעל ידי זה בעצמו יש תקוה גם לאותם שאינם זוכים לזה עדיין, על שאף על פי כן מקשרים את עצמם על כל פנים לעצמות יוסף הצדיק הנסתלק כנרמז לעיל. והעיקר שלא היתה אז גאולה שלימה, הוא מחמת שגם יוסף בעצמו לא זכה עדיין לתקן בזה בשלימות, מה שמוכרח לתקן בענין התיקונים הנ"ל [כמובן מדרשת חז"ל (סנהדרין י"ט): שקר החן וכו']. רק מחמת שאף על פי כן, כשנזדמן לו הדעת פני יעקוב אביו המוב"פ, וינס ויצא החוצה, העלה

מובן, שאם אמנם גם הצדיקים מתדמים ליוצרם בתוקף מרירות הדין [ולעשות בעצמו כאינו יודע ורואה] הנ"ל. אבל בכל זאת, יחשב זאת לדינא רפיא, כפי עוצם תוקף הדין והמחלוקת והצמצום לצדדין הנ"ל שהוא בעצמו נכנס לשם. ועל ידי זה דייקא, ישמע לנצח קול חכמתו והשגת אלקותו ותורתו יתברך בדרשת י"ג מדות הזקן [של רחמים] הנ"ל, שזכה להם ברוב קריאתו בשם ה' שהרבה בלי שעור, דייקא ממר ומיצר הנסיונות הנ"ל. כי אז, בקול הקריאה היוצא ממצר שופריה דאדם המוב"פ [כנרמז מזה לקמן עיין שם], נענים במרחב י"ג תקוני דיקנא הנ"ל והמוב"פ, כמו בראשית השנה הנ"ל כידוע (עיין ליקו"ה הל' ראשית הגז ה"ד בסוף אות ב):

כי גם בראש השנה הראשון, אם היו עומדים האדם ואשתו בנסיון מרירות רוע הדעת הנ"ל, ששם אחיזת הצורר להם המוב"פ, היו עולים וזוכים מיד בהדעת הזה בהיתר ובשרשו שבקדושה, ששם עצם האחדות, והתהפכות רוע מרתה דא, להתגלות מדת הטוב והרחמים והתורה הנ"ל בתכלית השלימות כמובא מזה גם במקום אחר (עיין בביאורים על תורה כ"א בד"ה קדושת שבעת הנרות וכו'), ואז זה לעומת זה, היו נפקחים עיני שניהם הנ"ל בחכמה והשגות אלקותו ותורתו יתברך שבהדרת פני הזקן ותיקון הברית המוב"פ, [כמו שפירשו קצת מעין זה, בעלייתם מן הים, שגם אז נתנו עיניהם לראות בההשגות האלה כידוע (זוהר בשלח ס.), וכנרמז לקמן מהמוב"פ], להיות ביניהם השלום הנפלא שיהיה לעתיד, שנמצא מאתו גם [בפרטיות הגוף והממון ונפש התורה שבכל אחד בפניעצמו, כמובן בפנים, וכן] בכלליות ישראל, ואומות העולם המוב"פ. ולא כמו עכשיו במחלקותם, שיבא זה [במרירותו מתאות הממון והגוף, ויאבד] ויאכל את זה. ועיקר המר והמיצר שבצמצום האור, הוא מצר האשה הנ"ל. ובכלליות, מצר האומות והגליות

ומ'צ'ר'-ים הנ"ל, עד שהוכרח בשביל זה לאבדם לגמרי, שעל זה יסובב הכתוב המוב"פ, אין שלום אמר וכו', שעל ידי זה גם אז לא נשלם בשלימות שיר השירים בקול החכמה הנ"ל, באופן שיהיה נשפע מאתו גם למלאכי מעלה כנ"ל [מאחר שמעשה ידי טובעין בים וכו' (מגילה י:)]. כי גמר הרפואה באופן שיבולע לנצח המות, בשמעו' את' רנתם' בשיר מרים [שנקראה על שם המר הנ"ל שסבלו במצרים, כידוע (עיין פס"ר ט"ו-י"א, ועיין ליקו"מ ח"א תורה כ' אות א)] לא יהיה עד לעתיד כמוב"פ. כי אף על פי שגם אז נהפך לעזרם מ'ר'-ים בעצמו, לענות בהם השיר לשלמה כמובן בפנים. אבל מיד בבואם מרתה וכו' [ושם נסחו] לא יכלו לשתות מים מ'מ'ר-ת'ה המוב"פ, כי מרים הם בשני פעמים מר כנ"ל, במספר ת"ף כמובא שם בהענין, ומכוון כמספר שם קליפת העצבון ויללה, כידוע (עיין ליקו"מ ח"א תורה ר"ה), [הנאחזת במרה השחורה, שנמצא בד' מרות הגוף הנ"ל]. כי גם אם זה לעומת זה נתעלה מרים בקדושתה הנ"ל, ותקח את הת'ף וכו', לעורר משם דייקא החדוה והזמרת בשירות ותשבחות, כנשמת דוד הנ"ל, שיצא מיחוד בו עז וזמרת השירות שריווה להקב"ה [כמובא מזה בדברי חז"ל (ברכות ז:)], וישם בכולם את פניו וכוונתו, רק לבטל ולהמית קליפת בעותיה הנ"ל והמוב"פ, [עד שיקוים כל הנשמה וכו']. אבל גמר התיקון, עדיין לא היה כנ"ל, ומחמת זה בעצמו שגם דוד ראה שעדיין אין ביכלתו לפעול זאת בשלימות, הוכרח לסובב בתפלתו בפשיטות, גם על הרציצא בעצמו, שהם הרשעים הרודפים הדבוקים בה [להיות חית קנה, מצרים קנה רצון המוב"פ], כמו שהיה בקריעת ים סוף כנ"ל, כי שר לא נאמר עד לעתיד בהשלמת סבילת המרירות שבתכלית אריכות הגלות הזה, שאז ישיר העולה על כולנה הנ"ל, בחית קנה חכמתו דקדושה הנ"ל, להפך לשפה ברורה כל השבעים לשון המוב"פ, ובהם דייקא יברר ויבאר היטב

באיזה בחינה של תשובת המשקל, רוח אלקים [המרחת על פני הים ראה וכו'], עד שזכו על כל פנים איך שהוא, לשבר ולרצץ ראשי הצר הנ"ל, שנשתלשל משם זה לעומת זה כידוע (אפשר הכוונה ע"פ ליקו"מ ח"א תורה ס"ב שפרעה ומצרים הם ראשי הקליפות עיי"ש), [ולא קמה עוד רוח באיש כמוב"פ], עד שנתן לו יעקב אבינו שכם אחד המוב"פ [שלקח בצלותיה ובעותיה הנ"ל], להיות על ידי זה במדה השלש עשרה [שבתורתו] [ונפש בניו] הנ"ל, לתווך השלום ולהכריע בין הכחשת הכתובים והתנאים זה לזה במחלוקותיהם ומרירות קשיותיהם הנ"ל, אשר דייקא בשלומם והתמזגותם יחדיו תחשב למרפא לכל בשר, כמרפא וחיי הגוף התלוי ועומד במזג הד' מרות. וכמו בבואם מרתה המוב"פ, ויורהו ה' ליתן עץ מר במר כידוע (עיין מכילתא בשלח ומובא בילקוט פסוק זה), שעל זה יסובב כפולת הכתוב המוב"פ, הנה לשלום מר לי מר [שלפי פשוטו יסובב על מרירות מחלתו], כי דייקא בכח המר של הסמים, העומד כנגד כח המר שבמחלת האדם, אני ה' רופאך במזג הרפואה המוב"פ. שגם זה בעצמו נמשך ממזג הרפואה והחיים שבדרשות התורה הנ"ל [כמובא מזה גם במקום אחר (עיין ליקו"מ ח"א תורה נ"ז בהשמטות שבסוף התורה)] שהוא החכמה אשר תחיה וכו', שיסובב עליה בהכתוב הנ"ל והמוב"פ, דרשוני וחיו:

ועתה נתנה ראש ונשובה מצרימה, ברדיפתם הנ"ל את ישראל במר לי מר [שתים שהן ארבע מרות, הד' רוחות הנ"ל], שעל זה יסובב ענין הכתוב המוב"פ [יונתי בחגוי הסלע וכו'] הראיני את מראיך וכו', ולא היה שום אופן להפך אותם אל הקדושה, שיכירו וידעו גם בחייהם בכבודו וגדולתו יתברך, כמו שיהיה לעתיד בהשלום הנפלא המוב"פ. כי בכל פעם כשנשלח להם מלמעלה כבדות הלב לנסיון כנ"ל, נתעוררו עליהם מחדש לרודפם ולהשיגם, והעיקר במ"ר

נהפך לכלה לגמרי חס ושלו. לולא מה שלעומת זה, גם כפי נקודת דנקודת האתערותא דלתתא שנמצא בכל אחד, כן נמשך עליו בכח הצדיקים הנ"ל, העוזר והסיוע מהמתקת ושיתוף דינו ומשפטו ברחמיו יתברך כנ"ל. כי גם כלליות הנשפע והכלי הזאת [באדם ובמקום ובזמן], נתהווה ונעשה כביכול בצלם המשפיע יתברך כידוע (עיין סוף הרמזים שבסוף המעשה מהבעל תפלה ובמ"מ שם (שבמהדורה החדשה)). והצדיקים הנ"ל הם העולים בראש הזמן והמקום, להיות בראשית ותחלת המחשבה של הקומה והכלי הזאת, שעל ידי זה הם מתנהגים יותר כפי תוקף מרירות הדינא קשיא שבראשית ותחלת מחשבתו יתברך שמו הנ"ל, ואז דייקא נכתבים לאלתר לחיים במתיקות הדבש כידוע (הכוונה לכאורה על מה שנוהגין לטבל המאכל בדבש בר"ה, ועיין ליקו"ה נט"י ה"ו אות צ"ה, ומובא בעוד כמה מקומות שדבש הוא גבורות ודינים ודווקא בזה ממתיקין הדין ודו"ק), כי בעוצם אתערותא דלתתא להתהפך מרע לטוב, מקבלים אתערותא דלעילא מאתו יתברך, שגם הוא יעמוד על ידי זה מתוקף כסא דינו [וצמצום ראייתו וידיעתו הנ"ל], ומתגלה להם בשבתו בכסא רחמיו הרבים [והשגת אלקות] שבידיעה והשגה יתירה כנ"ל, [ואגב אורחא תבין מרחוק גם במאמר אברהם וכו', אחר נסיון העקידה.... דעת וכו'.... גם ת....

גם ממילא מובן, שאף על פי שכל בחינה כלולה מכל הבחינות, אבל בכלליות נחשב הזקן אברהם לאחדות ושורש הטוב והרע שהיה קודם הבריאה, בריבוי אור החסד לגמרי הנ"ל [כי גם הרע בעצמו, הוא בשרשו הזה, טוב מאד כידוע (עיין מד"ר בראשית פרשה ט' אות ה'-י"א, ואפשר הכוונה על הקליפות שנתהווה בשלשלות מהניצוצות של שבירת הכלים שבשורשם הם כולו טוב ודו"ק)]. ומחמת זה בעצמו הוכרח להתצמצם בהולדת תוקף הדין

[בבאר מי מרים הנ"ל] כל הלכות התורה, בשלום והכרעה. כי לעוצם תיקונו לערב הרע והמרירות הנ"ל, שנתערב בנפשות ישראל מחית קנה מצרים הנ"ל, לא יצטרך לשברם כלל כמובא במקום אחר (אולי הכוונה ע"פ ליקו"מ ח"א תורה ח' שצריך לשבור צינור הרשע, ובזכות שעירב הרע לא יצטרך לשבור וצ"ע), כי אדרבא ב'מ'ר'ה' [ורוגזא הדין] בעצמו, ר'ח'ם' תזכור, כי אםשם, שם לו חק ומשפט הדין הנ"ל, יזכו לעתיד שם דייקא, לשבת שלום הנפלא, גם עם אומות העולם כמוב"פ, ורק קליפת בעותם הנ"ל והמוב"פ ישבר ויבטל, עד כי ישליך כל אחד את אלילי הממון, ולקרא כולם בשם ה'. שלפי זה תבין יותר גם בדבריו הקדושים על אודות הכתוב המוב"פ ואברהם זקן וכו', בכל, זה שלום, כמו שכתוב עושה שלום ובורא את הכל, ונוסח הברכה הוא על שם הכתוב עושה שלום ובורא רע כידוע (ברכות י"א:).

....הפליא אחר כך להיות רואה ומשתלם, וממתיק במתיקות הרחמים, [שבלא זה, לא היה אפשר לכלי עולם הגוף הנ"ל לסבול ולהתקיים כלל, לעוצם הזיכוך שמוכרח מאד לזככו במשפט הנ"ל], הוא ממה שגם בריחוק הזמן והמקום, ראה וצפה בנשמות הצדיקים [אשר גם הגופים שלהם נחשבים לנשמות, לאותם שלמטה מהם], שלעוצם זיכוכם בנסיונות תוקף מרירות הדין הנ"ל בעצמו, ממשיכים בזה נופת צוף רחמיו הרבים, ועצם טוב השגתו יתברך, הנמצאה דייקא בתוקף מרירות הדין שבצמצום והסתרת הכלי כנ"ל [ועיין לקמן בסמוך מה ששייך לזה]. שלפי זה יבואר לך, מה שמתנהג כענין זה גם בפרטיות בכל שנה ושנה, שבראשיתה ותחלתה מתגבר דינא קשיא, ואחר כך ביום השני דינא רפיא. וכן בפרטי פרטיות נמצא קצת מעין זה, כי גם בכל יום ויום האדם נידון ונפקד ונבחן בהתחדשות והתגברות מסית ומקטרג, במרירות אש המשפט, לזיכוך הכלי והגוף שלו, עד שהיה

רק מהרשימו של הגוף, שהיתה מקושרת בו בהיותה בארץ הזאת (ע"ן כע"ן לשון זה בדברי המחבר על תורה ד' ח"א בהג"ה שם אות א). ועיקר השגתם יהיה בתחיה הניצחית, כשתרד ותתקשר מחדש בכל גוף הארץ הנ"ל, [שכולה תהיה מקודשת אז בנקודת ארץ ישראל שבה, כידוע (פסיקתא הובא בליקוט שמעוני ישעיה רמז תק"נ)]. כי אם שם תכלית הצמצום שבתוקף הדין הנ"ל, שמאתו אחיזת המצר שבמצרים הנ"ל [שהוא בקליפה זה לעומת זה כמובא במקום אחר (אפשר הכוונה ע"פ ליקו"מ ח"א תורה ס"ב שפרעה הוא כלליות כל הקליפות ע"ש)]. אבל בגמר הבירור והזיכוך מאתו, יזכו בגוף ובארץ הזה דייקא, לקבל אור זרוע לצדיק הנ"ל, [שהוא יסוד ועמוד הארץ] זבת חלב ודבש, בנגלה ונסתר שבתורה הנ"ל, כמובא במקום אחר (אפשר הכוונה על אורייתא דע"ס המובא בליקו"מ ח"א תורה ל"ג ע"ש), וכנרמז לקמן לענין הגאולה הראשונה [שנגמרה בקבלתינו התורה שבנסתר], והגאולה האחרונה וכו'. ונפשו תהיה לכל, כעפר וארץ בקטנות דקטנות, באופן שיבא לגדלות דגדלות המוחין במדריגה גבוה יותר בכל פעם, כמובן גם מזה במקום אחר (אפשר הכוונה על המובא בשבחי הר"ן אות י"ג). [ויתיישב] אגב אורחא, ביישוב כמה וכמה פליאות.

והנה לפי כל הנ"ל, יש לרמז עוד, ובפרט בענין הנורא של כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא הנ"ל, [שהיה ראוי שתנתן תורה על ידו] שמתו כולם כאחד בימים מועטים כאלה בשביל שלא היה ביניהם אהבה, כי אם אמנם שבקדושה כל ההתחלקות של כל אחד לצדדין בצמצום אחר, הוא לשם שמים, לקבל רחמיו ואהבתו ושלומו בצמצומי הכלים האלה דייקא כנ"ל. כי [על כן] יאמר בספר מלחמות ה', את והב בסופה כו' [לא זז משם עד שנעשו אוהבים זה לזה (קידושין ל:)], בשלום נפלא יותר כמובא מזה

שבפחד ומורא האב של יעקוב המוב"פ, ואם גם מהאב הרב והמורה [הזורק מרה בתלמידו ובנו יעקוב הנ"ל], יוצא ונשתלשל גם הרע לגמרי הנ"ל [שבמרת חרב הממית כידוע (כנראה שהכוונה על לשון הפסוק בראשית כ"ו-מ' "ועל חרבך" וגו', וע"ן ליקו"מ ח"א תורה כ', וע"ן עוד פרדס שער הכינים ערך חרב)]. אבל באמת צר הקב"ה קלסתר פני המ'ר'ה' וא"ב' הזה, דומה לא"ב'ר'ה'ם', ברוב הטוב מאוד הנ"ל [כי דייקא מי שעומד בריבוי ותוקף הדין, משיג על ידי זה רבוי רחמיו וטובו וחסדיו]. רק מחמת שאף על פי כן, אין שום אופן לכלליות העולם לקבל, לא רוב טובה ולא רוב פורעניות, על כן אין שום אופן להתגלות פני תורתו, כי אם בשיתוף הדין והרחמים שבאור פני יעקב הנ"ל והמוב"פ, [ועד כאן יר'ח'ם' אבי האב הנ"ל כידוע (בר"ר פנ"ד והובא בפרש"י בראשית כ"א)]. שהוא המעמיד הי"ב שבטים הנ"ל [אלה יעמדו על הברכה, ואלה יעמדו על הקללה והארורים שבהר עיבל], אצל אלוני מרה, שהוא שכם הנ"ל כידוע (ע"ן פרש"י דברים י"א פסוק ל), לכתוב שם דייקא באר היטב בשבעים לשון הנ"ל.

כי גם בכלליות דכלליות, יחשב הכל לכלי אחד כידוע (אפשר הכוונה על ענין ספירת כלי המלכות שהיא כללות דכללות של כל הספירות כידוע), וכל אחד כפי מדריגתו איך שהוא, יזכה להשלים על כל פנים קומת כלי השכינה שבבנין הצדיקים הנ"ל, עד שיאיר אלינו את פניו העושה שלום ובורא את הכל, להתעלות לנצח בעבודת השגתו מדרגא לדרגא. כי כל התיקונים תלויים אחד בחבירו, כאשר תבין מכל הנרמז לעיל מהמוב"פ על אודות השיר לש'ל'מ', שבש'כ'ם' ואחדות אחד הנ"ל, שהוא אשר בכחו למשוך את הכל כמוב"פ, עד שאחריך נרוצה לשיר ולקרא בשם ה' והשגת חכמתו יתברך בכל פעם יותר כנ"ל. וגם עכשיו, מה שזוכים נשמות ישראל בעולם העליון להתענג בהשגות האלה, אין זה

במקום אחר (עיין ליקו"מ ח"א תורה נ"ו אות ח). אבל מחמת שגם מזה נתאחז הרע לגמרי של המחלוקת שלא לשם שמים, וסביביו נשערה מאד לדקדק עמהם כחוט, ונוקם על עלילותם לעוצם מדת הדין לבד שהיה ברבם רבי עקיבא שעלה במחשבה כנ"ל, נגזר עליהם מיתה על ידי זה, והיה העולם שמם מהצמצום והסתרת פני תורתו ואלקותו יתברך [ואנכי הסתיר אסתיר פני] וענתה השירה הזאת וכו', כי לא תשכח על ידי רבי שמעון וחביריו, שהיו לו לתלמידים ובנים הגונים כאלה, עד שעל ידם דייקא, הכינו להתגלות נפלאות העין פנים של תורה, כנ"ל לענין יעקב. ובפרט בהסתלקות רבי שמעון, שאז בתכלית השלימות עלה עד ה'ג'ל בעין מ'ר' צמצומי הדין הנ"ל כמובן במקום אחר (אפשר הכוונה על המובא בליקו"ה הל' תפילין ה"ו אות ל"ה ועיין עוד ליקו"ה הל' בהמה וחיה טהורה ה"ד אות ב'-ה), שעל זה ביקש דוד המלך ע"ה ג'ל' עיני ואביטה נפלאות מתורתך, שמאז אנו ממשיכים עכשיו הארת התגלות התורה שבשבעות כמובא גם מזה במקום אחר (עיין ליקו"ה הל' נזיקין ה"ג אות ד):

ולבל אהיה נראה כמוסיף על דבריו, הנני לדלג ולקצר במלין, כי גם מה שכתבתי עד הנה, הוא מאשר לא יכולתי להתאפק ולרמז על כל פנים מרחוק, מעוצם החיים ארוכים וטובים בגוף ונפש לנצח נצחים, שרצה לזכות אותנו משה רבינו ע"ה מיד אחר הגאולה הראשונה בנתינת חכמה התורה, באופן שעל ידי זה יאיר עליהם מיד גם חכמת אורייתא דעתיקא, לצאת על ידה לחירות גם מחרבו של מלאך המות הנ"ל, כמו לעתיד אחר התחיה הנ"ל. אבל מחמת שיצאו מגלות מרירותם בחפזון קודם הזמן כנ"ל, היו מוכרחים לסבול על כל פנים תוקף מרירות הצר והמצר הרע שנתגבר עליהם בהמשכת המ' יום, שהוכרח להשלים עבור זה אחר הנ' יום שמקודם, [על כי לא נתנה התורה רק לאוכלי

דעת המין, הנמשך מאור הצ'דיק הנ"ל], וביום האחרון, שאז (עיין מעשה א' בסיפורי מעשיות) עיקר עיקר התגברות מרירות היצר שממדת הדין הנ"ל המוכרח לזה, לא יכלו לסבול, ויקומו לצחק בפגם הברית וחטא העבודה זרה המוב"פ, שהוא בטומאה זה לעומת זה כנגד הע' ג'ל' דקדושה הנ"ל, עד שקלקלו מחדש באור הצדיק שבבכור שור יוסף הנ"ל כידוע (עיין ליקו"ה הל' בשר וחלב ה"ה אות כ"ב ובהל' נזיקין ה"ד אות י"ד שעיקר פגם חטא העגל הוא הפגם בכבוד משה עי"ש, וזה ידוע שחטא העגל היה בשור כמו שכתוב (תהילים ק"ו כ) וימירו את כבודם בתבנית שור וגו' ויוסף מכונה בשם שור עיין דברים ל"ג ודו"ק), לעורר יותר פגם מחלקותם. כי אלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות, לא היתה כלל בישראל [אחיזת מחלוקת דסטרא אחרא] מהמחלוקת דקדושה שנתהווה על ידי השכחה כידוע (אפשר הכוונה ע"פ סוטה מ"ז ע"ב עי"ש וע"ע סנהדרין פ"ח:), ומאז נתגבר יותר פורעניות הדין הנ"ל [אין לך כל פורעניות ופורענות וכו'] (עיין סנהדרין ק"ב: ומובא עוד כמה פעמים בחז"ל). ורבי עקיבא וחביריו הוכרחו למסור את נפשם מחמת זה במיתות קשות ומשונות, כפי תוקף הדין שעלה במחשבה כנ"ל. כי זולת זה, לא היה שום אופן כלל לברר ניצוצי הקדושה המוב"פ, בתוקף מרירות הדין שבגלות הזה כידוע (עיין ליקו"ה הל' חול המועד ה"ד אות ט"ו, וע"ע שם הל' ע"א ה"א אות א), ועוד זכינו מאז ועד הנה, לצדיקים נוראים כאלה, עד שמהפכים כל הקלקולים לתיקונים, ומרמזים לכל אחד גם עכשיו, מתעלומת והסתרת אורייתא דעתיקא [שתתגלה בהתחיה נצחית כנ"ל], שעליה נאמר דרשוני וחיו, כי החכמה תחיה ותענג לעולמי עד כנ"ל. ודוק ודוק ודוק:

זמרת הארץ

סימן כ"ב-חותם בתוך חותם

עיקר הארת השבעה רועים להשלים את אמונת ישראל הוא בארץ ישראל בבחי' שכן ארץ (דייקא) ורעה אמונה. והרועים הנ"ל הם כלליות הקדושה בחי' כל קדושו בידך. וע"כ א"י היא ג"כ בחינת כלליות הקדושה בחינת עשר קדושות קדשה א"י. ואי אפשר לבא לאלו הרועים אלא על ידי עזות וכו'. וזה בחי' נהלת בעזך אל נוח קדשך כפשוטו ממש. היינו לא"י. ועל כן נקראת ירושלים עיר עז לנו (ישעי' כ"ו) ונאמר כן בקודש חזיתך לראות עוזך וכו' (תלמים ס"ג). ושם נמשכין כל התיקונים של תקיעה שברים תרועה. תקיעה הי' בחי' תקעו שופר בציון. שברים היא בחינת שבר תשבר מצבותיהם לשבר העזות דסט"א ולבטל כל האמונות כוזביות. תרועה היא בחינת הרועים. זה בחי' והביאותים אל אדמתכם ורעיתם על הרי ישראל וכו' במרעה טוב ארעה אותם וכו' (יחזקאל ל"ד). וכל זה נמשך ע"י בחינת הקול דקדושה. וזה בחי' כי אם שמוע תשמעו בקולו וכו' כי ילך מלאכי לפניך והביאך אל האמורי וכו' לא תשתחוה לאלהיהם שבר תשבר מצבותיהם (שמות כ"ב). וכתוב ונצעק אל ד' וכו' וישמע את קולנו וכו' ויוציאנו ד' ממצרים ביד חזקה וכו' (בחינת הכנעת המלכות דסטרא אחרא שהיא רק ע"י עזות) ויביאנו אל המקום הזה ויתן לנו את הארץ הזאת (דברים כ"ו). וזה בחינת כיבוש יריחו שהי' ע"י קול שופר כנ"ל. ולבא לעזות דקדושה הוא על ידי שמחה. וזה בחי' קדושת א"י ששם מקור השמחה כנ"ל. ועיקר השמחה הוא על ידי בחינת נעשה ונשמע שהם בחי' תורה והתפלה. ועיקר המקום של תורה ותפלה בשלימות הוא בא"י כנ"ל. וצריכים לילך מדרגא לדרגא וכו' כמבואר בפנים. וזה בחינת קדושת א"י שהוא מסוגלת ביותר לענין זה שיוכל לעלות מדרגא לדרגא בעבודת ד'.

וכמובן בזהר (ח"א דף פ') לענין אברהם ושם (דף ק"נ:) לענין יעקב באתר דא אסלק מדרגא דא לדרגא אחרא וכו'. וזה בחי' כי מציון תצא תורה ודבר ד' מירושלים. דבר ד' הוא בחינת תפלה בחינת ואשים דברי פיך כמובא במאמר על אשר מעלתם סי' מ"ח ובלק"מ תנינא סי' א' תקעו ממשלה. ומחמת שנעשה ונשמע הוא בחי' חכמה עילאה וחכמה תתאה על כן אורא דא"י מחכים. וזה בחינת ירושלים שהיא בחי' יראה שלם בחי' מאמר השלם שעל ידי זה נשלם האמונה. וע"כ נקראת קריה נאמנה כמבואר כל זה בפנים. ושם זוכים לזה שתהי' הירידה תכלית העליה על ידי תשובה עד שהעונות נתהפכין לזכיות. וזה בחינת העם היושב בה נשוא עון. וע"י כל הנ"ל נתתקן ונשמר החותם בתוך חותם שהיא בחי' חתום תורה בלימודי בחי' וכל בניך לימודי ד' וכו' כמבואר בפנים. וזה בחי' קדושת א"י כמפורש בזהר חדש כל מגילת רות חתום תורה בלימודי בארץ ישראל שם נקראו לימודי ד' ולא בחוץ לארץ. ושם עיקר השלום בחי' שבחי ירושלים את ד' וכו' השם גבולך שלום וכו'. וכתוב ונתתי שלום בארץ כנ"ל. והנה במאמר זה מבואר שע"י היראה שהיא הבושה בחינת ירא בשר זוכים לשמחה. כי היראה היא בחי' מאמר השלם שבו נכלל גם החצי מאמר בחי' בן שזה בחי' אבן ישראל אב ובן כחדא. וכן מבואר שם מאמר רז"ל גדולה בושה שנכפלה שתי פעמים וכו'. וזה בחינת (ישעי' ס"א) תחת בשתכם משנה וכלימה ירונו חלקם לכן בארצכם משנה יירשו (כי כ"ז בחי' קדושת ארץ ישראל כנ"ל) שמחת עולם תהי' להם. כי זה בחי' העדיים של נעשה ונשמע שהם בחינת שמחת עולם על ראשם כמבואר בפנים:

מי הנחל

חותם בתוך חותם - כ"ב

סימן כ"ב חותם בתוך חותם אות א' ונקראים רגלין על שם שהם לימודי השם וכו'. כי לימודי השם דא נצח והוד כמובא בסוף התורה כי מרחמם ינהגם ליקו"ת סימן ז' ונצח והוד הם רגלין כמובא במאמר פתח אליהו נצח והוד תרין ירכי קשוט.

שם. בבחינת מעין חתום. היינו שחותמין הדין שנמשך ממעין התורה.

שם. כי הולכים לפשר ולעשות שלום וכו'. נמצא שבשביל אלו השני דברים שנקראים רגלין על שם שנותנין לו עצה בעת שמגלה להם הדין ועל שם ההליכה שהולכין להוכיח לישראל בשביל אלו השני דברים הם בחינת חותם כי בעת שלומדין כביכול את השם ונותנין לו עצה חותמין הדין וגם כשהולכין להוכיח חותמין הדין וגם באלו השני דברים מרבים שלום כי בעת שהשם יתברך מלגה להם הדין מקטינים החטא לפניו וגם בעת שהולכין להוכיח לישראל מגדילים החטא לפניו וגם בעת שהולכין להוכיח לישראל מגדילים החטא לפניו ועל-ידי-זה עושין שלום בין ישראל להשם יתברך.

שם אות ב' אמונה שנתקבל בה המוסר וכו'. ר"ל שנתקבל בה דיבורי המוסר כי הדיבורים נכנסין בהידים כ"ש כאשר דבר השם ביד משה ויד משה הוא בחינת אמונה כ"ש ויהיו ידיו (של משה) אמונה ועיין ירמיה ז' זה הגוי וכו' ולא לקחו מוסר אבדה האמונה ונכרתה מפייהם.

סימן כ"ב אות ב' ויקלקלו החותם הפנימי על-ידי קלקול החותם החיצון שהוא האמונה וכשח"ו נתקלקל זה החותם הידים וכו' ונעשה אמונת כוזביות כי עיקר העבודה זרה אין לה כח אלא על-ידי שיקבל מהידים אלו וכו' כי מחותם נעשה נדת וכו' היינו עבודה זרה שמטמא כנדה. נראה שבוזה מבאר טעם מפני מה על-ידי שנתקלקל האמונה נתקלקל גם החותם הפנימי הגם כי מובן בפשטות כי על-ידי שאין לו אמונה לשמוע המוסר שעל-ידי מוסרם חותמין הדין על-ידי-זה נתקלקל החותם שחותמין הדין ונעשה דין אכזרי ונעשה גם-כן גירושין בעולם כמבואר בפנים אך מה שמאריך לבאר אשר מקלקול האמונה נעשה עבודה זרה מבאר בזה טעם אחר למה נתקלקל חותם הפנימי ונעשה דין אכזרי וגירושין כי כשנעשה מקלקול האמונה כפירות ועבודה זרה וכל זמן שיש עבודה זרה נעשה טלטול בעולם כ"ש בסימן מ' שע"פ אלה מסעי בני ישראל שבשביל אלה אלהיך ישראל בשביל זה יסעו בני ישראל ועתה עפ"ז מובן היטב הטעם מה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה כשיש עבודה זרה בעולם חרון אף בעולם כי כשיש עבודה זרה קלקול האמונה אין שומעין המוסר ממוכיחי הדור שחותמים הדין ונעשה חרון אף בעולם ועל-כן מבאר כאן שחותם האמונה צריך שמירה ותורה.

שם אות ג' בבחינת שבעת ימים תמלא ידם. ר"ל כי זה הפסוק קאי על משה שהוא אחד משבעה רועים שהוא ממלא ומשלים הידים שהם האמונה כי ע"ש זה נקרא רעיא מהימנא כמבואר בפנים וגם עיין בזוהר אמור על פסוק בסוכות תשבו שבעת ימים כי השבעה רועים הם בחינת שבעת ימים ועיין עוד בזוהר בהשמטות בראשית אשר שבעת ימי המלואים הם כנגד השבעה רועים ועיין עוד אשר השבעה ימים הם כנגד השבעה רועים.

שם אות ד' בבחינת הן יתן בקולו קול עוז. ר"ל כי אלו התיבות בתוספ' ויקרא הם ראשי תבות יעקב שהוא אחד משבעה רועים שמתקן הידים שהם האמונה כ"ש ויתנו אל יעקב (שהוא אחד משבעה רועים) את כל אלהי הנכר אשר בידם כמבואר בפנים לעיל אות ב' ועל-כן על-ידי הקולות שהם בחינת עזות כמרומז בפסוק יתן בקולו קול עוז שהוא ראשי תבות יעקב זוכין לבא לאלו הרועים שיעקב אחד מהם ונראה שזה תמה יצחק בעת שלבש יעקב בגדי עשו לקבל הברכות הקול קול יעקב ואחר-כך היה צריך על-ידי הקול שהוא בחינת עזות להיות תיקון הידים שהם האמונה בשלימות ומפני מה הידים ידי עשו אבל באמת היה לבוש על הידים רק בבגדי עשו אבל הידים שלו היה בתיקון באמונה בשלימות בבחינת ויהי ידיו אמונה המבואר בפנים. שם מקול אנחתי דבקה עצמו לבשרי. ר"ל כי זה הפסוק אמר דוד (שהוא אחד מהשבעה רועים) שעל-ידי קול אנחה שהוא בחינת עזות זוכין שידבק העצם להבשר שזה בחינת שהעם מקרבין עצמן להחכם מהשבעה רועים להשלים האמונה.

שם תרועה בחינת ואתה תרעה את עמי. ר"ל כי זה הפסוק קאי על דוד שהוא אחד משבעה רועים שם וימל את בשר ערלתם. ר"ל כי זה הפסוק קאי על אברהם שגם הוא אחד משבעה רועים ורומז להם במה שמל אותם ביום שהוא בחינת קול שופר שעל-ידי הקולות שהם בחינת עזות זוכין לבא להרועים להשלים האמונה וכשתדקדק בדברי התורה הזאת תמצא שמדברת מהשבעה רועים שהם בעצמן הודיעו התיקונים במה שזוכין להתקרב אליהם להשלים האמונה הראשון הוא אברהם שאמר בו וימל את בשר ערלתם בעצם היום הזה שבזה מרומז שעל-ידי הקולות שהם בחינת עזות זוכין להתקרב להרועים כמבואר בפנים ובפסוק ויתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר אשר בידם המבואר בפנים מבואר שיעקב שהוא מהרועים מתקן הידים שהם האמונה ובפסוק יתן בקולו קול עוז שהוא ראשי תבות יעקב מרומז שעל-ידי הקולות קול עוז זוכין להתקרב להרועים כנ"ל והפסוק שבעת ימים תמלא ידם שזה קאי על שמילא את ידם הם האמונה היינו שמשה הוא מהרועים ממלא את הידים שהם אמונה ובפסוק משם רועה אבן ישראל המבואר בפנים זה אמר יעקב על יוסף שהוא מהרועים שעל-ידי אב ובן כחדא שזה בחינת נעשה ונשמע זוכין לבא להרועים שמשלימין האמונה וגם אבן ישראל בעצמו הוא בחינת מלכות אמונה כידוע ובפסוק מקול אנחתי המבואר בפנים שאמר דוד שהוא הרועה השביעי מבואר גם-כן במה לבא לאלו הרועים כמבואר וגם ביארנו לעיל שגם יצחק תמה הקול קול יעקב והיה צריך להיות הידים שהם האמונה בשלימות נמצא שגם יצחק שהוא מהרועים הודיע מן התיקונים האלה וגם אהרן שהוא מהרועים הודיע לישראל שהידיים שלהם אינם בשלימות בעת שנתקהלו העם עליו לעשות העגל שעל-כן כתיב ויקח מידם ויצר אותו בחרט כמבואר בפנים כי ידע מזה במה שמשה מילא ידם של אהרן ובניו בשבעת ימי המילואים שעל-זה אמר השם יתברך למשה שבעת ימים תמלא ידם של אהרן ובניו כמבואר בפנים ועל-כן הודיע אהרן לישראל שהידיים שלהם אינם בשלימות על-ידי שלא קבלו הארה מז' רועים ועל-כן כתיב במעשה העגל שאמר משה קול ענות אנכי שומע היפוך הקולות דקדושה שהם בחינת עזות שעל ידם זוכין לבא להרועים להשלים האמונה וזה שכתב אחר-כך כשנפל מן העם כשלשת אלפי איש על-ידי מעשה העגל ויאמר משה מלאו ידכם היום להד' היינו שמעתה תראו למלאות ולהשלים הידים שהם האמונה על-ידי הארה משבעה רועים ועל-כן כתיב אחר-כך ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב שהם השני כתבים של נעשה ונשמע כמבואר בפנים כי פגמו בהם

ועל-ידי-זה לא זכו לעזות קדושה להתקרב על-ידי-זה להרועים להשלים האמונה אך ומשה יקח את האהל ומבואר בזוהר בראשית ד' שלקח את האורות מלשון בהלו נרי עלי ראשי. והנה כל מבקש השם יצא אל אהל מועד היינו מי שרצה לזכות להתיקונים האלה יצא אל משה אל אהל מועד לקבל ממנו הדרך של האורות של נעשה ונשמע ולמען יזכה על-ידי-זה לבא לעזות דקדושה ולהתקרב להרועים להשלים את האמונה ועיין בפרפראות שמבאר התורה הזאת ועיין באבי הנחל שמקשר התורה הזאת בקשרים נפלאים ועיין בבעה"ט המסרה ונשמע קולו בבואו אל הקודש כי אי אפשר לבא אל הקדושה להשלים האמונה אלא על-ידי קולות שהם עזות דקדושה בבחינת נהלת בעזך אל נוח קדשך ולבא לעזות דקדושה הוא על-ידי נעשה ונשמע וזה ונשמע דייקא פתגם המלך אשר יעשה דייקא בחינת נעשה בכל מלכותו להשלים הממלכה שהוא בחינת מלכות כידוע.

בלקו"א סימן כ"ב אות ט'. ע"י בחינת נעשה ונשמע שהיא בחינת השמחה וכו' עיי"ש. עיין תיקון כ"ב בההוא זימנא דאמרו ישראל נעשה ונשמע מיד ישמחו השמים ותגל הארץ.

שם אות י"א וזה והמכשלה הזאת תחת ירך וכו'. ואלו דברי תורה שאין אדם עומד עליהם אא"כ נכשל בהם ומרמז בזה שעל-ידי הירידה שקודם העליה זוכין לנשמע גבוה יותר ועל-ידי-זה זוכין לאמונה כמבואר בפנים שהם הידים ועל-כן דרשו חכמינו זכרונם לברכה על פסוק והמכשלה הזאת תחת ירך דווקא שהם האמונה. ולענין מה שמבואר בהתורה הזאת יד במילואו מספר ובית היינו עבודה זרה שמטמא כנדה יש לרמז בפסוק וימלא את יד אחד מבניו הכהנים ויהי לו לכהן ופירש רש"י חנכו לעבודת הפסל ע"ש שופטים קפיטל י"ז. ולענין מה שמבואר שעל-ידי-זה נעשה ונשמע שהם בחינת הכתוב ושמחת עולם על ראשם זוכין לבא לעזות דקדושה שעל-ידי-זה מקרבין עצמן להרועים שמשלימין האמונה שהוא בחינת ירושלים קריה נאמנה נראה לרמז זה במה שמתפללין בתפלת מוסף ומפני חטאינו וכו' ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם היינו כנ"ל בפרט שתפלת מוסף הוא הבחינה שעושין מתורה תפלה כמובאר בלקוטי הלכות ה' ראש חודש הלכה ה' שזה בחינת אחת עם מה שכתוב כאן שצריכין לעשות מתפלה תורה כמבואר בלקוטי הלכות ה' מתנה הלכה ה' וזה בחינת נעשה ונשמע שהוא בחינת שמחת עולם ועל-כן מתפללין זאת בתפלת מוסף דווקא וגם על-ידי שנשלם האמונה שהוא חותם הידים אז גם חותם הרגלין הוא בשלימות ואז ניצולין מגלות וגירוש כמבואר בפנים על-כן מתפללין קודם וקרב פזורינו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ היינו להנצל מגלות וגירוש כמבואר בפנים על-כן מתפללין קודם וקרב פזורינו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי הארץ היינו להנצל מגלות (חסר) בסוף הספר דף מ"ח.

שם אות י"א אך כשרוצים לצאת וכו' למדריגת נעשה ונמשע גבוה ממנה צריך להיות ירידה קודם העליה וכו'. נראה לפענ"ד שבכאן מבאר טעם וראיה כללית מפני מה זוכין על-ידי נעשה ונשמע לשמחה שעל-ידי-זה זוכין לעזות דקדושה ולקרב עצמו להרועים שמשלימין האמונה כי הפירוש של נעשה ונשמע הוא שצריכין לעשות מנסתר נגלה ואי אפשר לזכות לזה אלא על-ידי הירידה שקודם העליה היינו שמנסין אותו ומפילין אותו בירידה ממדריגתו והירידה הוא בחינת שמתגבר עליו עזות הגוף בתאוותיו וכשזוכה לעמוד בנסיון שצועק להשם יתברך בקולות דקדושה ע"ז שניצל מזה שכל הקולות הם בחינת עזות חסר -- משובש מהרועים דסטרא-אחרא גם זה ירידה שמנסין אותו מן השמים בזה ואם יתגבר בקולות דקדושה שהם

בחינת עזות דקדושה שישלימו לו את האמונה שהוא בחינת תפלה בחינת נסתר כמבואר בפנים אות יו"ד ועל-כן מובן היטב מפני מה זוכה על-ידי נעשהו נשמע לקרב עצמו להרועים שישלימו לו את האמונה כי כשרוצה לעלות למדריגה גבוהה מקודם מנסין אותו בהירידה שבפרטיות הוא עזות גופו ובכלליות הוא עזות הרועים וכשיעמוד בנסיון שיצחק קולות דקדושה שינצל מזה יזכה בפריטת להנסתר שהנשמה תגלה לו ההשגות שהיא משגת שהם נסתרים ממנו ובכלליות הרועים ישלימו לו את האמונה שהוא בחינת תפלה בחינת נסתר נמצא כשהולך בדרך זה שמייגע עצמו בקולות דקדושה לזכות להמדריגה הגבוהה בוודאי יזכה לזה לעמוד לעלות להמדריגה הגבוהה שלא ישאר בהירידה חס ושלום רק יעלה להמדריגה הגבוהה שבפרטיות הוא בחינת נסתרות ההשגות מהנשמה ובכלליות הוא בחינת האמונה שמשלימין הרועים נמצא שעל-ידי נעשה ונשמע יזכה לקבל המוסר ממוכיחי הודר ויחתמו הדין שלא יהיו דין אכזרי רק ימתיקו כל הדיינים ויתבטל הגירוש והטלטול מן העולם רק יתרבה השלום בעולם וזה שכתוב סור מרע ועשה טוב בקש שלום רדפהו היינו על-ידי שישמש הגוף את הנשמה במצוות מעשיות שזה בחינת עשה טוב יהיו בבחינת בשר להנשמה ואז יזכה לשמוע קולו דקדושה שעל-ידי-זה ישבר עזות גופו שחזק בהתאוות וזה סור מרע שיזכה על-ידי-זה לבטל עזות גופו שחזק עי"ז בתאוותיו הרעות ובכלליות יעמוד על-ידי-זה נגד עזות הרועים והרועים ישלימו לו את האמונה ויקבל המוסר ממוכיחי הדור שעושין שלום בעולם וזה שסיים הכתוב בקש שלום ורדפהו.

באב"י הנחל

סימן כב חותם בתוך חותם

הנה התורה הזאת גם הפירוש הפשוט הוא עמוק מאד וצריכין לבאר והנה המבואר בהתורה הזאת שלזכות להתקרב להרועים בשביל תיקון האמונה הוא על ידי עזות ולעזות זוכין על ידי שמחה שהוא בחינת נעשה ונשמע נמצא שהתחלה לכל התיקונים הנ"ל הוא נעשה ונשמע על כן צריכין לבאר ענין נעשה ונשמע ואחר כך יתבאר כל התורה הנ"ל והנה מבפ"נ שנעשה הוא בחינת נגלות ונשמע הוא בחינת נסתרות שאינו יכול לעשות עבודה בזה כו' דבורי התורה שסביבות המצוה זהו בחינת נסתר בחינת תפלה ובלקו"ת סימן נט מבואר שדבורי התורה שסביבות המצוה הם בחינת העבודה שבין המצוות היינו כשרוצה לעשות מצוה אז ההכנעה והרצון והתשוקה ומכ"ש כשיש לו איזה מניעה והוא משבר את המניעה זהו בחינה שבין המצוות והוא בחינת העבודה שבדבורי התורה שסביבות המצוה היינו כשזוכה להשיג העבודה שבין המצוות זהו בחינת השגת הנשמע ונעשה אצלו מהנשמע נעשה ואז צריך לילך להלן לקיים המצוה שהיה רוצה לעשות בתחלה שבתחלה היתה המצוה רחוקה ממנו מאד כי אז לא השיג עדיין אפילו הבחינה שבין המצוות מכ"ש המצוה עצמה ואחר כך כשזוכה להשיג הבחינות שבין המצוות וממילא נתבטל המניעות ואז זוכה לקיימה נמצא שיש בהשגת הנשמע ב' בחינות היינו שמקודם ישיג הבחינות שבין המצוות בחינת דבורי התורה שסביבות המצוה ואחר כך יקיים המצוה בעצמה שהיתה מתחלה בחינת נסתר אצלו שלא היה יכול לקיימה וכשהוא זוכה לקיימה זהו שנעשה אצלו מהנשמע נעשה ויש בכל דרגא ודרגא בחינת נעשה ונשמע גם באנשים פשוטים למשל במצות נתינת צדקה הנה כשנותן מעשר זהו בחינת נעשה נגלות כי הוא מקיים אותה המצוה של מעשר וכשרוצה להתחיל ליתן חומש לצדקה ויש לו ע"ז מניעות מחמת הפרנסה וכדומה אז המצוה של חומש היא בחינת נשמע בחינת נסתר כי אינו יכול עדיין לקיימה מחמת המניעות וצריך להרבות בתפלה שיתבטלו המניעות וכשזוכה על ידי תפלתו שיתבטלו המניעות זהו בחינת שזכה להשיג הבחינות שבין המצוות היינו דבורי התורה שסביבות המצוה כי המניעות לא באו כי אם בשביל החשק והרצון שזהו בחינת שזכה להשיג הבחינות שבין המצוות היינו שזכה לחשק ורצון דקדושה והתפלל הרבה להשם יתברך עד שנתבטלו המניעות ואז כשזוכה ליתן חומש לצדקה זהו בחינת שעושה מהנשמע נעשה וכן מדרגא לדרגא יש גם כן בחינת בין המצוות היינו שזוכה להשיג ממש העבודה שיש בדברי התורה שסביבות המצוה ואחר כך הוא מקיים המצוה עצמה שבמדרגה הגבוהה וזהו שמבואר שם בסימן נט הנ"ל שהצדיק כשמדלג ממצוה למצוה בזריזות הוא מפסיד כי אינו זוכה להשיג הבחינה שבין המצוות אבל הבעל תשובה הוא זריז ונשכר כי מאחר שחטא מתחלה ועל ידי העוונות נעשה מסך מבדיל בינו לבין הקדושה ויש לו מניעות הרבה ועל ידי שמשבר המניעות בזריזות גדול זהו בעצמו אצלו בחינת השגת בין המצוות כי התגבר בחשק גדול עד ששיבר כל המניעות ונעשה מזה תיקונים גדולים למעלה אבל מי שהוא צדיק מנעוריו מסתמא אין לו מניעות כל כך על כן אם יהיה זריז ביותר יוכל לדלג על הבחינות שבין המצוות על כן צריך להתמדה קצת בכדי שישג מקודם הבחינה שבין המצוות ואחר כך יקיים המצוה נמצא שיש

בכל בחינת נעשה ונשמע ג' בחינות היינו הנעשה שהוא יכול לקיים והנסתר הם ב' בחינת היינו השגת שבין המצוות ואחר כך כשזוכה לקיים המצוה שבמדריגה הגבוהה זהו עיקר השגת הנשמע וצריכין לילך מדרגא לדרגא וכו' עד שיזכה להשיג תורת ה' ממש ואחר כך כשזוכה להכלל בא"ס אזי הנעשה הוא בחינת תורת ה' ממש והנשמע הוא בחינת תפלת ה' וכו' כמבואר בפנים וזהו בחינת מוכיחי הדור המבואר בתחלת המאמר כי מה שמגלה להם השם יתברך הגור דין והדין הוא התורה זהו בחינת שמיגיין תורת ה' ממש שהיתה בחינת נשמע אצלם נעשה אצלם בחינת נעשה נגלית ואחר כך הם הולכים ומוכיחים לישראל ואחר כך הם מתפללים לפניו יתברך וממליצים טוב על ישראל זהו בבחינת תפלת ה' שגם השם יתברך מתפלל יה"ר מלפני שיכבשו רחמי את כעסי נמצא שיש בכאן גם כן ג' בחינת היינו מה שמגלה להם השם יתברך הגור דין זהו בחינת נעשה אצלם ומה שהולכים להוכיח זהו בחינת ד"ת שסביבות המצוה כי העיקר הוא להחזירם למוטב בכדי שיוכלו להתפלל עליהם להמתיק הדין וכשמתפללין וממתיקין הדין זהו עיקר בחינת השגת הנשמע תפלת ה' וכו"ל וכן בחותם הידין שהם המקבלים המוסר מן המוכיחים יש גם כן ג' בחינות הנ"ל כי האמונה שבה מקבלין המוסר זהו בחינת נעשה בחינת ידין בחינת ויהי ידיו אמונה ומה ששומעין המוסר מהמוכיחין הוא בחינת נשמע ששומעין המוסר שלא ידעו מזה בתחלה זהו בחינת ד"ת בחינת בין המצוות ומה שזוכין על ידי זה לשוב בתשובה זהו בחינת שעושין מהנשמע נעשה כנ"ל ובדרך כלל החותם החיצון שהם המון עם שהם בחינת אמונה הם בחינת נעשה חותם הידין שהוא עשייה והמוכיחי הדור הם בחינת נסתר כי הם משיגיין סתרי תורה בחינת נשמע ועל כן הם נקראין רגלין בחינת אין עמידה אלא תפלה ובחינת בימי ר"ג היו לומדין בעמידה המבואר בסוף המאמר ומה ששומעין המוסר זהו בחינת השגת הד"ת שסביבות המצוה בחינת אלה הדברים אשר דבר משה שהיה דברי תוכחה וזהו בחינת בין המצוות כי העיקר הוא שיזכו לשוב בתשובה על ידי התוכחה שזהו בחינת שעושה מהנשמע נעשה היינו משמיעת המוסר עושין תשובה נמצא שהמוסר ששומעין הוא בחינת ד"ת בחינת נסתר וגם כי גם בשעת מוסר נזהרין להסתיר הגור דין על כן המוסר הוא בחינת ד"ת הנ"ל. וצריך לראות למלאות הידים שהיא האמונה על ידי הארה משבעה רועים וכו' הנה הז' רועים הם בעצמם המוכיחי הדור הנ"ל שזכו להשיג תורת ה' ותפלת ה' כנ"ל רק שבתחלה מדבר כשיש גזר דין בעולם חס ושלום וצריכין להמתיק הדין על ידי תורת ה' ותפלת ה' כנ"ל בהכרח שיהיה האמונה בשלימות אצל ההמון עם אבל כשאין האמונה בשלימות אינם יכולים לקבל המוסר וכמבפ"נ וכאן מדבר בשעה שאין גזר דין בעולם אז אלו הצדיקים הנ"ל עוסקים לתקן האמונה ולהשלימה על ידי בחינת תורת ה' ממש כמו שמבואר באות י' שעל כן אמונה נקרא ירושלים ע"ש שעיקר בניינה מבראשית שהוא ירא בשת תפלה בחינת יראת ה' היא תתהלל. שהוא בחינת תורת ה' ממש וזה שמזכיר בענין מוכיחי הדור את משרע"ה שאמר למה יחרה וכן כאן לענין הרועים הוא מביא את משרע"ה שנק' רעיא מהימנא להורות כי המוכיחים והרועים הם בחינה אחת:

שם באות ד' ואי אפשר לבא לאלו הרועים כי אם על ידי עזות וכו' כי יש רועים של הס"א וכו' הנה מה שלא אמר אצל המוכיחים שאי אפשר להתקרב אליהם כי אם על ידי עזות היינו מחמת ששם מדבר כשהאמונה אצלם בשלימות כמבואר בפנים שם ואז ממילא נתבטלין כל האמונות כוזביות ואז אין להרועים של שקר שום ממשלה כי נתבטל ממשלתם על ידי שלימות האמונה

שבישראל אבל כאן מדבר כשאין האמונה בשלימות והרועים צריכין לתקנה ולהשלימה וכשיש איזה פגם באמונה על ידי זה נעשין אמונות כוזביות כנ"ל אות ב' ועל ידי זה נעשה שליטה וממשלה להרועים של שקר ומונעים מלהתקרב אל הרועים דק' על כן צריכין עזות כנגדם והנה בכאן יש גם כן ג' בחינת הנ"ל של נעשה ונשמע הנ"ל כי מאחר שרוצה להתקרב אל הרועים בשביל תיקון האמונה נמצא שיש לו אמונה קצת רק שאינה בשלימות נמצא שזאת הבחינה אמונה שיש לו היא בחינת נעשה בחינת נגלה כי כבר השיג אותה אבל שלימות האמונה הוא בחינת נסתר אצלו בחינת נשמע וכן הרועים בעצמם שמתקנים האמונה הם נסתרים ממנו מאחר שאינו יכול להתקרב אליהם על ידי הממשלה של הרועים דסטרא אחרא וצריך לזה עזות דק' שעל ידי זה יתגבר על העזות דסטרא אחרא של הרועים של שקר וכשזוכה לעמוד נגד עזותם זהו בחינת השגת הד"ת שסביבות המצוה כי מלבד המצוה בעצמה דהיינו תיקון האמונה שזוכה לקבל מהרועים הקדושים הנה יש עבודה בהתגברות העזות דקדושה להכניע העזות דסטרא אחרא שזהו בחינת השגת הנשמע בחינת הקולות דקדושה ואחר כך כשזוכה להתקרב אל הרועים ולזכות לתיקון האמונה שלימות זהו בחינת שעושה מהנשמע נעשה שהוא בחינת ידן בחינת ויהי ידיו אמונה כנ"ל:

שם אות ה'. וצריך כל אדם לרחם מאד על בשר הגוף כו'. ומבאר בכאן גם כן הג' בחינות הנ"ל. כי מה שמשיג בגופו איזה השגה כל אחד לפי ערכו זהו בחינת נעשה כי הגוף הוא בחינת עשיה והשגת הנשמה הוא בחינת נסתר בחינת נשמע כי צריך להתפלל הרבה להשם יתברך שיזכה לשבר עזות גופו עד שיזכה להשגת הנשמה וצריך לזה עזות קולות דקדושה בכדי להכניע עזות הגוף ואלו הקולות דקדושה הם בחינת ד"ת הנ"ל שסביבות המצוה בחינת השגת בין המצוות כנ"ל ואחר כך כשזוכה על ידי זה להשיג השגת הנשמה בגופו זהו בחינת שנעשה מהנשמע נעשה:

שם אות ו'. וכן בכלליות בני האדם כו' רוצה לומר כי מתחלה דיבר בפרטיות בההמון שיש בהם ג' בחינות הנ"ל בשני האופנים היינו בענין שצריך להכניע עזות גופו בכדי שיזכה לקבל אור הנשמה וכן צריך להכניע עזות הרועים דסטרא אחרא בכדי שיוכל להתקרב להרועים ועכשיו מדבר כשכבר זכה להכניע עזות הרועים דסטרא אחרא וזכה להתקרב להרועים דקדושה יש שם גם כן ג' בחינת הנ"ל היינו מה שמשמש להחכם זהו בחינת נעשה ומה ששומע קול אנחת החכם שעל ידי זה נכנע עזות גופו זהו בחינת שהשיג הבחינה שבין המצוות בחינת ד"ת הנ"ל לפי בחינתו ומה שהחכם מתקרב אליהם ומלמד אותם דרכי ה' ונתתקן האמונה אצלם זהו בחינת שנעשה מהנשמע נעשה נמצא היוצא מכל הנ"ל שלזכות למדריגה הגבוהה הוא על ידי בחינת נשמע הנ"ל בכמה בחינות כל אחד כפי בחינתו היינו האנחה של עצמו הוא בחינת נשמע שלו וכן בכלליות האנחה של החכם הוא בחינת נשמע שהוא בחינת בין המצוות הנ"ל ועל ידי זה זוכין למדריגה הגבוהה ביותר:

שם אך כשאננם בבחינת בשר אים שומעין את קול האנחה כי אם קול הברה שזהו בחינת הרע שמתעורר לקטרג כנגדו ודייקא כשהוא בבחינת בשר שמשמש את החכם וכן הגוף משמש את הנשמה במצוות מעשיות אז יוכל על ידי האנחה שהוא עזות דקדושה להכניע עזות דסטרא אחרא שהוא קול הברה היינו כנ"ל כי השימוש הוא בחינת נעשה ואז כשמשמש להנשמה אז דייקא יוכל על ידי העזות שהוא בחינת נשמע (ששומע אנחת החכם) להשיג המדריגה הגבוהה

ביותר נמצא שעיקר השגת המדריגה הגבוהה ביותר הוא על ידי עזות דקדושה שהוא קולות דקדושה שהוא בחינת נשמע אבל אף על פי כן צריכין להקדים מקודם את בחינת הנעשה שישמש הגוף להנשמה במצוות מעשיות שהוא בחינת הנגלות שלו ואז דייקא יוכל על ידי העזות שלו להגיע להמדריגה הגבוהה ביותר אבל אם לא יקדים הנעשה אזי לא יוכל על ידי הקולות שלו שהוא בחינת עזות דקדושה להכניע העזות דסטרא אחרא ולא יגיע להמדריגה הגבוהה כי יתגבר הקול הברה חס ושלום וכנ"ל אבל אף על פי כן אין זה דבר ברור כל כך כי לפעמים יתגבר בקולות דקדושה כל כך ויצעק על זה בעצמו אם עווננו ענו בנו ה' עשה למען שמך כמבפ"נ ועל ידי זה יתבטל ויכניע הקול הברה אף שלא זכה להיות בשר להחכם שהוא בחינת הקדמת הנעשה כנ"ל בבחינת אותן העומדים בחוץ שאינם בבחינת בשר אם קול שופר שמעו יצאו כמבואר בפנים רק אם הוא בבחינת בשר אז בוודאי יכול להכניע העזות דסטרא אחרא על ידי הקולות דקדושה. אבל אפילו אם ירבה במצוות מעשיות מאד וגם ישמש להחכם הרבה מאד אבל לא יתגבר בקולות דקדושה לצעוק לה' שיוציאהו מפחיתות מדריגתו וכן אם לא ישמע קול אנחת החכם אז בוודאי לא יזכה לעולם למדריגה הגבוהה ממנו כי עיקר הדרך לזכות למדריגה הגבוהה ממנו הוא על ידי בחינת נשמע שהוא בחינת קולות דקדושה רק שאף על פי כן צריכין להקדים הנעשה גם כן בכדי שיהיה בחינת בשר ואז יוכל בנקל על ידי הקולות דקדושה להכניע העזות הגוף ולהגיע להמדריגה הגבוהה כנ"ל

יקרא דשבתא

סימן כב-חותם בתוך חותם

בשבת קודש נתתקנין בחינת החותמות הקדושים כמבואר בזוהר פקודי דף רמח: ושם מבואר גם כן מענין החותם של יום כיפור ועיין בליקוטי הלכות מבואר שזה סוד תחום שבת, תחו"ם אותיות חות"ם וכמובן גם בכתבי האריז"ל. ומבואר בכתבים על מאמר הזוהר הקדוש את שבתות תשמורו דא עיגולא ורבוועא דלגו שזה סוד חותם בתוך חותם. ועיין בראשית רבה יו"ד לענין שבת משל למלך שעשו לו טבעת מה היה חסר חותם וכו' מבואר ששבת הוא בחינת החותם וזה שאמרו רז"ל (ויקרא רבה כט) כל השביעיים חביבים וכו'. בימים ביום השביעי שבת וכו' בחדשים בחדש השביעי וכו'. כי שבת נמשך בו גם כן בחינת תיקון החותמות. שזה בחינת תשרי שהוא בחודש השביעי כמבואר בפנים. ואמרו רז"ל כי תשרי הוא מלשון תשרי ותשבוק וכו' היינו מחילת עוונות. וכן על שבת אמרו רז"ל שכל השומר שבת כהלכתו מוחלין לו על כל עוונותיו. וזה בחינת אם תשיב משבת רגלך בחינת חותם הרגלין שהם בחינת המוכיחי הדור שנקראים רגלין על שם שהם לימודי ה' (בחינת נצח והוד כידוע) וכו' כמבואר בפנים וכמובן גם בכתבי האריז"ל על סוד אם תשוב משבת רגלך. עשות חפצך ביום קדשי הוא בחינת חותם הידין שהם כלי המעשה. וזה בחינת ותעש בחפץ כפיה כי בשבת קודש מצוה על חכמי הדור להקהיל קהילות ולדרוש ברבים בדברי תוכחה ומוסר כמו שאמרו רז"ל שזה בחינת חותם הרגלין. וכן העם מחוייבים לשמוע תוכחתם ולקבל מוסרם באמונה שלימה שזה בחינת חותם הידין. כי שבת הוא בחינת שלימות האמונה וביטול כל העבודה זרה ואמונות כוזביות. ועל כן אמרו רז"ל אפילו עובד עבודה זרה וכו' מוחלין לו. גם שבעת ימי בראשית הם כנגד השבעה רועים כידוע, ושבת הוא כלליות כולם שזה בחינת ההארה הקדושה של השבעה רועים שהם כלליות כל הקדושה שזה בחינת כי קדש הוא. ועל ידי ההארה הזאת נשלמת ונתמלאה האמונה הקדושה כמבואר בפנים.

ומשה רבינו שהוא רעיא מהימנא הוא בבחינה אחת עם קדושת שבת. ועל ידו נמשך הארת קדושת שבת לכל ישראל כמבואר בכתבי האריז"ל על ענין ישמח משה במתנת חלקו וכו'. וזה כי עבד נאמן קראת לו נאמן דייקא כנ"ל. ומחמת שאי אפשר לבוא לאלו הרועים שהם כלליות כל הקדושה (שזה בחינת קדושת שבת כנ"ל) כי אם על ידי עזות וכל הקולות דקדושה הן בחינת עזות דקדושה כמבואר בפנים. על כן נתתקן לומר בכניסת שבת קודש השבעה קולות שבמזמור לדוד הבו לה' וכו' ועל כן הם שבעה קולות כנגד השבעה רועים. ועל כן מסיים ה' עוז לעמו יתן בחינת עזות דקדושה שהם בחינת הקולות הנ"ל. וזה ה' יברך את עמו בשלום בחינת קדושת שבת שהוא בחינת מלך שהשלום שלו כמבואר בזוהר הקדוש. וגם כי על ידי זה נתתקן גם בחינת חותם הרגלין שהוא בבחינת וכל בניך לימודי ה' ורב שלום בניך וכו' כמבואר בפנים.

ועל כן היו תוקעין בכל ערב שבת כמו שאמרו רז"ל בכדי לשבר העזות דסטרא אחרא ולזכות לקדושת שבת ועל כן אין תקיעת שופר בשבת ואמרו רז"ל אין צועקין ואין מתריעין בשבת על שום צרה רחמנא ליצילן וכו'. (עיין שלחן ערוך אורח חיים סימן רפ"ח וסימן תקע"ו) כי כל הקולות והצעקות הם בכדי לשבר העזות דסטרא אחרא וכמובן בפנים. אבל בשבת נכנעת

הסטרא אחרא מעצמה על ידי קדושת שבת. וזה בחינת ונשבת בה גאון עוזה (יחזקאל ל' ושם ז') והשבתי גאון עזים וכו' בחינת ביטול העזות דסטרא אחרא על ידי קדושת שבת, וגם כי קדושת שבת כלולה בעצמה מכל בחינות הקולות דקדושה כנ"ל. ועל כן מצוה להרבות גם בתענוגי הגוף בשבת קדש. כי שבת קודש הוא עולם הנשמות, ואז כל אדם לפי בחינתו זוכה לנשמה יתירה והנשמה של כל אדם רואה ומשגת תמיד דברים עליונים רק שאינה יכולה להאיר להגוף שידע גם כן מהשגות אלו מחמת שיראה להתקרב אל הגוף שלא תלכד ח"ו בהעזות של הגוף וכמבואר בפנים. אבל בשבת מאיר הארת הקדושה כל כך עד שנשבר ונתבטל כל מיני עזות דסטרא אחרא ונמשך קדושה גדולה גם על הגופות של ישראל. ואזי יכולה הנשמה הקדושה להאיר מההארות הקדושות שלה גם על הגוף.

וזה שפירש רש"י (ביצה טז) נשמה יתרה רוחב לב למנוחה ושמחה ולהיות פתוח לרוחה ויאכל וישתה ואין נפשו קצה עליו היינו כנ"ל. כי אז אין הנשמה ממאסת גם בתענוגי הגוף. כי אכילת שבת וכל תענוגיו קדש הם (כמבואר בזהר הקדוש ובכתבים) עד שהם טובים גם להנשמה וכמבואר בפנים וזה בחינת מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים.

ועל כן מצוה גדולה לחדש אז בתורה והוא ענג גדול להנשמה יתירה כמבואר בזהר הקדוש. כי באמת אלו החידושי תורה נמשכין מהארת הנשמה בעצמה שהאירה מהשגות שלה גם על הגוף עד שעל ידי זה זכה לחדש חידושים אלו הנפלאים. וכשהנשמה רואה הרשימות שיש בגוף מההארות שלה הקדושים (שזה בחינת החידושי תורה הנ"ל שמלובשים גם בלבוש גופני) על ידי זה חוזרת ועולה למעלתה ולמדריגתה ביתר שאת כמבואר בפנים. וכל זה נעשה בפרטיות אצל כל אחד מישראל כפי בחינתו. ובכלליות ישראל נעשה זאת על ידי החכם האמת שבדור שהוא בחינת הנשמה של כלל הדור. שבימי החול קשה לו לפעמים להתקרב אצלם ולהאיר עליהם מהשגות שלו הקדושות מחמת הנ"ל. אבל בשבת קודש אז מסוגל ביותר להתקרב אליהם להוכיחם ולקרב אותם ולדבר על לבם.

מחמת גודל הארת הקדושה שמאיר אז על כל אחד עד שנשבר העזות שלו דסטרא אחרא.

ועל כן מסוגל ביותר להתקרב לצדיקי אמת ולבא אליהם על שבת קודש. וגם מתן תורה בכלליות בבחינת ה' עוז לעמו יתן כפשוטו היה גם כן בשבת קודש כמו שאמרו רז"ל. ומחמת שלפעמים הגוף רחוק מהנשמה כל כך עד שאינו בבחינת בשר להעצם שהיא בחינת הנשמה. וכן בכלליות כי לפעמים רחוקים בני אדם מהחכם הדור מאד עד שאין שומעין כלל הקול דקדושה רק קול הברה והתיקון לזה הוא השימוש שישמש להחכם. וכן הגוף ישמש להנשמה במצוות מעשיות. וזה נוהג גם כן לענין קדושת שבת קודש.

ועל כן מצינו במסכת שבת דף קי"ט שאפילו האמוראים הגדולים והקדושים ז"ל היו טורחין ומשמשין בעצמן לכבוד שבת קדש ר' אבוהו הוה יתיב וכו' ומושיף נורא רב ספרא מחרין רישא רבא מלח שיבוטא וכו' רב חסדא פריס סילקא רבה ורב יוסף מצלחי ציבי וכו' עיין שם עוד. ומזה תבין גודל מעלת רוחניות קדושת שבת קדש עד שגדולים כאלו היו טורחים ומשתדלין ומשמשין בעצמם לכבוד שבת קדש בכדי לדבק ברוחניות קדושתה ולשמוע בחינת קול הקדושה של שבת קודש שהוא בחינת הנשמה בחינת עולם הנשמות.

ולבוא לעזות דקדושה הוא על ידי שמחה בבחינת כי חדות ה' היא מעוזכם. וזה בחינת גודל השמחה של שבת קודש כמבואר בזוהר הקדוש. ועל כן דרשו רז"ל פסוק זה לענין כבוד שבת (ביצה ט"ו:) מאי דכתיב כי חדות ה' היא מעוזכם וכו' אמר הקב"ה לזו עלי וקדשו קדושת היום והאמינו בי ואני פורע. וזה לזו עלי וכו'. כי על ידי פגם העזות באים לידי חובות והלוואות כמבואר בליקוטי הלכות הלכות הלואה. אבל לכבוד שבת מצוה גם ללוות וזה וקדשו קדושת היום כי שבת קדש הוא בחינת כלליות הקדושה בחינת ההארה של השבעה רועים שעל ידי זה נשלם האמונה. וזה והאמינו בי והאמינו דייקא ואני פורע. כי האמונה הוא שורש כל ההשפעות והברכות בחינת איש אמונות רב ברכות כמבואר במקום אחר. ועיקר השמחה הוא על ידי הכתרים של בחינת נעשה ונשמע כמבואר בפנים. ומשם נמשך השמחה של שבת כמבואר בכתבי האריז"ל שבשבת מחזיר משה רבינו עליו השלום לישראל הכתרים הנ"ל ומשם נמשך בחינת תוספת הארת קדושת שבת לכל אחד מישראל.

ונעשה ונשמע הוא בחינת תורה ותפלה נגלה ונסתר וכו'. היינו מה שצריך כל אחד לעלות בכל פעם ממדריגה למדריגה ושיהיה נעשה מהנסתר אצלו בחינת נגלה וכן יעלה ממדריגה למדריגה עד שיזכה להכלל באור אין סוף בעצמו כביכול ושם הבחינת נעשה הוא תורת ה' ממש והנשמע הוא בחינת תפלת ה' ממש. וזה בחינת עליות העולמות שנעשה בכל שבת ושבת, ואז עיקר שלימות התורה ותפלה כנ"ל כמה פעמים. וזה שמתפללין שחרית ואחר כך קורין בתורה. כי נעשה מבחינת תפלה-תורה בחינת נגלה בחינת נעשה וזוכה לבחינת נסתר בחינת נשמע בחינת תפלה במדריגה גבוה ביותר שזה בחינת תפלת מוסף שאז עולין בעליה גדולה מאד ואומרין כתר כמבואר כל זה בכתבים. שזה בחינת מה שאמר רבינו ז"ל בשיחותיו הקדושות 'מע דארף נאר דאווינין אין לערנין אין דאווינין' היינו כנ"ל ואז זוכין להכלל באין סוף בעצמו כביכול באחדות אחד שזה בחינת אתה אחד וכו' שאומרין במנחה כל שבת אחר קריאת התורה שבמנחה.

ועל כן בשבת עיקר זמן לימוד הקבלה שהוא הנסתר שבתורה. וזה שאמרו רז"ל לא ניתנו שבתות אלא לדברי תורה. דברי תורה הם בחינת הנסתר שבתורה כמבואר בפנים. וזה שכתוב ובני הנכר הנלוים על ה' וכו' כל שומר שבת מחללו וכו' והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי ודרשו רז"ל על זה מנין שהקב"ה מתפלל וכו' היינו שעל ידי קדושת שבת זוכין להארת השמחה הקדושה הנמשכת מבחינת תפלת ה' ממש. ועל כן שלמות עליית כל המצוות שעושין בימי החול הוא על ידי קדושת שבת כמבואר במקום אחר.

כי קיום המצוות הוא בחינת תורה בחינת נעשה ועיקר החיות שלהם הוא בחינת הנשמע שהיא בחינת נסתר בחינת דביקות שזהו עיקר תכלית שלימות כל המצוות כידוע. ועל כן כלל קדושת שבת הוא גם כן בחינת נסתר כמו שאמרו רז"ל כל המצוות ניתנו בפרהסיא ושבת ניתנה בצנעא וכו' ואמרו מתן שכרה לא עבידא לאגלויי כי שכר שבת הוא בחינת עדן עילאה שעל זה נאמר עין לא ראתה וכו' וגם שבת הוא בחינת לב מבין כנ"ל בסימן כ' בשם הקדמת התיקונים. וזה

בחינת נשמע בחינת ונתת לעבדך לב שומע. כי שבת הוא בחינת עולם המחשבה שהוא בחינת נשמע. וזה מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה' ולומר לשמך עליון.

כי אז מאיר בחינת הנסתר בחינת נשמע בחינת תפלה העליונה מאד שהיא למעלה מן הכל כי הוא בחינת תפלת ה' ממש. ועל כן אז טוב מאד להתפלל ולהודות לה' וכו'. וזה מה גדלו מעשיך ה' בחינת נעשה מאד עמקו מחשבותיך שהם בחינת נשמע בחינת תפלה. וזה ויקהל משה וכו' אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם, היינו שהדברים אשר צוה ה' שהם דברי תורה שהם בחינת תפלה בחינת נשמע יהיה נעשה מהם בחינת נעשה בחינת תורה ויהיה לו בחינת נשמע גבוה יותר. וזה ששת ימים תעשה מלאכה שיהיה המלאכה נעשית מאליה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה'. כי כשעולין המצות שעושין בימי החול שהם בחינת נעשה ונכללין בקדושת שבת אזי נכללין כביכול בבחינת אין סוף ואזי נחשבין בבחינת תורת ה' ממש כאלו כל העשיות אלו נעשין מעצמן רק בכח השם יתברך לבדו בבחינת כי ממך הכל וכו'. וכן הנשמע שהם בחינת מחשבה ודביקות בחינת תפלה נכלל גם כן עוד למעלה למעלה עד שהוא כביכול בבחינת תפלת ה' ממש שזה בחינת קדש בחינת חכמה עילאה כידוע. וזה בחינת שבת שבתון ואמרו רז"ל שבות ממחשבת עבודה שאפילו בחינת העבודה שבמחשבה שהוא בחינת נשמע בחינת שבת עולם המחשבה, תעלה עוד יותר לבחינת שבת העליון שהוא בחינת תפלת ה' ממש שזה בחינת שבת שבתון לה'.

ועיין זוהר אחרי מות דף ע"ט מזמור שיר ליום השבת ליום השבת ממש שבחא דקא משבח קוב"ה (בחינת תפלת ה' ממש) כדין חדוותא אשתכח ונשמטא אתוספת דהא עתיקא אתגליא וכו'. ואי אפשר לבאר כל כך בדברים כאלו כמוכח.

וזה בחינת את שבתותי תשמורו שתי שבתות כנגד נעשה ונשמע הנ"ל. כי מתחלה צריכין לעשות מכל המדריגות שהם בחינת נשמע בחינת נסתר אצלו יעשה מהם בחינת נעשה ויהיה לו נשמע גבוה יותר. היינו שהנשמע שלו יהיה בחינת תורת ה' ממש והנשמע הזה הוא בחינת שבת באמת כי הוא גבוה כביכול אפילו ממדריגת ראשית נקודת הבריאה שהוא תחלת האצילות. ואחר כך כשזוכין להכלל באין סוף עצמו יתברך אז גם מדריגה זו נעשה בבחינת תורתו. כי תורתו הוא בחינת תורת ה' ממש וזוכה לבחינת נשמע גבוה עוד יותר שהוא בחינת תפלת ה' ממש, והנשמע הזה הוא בחינת שבת העליון כנ"ל. וזה בחינת בראשית ירא שבת. כי הנשמע הזה שהוא בחינת שבת הוא בחינת תפלה בחינת יראה בחינת בושע ומשם עיקר שלימות השמחה שעל ידי זה זוכין לעזות דקדושה שעל ידי זה נשלם האמונה שהוא בחינת ירושלים קריה נאמנה. ועל כן אמרו רז"ל לא חרבה ירושלים אלא על שחללו בה את השבת. וכן עיקר בנין ירושלים תלוי בשמירת שבת כמו שכתוב (ישעיה יז) והיה אם שמוע תשמעון אלי נאום ה' וכו' ולקדש את יום השבת וכו' ובאו בשערי העיר הזאת וכו' וישבה העיר הזאת לעולם וכו'. וזה אם שמוע תשמעון דייקא כי קדושת שבת הוא בחינת נשמע כנ"ל. וזה עדות ה' נאמנה כמבואר בפנים.

כי שבת הוא בחינת עדות כמו שאמרו רז"ל שלשה מעידין זה על זה וכו'. ועל ידי זה נשלם האמונה. ועל כן עיקר השלימות של כל הבריאה היא על ידי שבת כמבואר בזוהר הקדוש כי הוא בבחינת בראשית מאמר השלם. ומאמר השלם הוא בחינת אב ובן כחדא, וזה ואת שבתותי תשמרו אני ה' אלקיכם ופירש רש"י אתה ואביך חייבים בכבודי וכו'. כי קדושת שבת בשרשו כולל אב ובן כחדא כנ"ל. וזה בחינת אתה ובנך וכו' הנאמר בשמירת שבת ומחמת שאי אפשר לבא בכל פעם למדריגת נעשה ונשמע גבוה יותר עד שיהיה לו ירידה קודם העליה, וזה שאמרו רז"ל כיון ששבת וי אבדה נפש היינו כשמגיע ומשיג בחינת מדריגת נעשה ונשמע שהוא בחינת שבת בחינת עולם המחשבה עולם הנשמות שזה בחינת הנשמה יתירה שזוכה האדם לקבל בשבת. אזי תיכף אחר כך אחר יציאת השבת יש לו ירידה שזה בחינת וי אבדה נפש. ועל ידי זה זוכה אחר כך בשבת הבאה לעליה גדולה ביותר וזוכה לקבל נשמה יתרה ממדריגה עליונה ביותר ולהשיג מדריגת נעשה ונשמע גבוה יותר, וזה גם כן בכלל מה שאמרו רז"ל אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות וכו' ועל כן שבת הוא בחינת תשובה כידוע וכו"ל כמה פעמים. כי על ידי התשובה הירידה נתהפך לתכלית העליה וזוכה למדריגה גבוהה ביותר עד שנכלל באין סוף המבואר בפנים וזה בחינת קדושת שבת כנ"ל ועל כן שב"ת אותיות בש"ת, כי מאיר בו בחינת הנשמע העליון שהוא בחינת יראה ובושה בחינת בשת פנים לגן עדן. שזה בחינת ענג שבת. ענג ראשי תיבות עדן נהר גן כידוע.

ועל כן גם חייבי גיהנם נוחין בשבת כי עז פנים לגיהנם.

אבל בשבת נתבטל העזות דסטרא אחרא כנ"ל, ועל כן אמרו רז"ל המענג את השבת ניצול משעבוד מלכיות.

כי עיקר השעבוד מלכיות הוא על ידי עזות בחינת עזות מלכותא בלא תגא, ועל ידי ענג שבת ניצולין מעזותם.

וזה אם תשוב משבת רגליך (בחינת חותם הרגלין כנ"ל) עשות חפצין ביום קדשי (בחינת חותם הידין כנ"ל) וקראת לשבת ענג (בחינת ענג שבת הנ"ל שמצוה אז לענג גם הגוף, והוא ענג גם להנשמה כנ"ל) לקדוש ה' מכובד. כבוד הוא בחינת הנשמה כמו שכתוב בסודם אל תבא נפשי ובקהלם אל תחד כבודי וכתוב לכן שמח לבי ויגל כבודי ופירשו המפרשים כבודי-היא הנשמה שהיא עיקר כבוד הגוף. היינו שיזכה להרגיש בשבת הארת הנשמה הקדושה שתאיר גם להגוף מקדושת ההשגות שלה. ואפשר דר"ל וקראת לשבת ענג הוא בפרטיות שכל אחד ירגיש הארה גדולה מהנשמה שלו שהוא בחינת שבת עולם הנשמות. ולקדוש ה' מכובד רצה לומר בכלליות שכלל הדור יקבלו וירגישו הארת החכם הדור שהוא הנשמה שלהם. וזה ולקדוש ה' (שהוא החכם הדור) מכובד כנ"ל. וכשהנשמה מאירה אל הגוף אז גם הגוף הוא בבחינת כבוד (ועיין מה שאמרו רז"ל סנהדרין צ"ד על פסוק ותחת כבודו וכו').

וזהו שאמרו רז"ל המכבד את התורה גופו מכובד על הבריות ופירשו המפרשים המכבד את התורה שדורש טעמי התורה ופנימיותיה בפרט כפי המבואר במאמר זה הנ"ל על ענין משמת רבן גמליאל בטל כבוד התורה. כי בימי רבן גמליאל היו לומדין תורה בעמידה כו' היינו כי הנסתר שבתורה שהוא בחינת עמידה בחינת תפלה היא בחינת הנשמה של התורה. וכשזוכין להשיג

פנימיות התורה זה עיקר כבוד התורה ואז מתכבדין מאד גם גופי הלכות שבתורה שהם בחינת נגלה בחינת נעשה. ועל כן מאיר גם בו בהאדם הזה הארת נשמתו כל כך עד שגם גופו מכובד על הבריות, כי שורש גוף ונשמה הוא גם כן בחינת נעשה ונשמע ועיין עוד בליקוטי הלכות ותבין ביותר. ואמרו רז"ל כמה טפשאי שאר אינשי דקיימי מקמי ספר תורה ולא קיימי מקמי צורבא מרבנן. נמצא שעיקר כבוד התורה הוא כבוד התלמידי חכמים אמתיים, כי מאחר שהם זוכין להשיג ולגלות נשמת התורה שהוא בחינת הפנימיות והנסתר שבה שזה עיקר כבודה, על כן מגיע להם כל הכבוד. וזה גם כן בחינת כבוד שבת שצריכין לכבדו גם בתענוגי הגוף גם כן. וזה ולקדוש ה' מכובד כנ"ל וזה וכבודו מעשות דרכיך, הינו שלא יעסוק בדרכי עצמו רק בדרכי שמים, להשיג בכל פעם נעשה ונשמע גבוה יותר ולילך מדרגא לדרגא ומעולם לעולם.

ונעשה ונשמע שהם תורה ותפלה הם עיקר בחינת הכבוד כמאמר רז"ל אין כבוד אלא תורה. וכן התפילה היא בחינת כבוד כמו שכתוב שימו כבוד תהלתו וכמבואר במקום אחר. ותורה נקראת דרך כמאמר רז"ל, ובתפילה שהיא דביקות נאמר ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו. ממצוא חפצין ודבר דבר ודרשו רז"ל שאסור לאדם לבקש חפציו בשבת, כי בקשת חפציו הם לפעמים בחינת קול הברה שצועק רק להנאת עצמו הב לן חיי וכו'. וגם כי מחמת שנכלל בבחינת "אין" היינו באור אין סוף על כן אינו שואל על צרכיו כי שם עיקר השלימות בחינת מאמר השלם ואינו חסר לו שום דבר שזה בחינת המבקש רחמים על חבירו וכו' הוא נענה תחילה כמבואר בפנים. אז תתענג על ה' שיזכה להשיג הנסתר שבתורה שהוא בחינת נשמע שזה בחינת ושמעו שמוע וכו' ותתענג בדשן נפשיכם (ישעיה נ"ה) וזה על ה' שהיא בחינת עתיקא כמבואר בזוהר הקדוש והנסתר הזה הוא בחינת שלימות התפילה בתכלית השלימות שזה בחינת ותתפלל חנה על ה'. כמבואר ענין זה גם כן בזוהר הקדוש והרכבתיך על במתי ארץ ודרשו רז"ל שיהיה ניצול משיעבוד מלכיות זה בחינת ביטול העזות דסטרא אחרא כנ"ל על ידי עזות דקדושה שהוא בחינת מלכות דקדושה כמו שכתוב ויתן עוז למלכו וכו' והאכלתיך נחלת יעקב אביך זה בחינת הקולות דקדושה שהן בחינת עזות דקדושה שזה בחינת הקול קול יעקב וכו' ודרשו רז"ל שעל ידי קולו של יעקב מבטלין כח הידים של עשו שהן שיעבוד מלכיות של העכו"ם שהוא רק מעזות דסטרא אחרא שעל זה נאמר העז איש רשע בפניו ודרשו רז"ל זה עשו.

ומעשות דסטרא אחרא נעשה כפירות ועבודות זרות ואמונות כוזביות שהם בחינת ידים דסטרא אחרא בחינת ידי עשו. ועל ידי קולו של יעקב שהוא בחינת עזות דקדושה מכניעין את הידים דסטרא אחרא וממלאין את הידים דקדושה שהם בחינת אמונה שלימה וישרה וזה כי פי ה' דיבר, כי עיקר המשכת כל התיקונים הנ"ל נעשה על ידי שבשבת מאיר בחינת נשמע העליון ונורא מאד שהוא בחינת תפלת ה' ממש שזה בחינת כי פי ה' דבר. כי זוכין להכלל באין סוף כביכול ששם התפלה שלו הוא בבחינת כי פי ה' דבר שהקב"ה בעצמו מדבר ומתפלל כנ"ל גם נחלת יעקב מרמז על בחינת קודם הבריאה כמאמר רז"ל עולמי עולמי מי בראך-יעקב בראך. ועל כן הוא נחלה בלי מצרים, כי הוא בחינת אין סוף ממש כנ"ל.

וזהו שמתפללין בשבת רצה נא במנוחתינו קדשינו במצותיך ותן חלקינו בתורתך שיהיה החלק שלנו.

היינו קיום המצות שלנו שזה בחינת תורה יהיה בתורת ה' ממש כמבואר בפנים. שבעינו מטובך היינו שנזכה להשיג בחינת הנסתר שהוא בבחינת מה רב טובך אשר צפנת ליריאך דייקא כי הנסתר שהוא בחינת נשמע בחינת עדן עילאה דסתים וגנוז הוא בחינת יראה כמבואר בפנים ושם עיקר השביעה בחינת והשביע בצחצחות נפשך בחינת אורות הצחצחות כידוע ומבואר במקום אחר וזה ושמח נפשינו בישועתך, כי משם עיקר השמחה בחינת וגילו ברעדה כמבואר בפנים. וזה בישועתך כי על ידי השמחה זוכין לעזות דקדושה שהוא בבחינת עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה וזה וזמרת י"ה דייקא שהוא בחינת תפלת ה' כמבואר לקמן בפנים בסימן ק"ה ומשם עיקר השמחה והעזות דקדושה שעל ידי זה בא ישועה. כי כל היסורים רחמנא ליצולן באים רק לשבר עזות הגוף עזות דסטרא אחרא, אבל כשזוכין לבחינת עזות דקדושה וממילא נתבטל עזות דסטרא אחרא על ידי זה בא ישועה. ומחמת שעל ידי זה נבנית ירושלים קריה נאמנה על כן נקראת ירושלים עיר עז לנו ישועה וכו' (ישעיה כ"ו) וכמבואר במקום אחר וזה שסיים פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים כי על ידי זה נשלם האמונה כנ"ל וזה וטהר לבינו לעבדך באמת היינו שעל ידי השמחה דקדושה שהוא בחינת עזות דקדושה זוכין לטהרת הלב מכל מיני כפירות ואמונות כוזביות שמטמאין כנדה וזוכין לאמונה שלימה בכל לב בבחינת אמונתך בתוך לבי וכתוב ומצאת את לבבו נאמן לפניך וזה שכתוב הסירו את אלקי הנכר וכו' והטהרו וזה בחינת ומכל גילוליתם אטהר אתכם. וזה שכתוב (דברי הימים ב' יט) כה תעשו ביראת ה' באמונה ובלבב שלם. וזה והנחילנו ה' אלקינו באהבה וברצון שבת קדשך כי כל זה כלול בקדושת שבת כנ"ל גם לעבדך באמת מרמז על תיקון החותמות שהם בחינת אמת כמו שאמרו רז"ל (שבת נ"ה יומא סט) חותמו של הקב"ה אמת וזה "אם תשוב משבת רגלך". א"ם ת'שוב מ'שבת ראשי תיבות אמ"ת כמובא בכתבי האריז"ל. וזה בחינת חותם הרגלין. וכן אמרו רז"ל אמונה אתקריאת כד אתחבר בה אמת וזה בחינת חותם הידין שהוא בחינת אמונה כנ"ל וזה גם כן בחינת נחלת יעקב כמו שכתוב תתן אמת ליעקב והכל כלול בקדושת שבת שהוא בחינת אמת כנ"ל כמה פעמים:

שערי צדיק

ואשר שאלת לבאר לך מה שכתב רבינו ז"ל בלקו"א סימן ה' בהתורה בחצוצרות אות ב' שעל ידי עשיית המצוות בשמחה גדולה כל כך עד שאין רוצה בשום שכר עולם הבא יכולין לידע בין קודם גזר בין לאחר גזר דין, ושאלת - אבל איך יכולים לידע בכלל אם יש גזר דין.

דע לך יקירי מה שכתב רבינו ז"ל לקמן בסימן כ"ב בהתורה חותם בתוך חותם אות א' וזה לשונו: "וכשהשם יתברך גוזר גזר דין בעולם, והדין הוא התורה, כי צריך להיות דין תורה, ומחמת שהם (היינו מוכיחי הדור שהביא מקודם) למודי ה', הוא מתייעץ עמהם ומגלה להם הדין תורה שנגזר על הדור וכו'", עד כאן. ומקרא מלא דיבר הכתוב בבראשית י"ח: "וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה", ושנוי בנביאים בעמוס ג': "כי לא יעשה א' ה' דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים", ומשלש בכתובים בתהילים כ"ה: "סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם".

אך איך ובאיזה אופן השם יתברך מגלה להם הדין תורה, בזה יש כמה וכמה בחינות ואופנים לאין שיעור ומספר: יש שמגלה להם בבחינת נבואה, מהם פה אל פה כנבואת משה רבינו עליו השלום אבי כל הנביאים, ומהם בדרך מראה וחזיון או בחלום הלילה כבשאר הנביאים, ויש שמודיעים להם על ידי רמזים ממאורעות הנעשים בעולם שבא ונשמע לאזניהם או במה שרואים בעיניהם, ויש שמודיעים להם על ידי חיות ובהמות או על ידי כל מיני אילנות ועשבים וקול הצפור וכו' וכו' כמבואר מזה הרבה בש"ס ובזוהר הקדוש ובמדרשים, ויש שאין מראים להם תמיד באופן אחד אלא לפעמים באופן זה ולפעמים באופן אחר, והם משכילים בחכמתם כל אחד ואחד לפי בחינתו על מה ומי ומתי הם מרמזים, וכמובן בהתורה ויהי מקץ זכרון לקמן סימן נ"ד, עיין שם מה שכתב בענין הרמזים שהשם יתברך מזמין לכל אדם בכל מקום ובכל זמן במחשבה דיבור ומעשה בכדי לקרבו אליו יתברך לטובתו הנצחית בזה ובבא, ומכלל הן אתה שומע וכו'.

והעיקר בזה הוא מה שרואים ומבינים זאת בדרך לימוד תורתנו הקדושה שבכתב ושבעל פה שבה נגזר האור שבו היה אדם הראשון צופה ומביט מסוף העולם ועד סופו, וכמובן לעיל בסימן א' בהתורה אשרי תמימי דרך בענין ההסתכלות בהשכל שיש בכל דבר וכו' שהוא על ידי התורה, וכמו שמבואר בלקו"ת סימן ל"ה על הפסוק "קדם ידעתי מעדותיך" עיין שם, ומובן גם כן בספר חיי מוהר"ן בחלק מעלות תורתו ושיחותיו הקדושים אות ה', עיין שם.

והעיקר כפי מה שלומדים התורה הקדושה בהתקשרות אמיתי להצדיקים אמיתיים שזכו לרוח הקודש אמיתי זך וברור בלי שום שמץ של דופי מבלבול המדמה חס ושלום, ובכלל זה גם לימוד תורותיהם וחידושיהם הקדושים שגילו וחידשו והמשיכו בזה העולם ברוח הקודש זך וברור בלי שום פסולת חס ושלום, כמבואר בספר שיחות הר"נ סימן קצ"ו ובספר חיי מוהר"ן בחלק השיחות השייכים להתורות אות מ"ה, עיין שם. והבן חביבי כי הדברים עמוקים ורחבים ונסתרים מאד מאד, על כן אי אפשר להאריך יותר, ודי בזה לחכימא. (מכתב ט)

ועתה חיבה יתרה אודיע לך, מה שחנני השם יתברך לבאר הכתוב (הושע י"ב א'): "ויהודה עד רד עם אל", ובזה אסיים מעין ההתחלה, שכתבנו שעל ידי שכל אחד מישראל זוכה לדעת ולהבין שגם בתוך החושך והירידה נמצא השם יתברך, על ידי זה יש בכוחו לעלות משם ולהתחדש בעבודת השם יתברך.

דהנה המקרא הנ"ל, הוא תחילת הכתוב (שם) "ועם קדושים נאמן" שהביא רבינו ז"ל בליקו"א סימן כ"ב בהתורה חותם בתוך חותם אות ג', לראיה שכל עיקר אמונת ישראל ממשיכים השבעה רועים שהם כלליות של כל מנהיגי הדור, להדור, בסוד "ועם קדושים נאמן".

וכבר מונח כלל בדינו, שכל מקרא או מאמר חז"ל שרבינו מזכיר קצת מאתו לאיזה ענין, נכנס ונתבאר כל המקרא וכו' בזה הענין, וכדאיתא בהקדמת ספר ביאור הליקוטים בהכלל החמישי. ואמרתי לבאר גם תחילת הכתוב הנ"ל, על פי המשך דברי רבינו ז"ל בהתורה הנ"ל.

דהנה בהתורה הנ"ל מבואר שאי אפשר לבוא לאלו הרועים לקבל מהם האמונה הקדושה, אלא על ידי עזות דקדושה. וכל הקולות, הן של צעקה, הן של אנחה, הן קול שופר, הן קול זמרה, ואפילו קול קשקוש המטבעות לצדקה, הם בחינת עזות דקדושה. ולבוא לעזות דקדושה, הוא על ידי שמחה, שהוא בחינת נעשה ונשמע. ויש בכל דרגא ודרגא, ובכל עולם ועולם, בחינת נעשה ונשמע, כל אחד לפי מדרגתו, וצריך כל אדם שילך מדרגא לדרגא ומעולם לעולם, שיזכה בכל פעם לבחינת נעשה ונשמע גבוה יותר. אך כשרוצים לצאת ממדרגת נעשה ונשמע זה, למדרגת נעשה ונשמע גבוה ממנה, צריך להיות ירידה קודם העליה, והירידה היא בחינת הכשלון בעוונות וכו', וכשזוכין אחר כך לעשות תשובה, אזי נתהפך הירידה לעליה, והעוונות נתהפכין לזכויות, וזהו בחינת ירידה תכלית העליה וכו', עיין שם.

נמצא, שעל ידי הירידה שהיא בחינת תכלית העליה, זוכין לבוא להנעשה ונשמע הגבוה יותר, שזהו בחינת השמחה במדרגה גבוהה יותר, ועל ידי השמחה זוכין לעזות דקדושה, ועל ידי עזות דקדושה זוכין לבוא להרועים לקבל מהם האמונה. הרי שבחינת הירידה שהיא תכלית העליה שעל ידה באים לשמחה, היא היא הגורמת שיבוא כל אחד מישראל אל הרועים לקבל מהם האמונה.

וזהו פירוש הכתוב הנ"ל, "ויהודה עוד רד עם אל ועם קדושים נאמן". יהוד"ה, נקרא איש הישראלי, כי כל אחד ואחד מישראל נקרא יהודי על שם שכופר בעבודה זרה, כמו שאמרו רז"ל (מגילה דף יג ע"א), ומובא בדברי רבינו ז"ל שם לעיל בסימן י"ז בהתורה ויהי הם מריקים שקיהם אות ה', ובסימן י"ח בהתורה קרטליתא אות ב' בסופו עיין שם. ר"ד, הוא לשון ירידה.

וזהו אמרו: "ויהודה עוד רד עם אל", היינו, על ידי שכל אחד ואחד מישראל מתגבר להחזיק עצמו עם השם יתברך גם בעת הירידה, כי יודע ומאמין הוא שגם בהחושך והירידה נמצא השם יתברך עמו כנ"ל, וזוכה להתחזק ולעלות מהירידה ולשוב בכל לבו אל ה', שעל ידי זה זוכה לבוא לכל המעלות הטובות המבוארים בהתורה חותם בתוך חותם הנ"ל יותר מבראשונה, על ידי זה זוכה לבוא אל הרועים דקדושה שהם כלליות של כל מנהיגי הדור שממשיכים האמונה להדור, בסוד סיום הכתוב "ועם קדושים נאמן", ולקבל מהם האמונה, ולמלאות בה ידיו בתכלית השלימות. (מכתב צ)

וברוך ה' מן העולם ועד העולם כי כבר התחילו לפנות ההריסות ולישר את השטח עליו מתכוננים לבנות קריה נאמנה לה' ולתורתו הקדושה ולעוסקיה בטהרה (עיין לקו"א סימן י"ב), וכבר נשמע קול הברה, סימן מובהק למקרא קודש, קול עוז דקדושה שנתעורר ונשמע בין החיים וכו', וכמבואר בלקו"א סימן כ"ב בהתורה חותם בתוך חותם, עיין שם. (מכתב רסא)

ומכיון שכל עיקר האמונה הקדושה של ישראל עם קדוש ממשיכין להדור השבעה רועים, שהם בחינת כלליות של כל מנהיגי הדור בכל הדורות, כמבואר בלקו"א סימן כ"ב בהתורה חותם בתוך חותם אות ג' - על כן מאוד צריך להתחזק ביותר באמונת חכמים אמיתיים ותלמידיהם הנלויים באמת אליהם, כי מאז ועד עתה ועד ביאת משיח צדקנו שיבוא במהרה בימינו אמן, כל עיקר הבחירה סובבת על ציר אמונת

חכמים ותלמידיהם וכו'.

ולכן מאוד ראוי לעשות שיעורים קבועים בלימוד ספריהם הקדושים האמיתיים, בכדי לשאוב מהם מימי דעתם הקדושה האמיתית בעניני האמונה הקדושה, כי רק על ידי הלימוד בהתמדה ובקביעות בספריהם הקדושים, נוכל להתחזק עתה כראוי בהאמונה הקדושה כרצון השם יתברך. (מכתב רפח)

ובודאי צריכין לעורר בחינת עזות דקדושה, וכידוע שבשעה שרבינו הקדוש גילה התורה הקדושה חותם בתוך חותם הנדפס בלקו"א סימן כ"ב, ושם מובא הרבה מענין גדולת מעלת בחינת עזות דקדושה וכמו שכתב שעיקר ההתקרבות להשבעה רועים את האמונה הקדושה היא דוקא על ידי עזות דקדושה עיין שם היטב, אזי אמר שגם קול קשקוש המטבעות של צדקה היא בכלל בחינת עזות דקדושה המביאה את האדם לאמונה הקדושה. ומזה אפשר להבין, שכל כמה שזוכים ומזכירים לאחרים בנתינת צדקה, הרי מביאים אותם ומכניסים אותם בהיכלות דקדושה ובחדרי האמונה הקדושה שזה יסוד כל בית ישראל עם קדוש, ובזכות האמונה נזכה לגאולה העתידה האמיתית והנצחית, כמבואר היטב בדברי רבינו שם בסימן ז' בהתורה ואלה המשפטים המדברת מאמונה, עיין שם. (מכתב שכג)

והנה היום הוא ערב ט"ו באב, אשר לפי דברי רבי אליעזר בראש השנה שאומר "בתשרי נברא העולם", מחר מחילים הארבעים יום לפני בריאת העולם, דוגמת הארבעים יום שקודם יצירת הולד, וכמבואר בספרים הקדושים, ולכן כבר שייד מהיום לדבר מעיני ראש השנה הבא עלינו לטובה.

ועיין בליקוטי הלכות חלק אורח חיים הלכות ברכות הראיה וברכות פרטיות הלכה ה' אות י"ז שכתב כי בכל ימות השנה צריכין להכין את עצמו על ראש השנה שהוא יום הדין, כאשר נשמע מפיו הקדוש שאמר שהעיקר הוא ראש השנה וכו', וביותר צריכין להתחיל להכין את עצמו כשרואין הימים ממשמשים ובאין, שהם מט"ו באב ואילך וכו'.

ולעניות דעתי נראה לרמז ענין קשר ט"ו באב לראש השנה, בהתורה חותם בתוך חותם בלקו"א סימן כ"ב, עיין שם באות י"א בדיבור המתחיל ועזות דקדושה הוא בחינת תשרי וכו' ומדבר ביחוד מראש השנה, וסמוך לזה מיד בההשמטות מבאר הפסוק "והיה עקב תשמעון וכו'", ולעולם קורין פרשה זו בימים הללו שסמוכין לט"ו באב. (מכתב תכה)

תרתני בלבי להבין פשר הדברים, מה ענין וריד הרגל לשסתום שבלב? וחתרתי למצוא איזה שהוא גילוי על זה מדברי אדמו"ר קודש הקדשים נחל נובע מקור חכמה זיע"א, ועזרני השם יתברך שעלה ברעיוני, כי אפשר לומר שזה שייד למה שרבינו כותב בהתורה ואלה המשפטים המדברת מרקודין והמחאת כף שממתיקים הדינים בלקו"א סימן יו"ד, עיין שם באות ח' מובן ומבואר שהרוח שבלב מאיר בהידים והרגלים. ואם כי הוא מאיר בשניהם, אבל בעיקר הוא מאיר בהרגלים, בסוד "לבו נשא את רגליו", שזהו סוד קריאת המגילה על שם אסתר דייקא, שהיא בחינת רגלין עיין שם, וכן מבואר להדיא בספר פרפראות לחכמה שם.

הרי מבואר שיש קשר עצום ביותר בין הלב ובין הרגלים. ולכן יש ובכח ההארה שקיבלו הרגלים מהלב, אפשר שהם באים להחיות את הלב לפעמים כשהלב נחלש; וכאין מה שכתב רבינו במאמר החותמות בלקו"א סימן כ"ב, שצריך כל אדם לרחם מאד על בשר הגוף להראות לו מכל השגה ומכל הארה שהנשמה משגת וכו', וזה טובה להנשמה, שלפעמים נופלת ממדרגתה, ותוכל הנשמה להתרומם ולחזור למדרגתה על ידי הגוף, והבן מאד. (מכתב תמה)

ועיין עוד שם להלן בסימן כ"ב בהתורה חותם בתוך חותם באות יו"ד שכתב וזה לשונו: "כי כל בני אדם וחיות ועופות וצמחים וכל הדברים שבעולם, הם רק בחינת חצי מאמר נגד העולם שלמעלה מזה העולם, כי הם רק רמזים לדברים הגבוהים מהם, כן מעולם לעולם, וכן כלליות הבריאה נגד קודם הבריאה, הוא בחינת חצי מאמר, כי עיקר שלימות - באין סוף, ושם הוא בחינת מאמר השלם" עד כאן לשונו. ומבואר שכל הענינים וההשגות הללו, הצדיקים השלמים משיגים אותם רק על ידי לימוד תורה הקדושה בקדושה ובטהרה גדולה, על ידי שעושים בכל פעם מתורת ה' תורתו, עיין שם נפלאות. (מכתב תצ)

עד כאן הובאו המכתבים שבהם מתבארים ומתחדשים בתורה ענינים בארוכה אך לא מכתבים שבהם מובאים רק מ"מ וציטוטים מן התורה, ואולם ראינו לנכון לציין את כל המקומות שבהם מביא ומצטט בדבריו מן התורה ומסיים דבריו בעיין שם וזאת לאור דברי רבינו מורינו הרב זצוק"ל בשם אביו מורינו ר' גדליה זצוק"ל שאמר לו שבכל פעם שמביא ומצטט תורה מסוימת ומסיים דבריו בעיין שם כוונתו היא להאיר ולהסב את תשומת לב המעיין להבנות מחודשות בתורה שלא היו ניכרות במבט פשוט, ולך נא ראה שם ותמצא נחת.

ואלו הם המקומות:

מכתבים ו', י"ד, כ"א, כ"ו, כ"ז, ל"ד, מ"א, נ"ד, נ"ז, ס"ה, קי"ז, קכ"ו, קנ"ט, קצ"ז, רס"א, רח"צ, שכ"ז, שנ"ו, שס"ה, תל"ה, תס"ח, תקכ"ט, תקנ"ח, תקפ"א.

שיעור ממורנו הרב זצוק"ל

על תורה כ - כ"ב

(הבאנו שיעור זה שנסוב על אלו שתי התורות כאחד, כפי שהיה דרכו של מורנו הרב זצוק"ל, ללכת עם שניהם כאחד, מאחר ונסמכו זמני אמירתם, זו לזו.)

"וזה בחינת מטה, שאמר הקב"ה למשה: קח את המטה והקהל את העדה"

המשכת התורה - הארת הנשמה

תורה "תשעה תקונין" - סימן כ', אַמְרָה רבינו בראש השנה שנת תקס"ה שחל אז ביום חמישי ושישי. בחיי מוהר"ן (סימן ט"ו) מובא, שכשרבינו התחיל לומר התורה, אמר בזו הלשון: "מי שרוצה להיות יהודי, דהינו לילך מדרגא לדרגא, אי אפשר כי אם על ידי ארץ ישראל. וכשמנצחין המלחמה אז נקראין 'איש מלחמה', כי קודם שמנצחין המלחמה אז "אל יתהלל חוגר כמפתח" (מלכים"א כ'), רק כשמנצחין המלחמה אז הוא 'איש מלחמה'".

במהלך התורה, רבינו אכן מדבר מענין ארץ ישראל, שעל ידי המשכת התורה זוכין לארץ ישראל (אות ו'), ושקודם שבא לבחינת ארץ ישראל אזי "אל יתהלל חוגר כמפתח", אבל אחר כך כשנוצח ובא לבחינת ארץ ישראל, אז נקרא 'גבר תקיף', 'איש מלחמה' (סוף התורה). אולם הענין ללכת מדרגא לדרגא, לא מוזכר כאן בתורה.

אומנם, בסמיכות ממש לאמירת תורה זו בראש השנה, ביום שני שאחר כך, גילה רבינו תורה "חותם בתוך חותם" - סימן כ"ב, כמבואר בחיי מוהר"ן (סימן י"ג), ובה (אות י') מבואר בפירוש הענין: "וצריך כל אדם שילך מדרגא לדרגא ומעולם לעולם".

על פי זה יש ליישב דבר הטעון ביאור בתורה דידן, במה שרבינו מבאר תקונא קדמא מתשעה תקונין שבספרא דצניעותא, וזו לשונו: "נימין על נימין, מקמי פתחי דאדנין עד רישא דפומא. נימין - בחינת שערות, בחינת "שערי ציון" (תהלים פ"ז), בחינת "מטה עזך ישלח מציון" כנ"ל. מקמי פתחי דאודנין - היינו קודם ששמעו אם יכולין לקבל, עד רישא דפומא - פתחו פיהם ואמרו 'נעשה'; וזהו (כתובות ק"ב): 'דקדמי פומיכו לאודניכו', ע"כ.

הן, למעלה בגוף התורה, מבאר רבינו התיקון הראשון - "קח את המטה", שהוא בחינת "מטה עוזך ישלח ה' מציון", המטה עוז הוא כוח וממשלת הצדיק שנעשה על ידי המצוות ומעשים טובים שלו, שהן ציונים לדברים עליונים (אות ד). וזוהי הבחינה המבוארת בספרא דצניעותא: "נימין על נימין", בחינת שערות, בחינת "שערי ציון", בחינת "מטה עוזך ישלח ה' מציון", היינו, המצוות ומעשים טובים של הצדיק, שהן ציונים לדברים עליונים.

אולם רבינו מבאר עוד: "מקמי פתחי דאודנין עד רישא דפומא", שזהו בחינת נעשה ונשמע. לכאורה כולל כאן רבינו עניין נוסף, וצריך ביאור מדוע כולל רבינו בחינת המטה עוז הנעשה ממצוות ומעשים טובים של הצדיק עם בחינת נעשה ונשמע דייקא, מה שלא נזכר למעלה.

וראה ב"פרפראות לחכמה" שמבאר, וז"ל: "כי עיקר הכוח של המטה עוז של הצדיק שיש לו ממצוות וממעשים טובים שלו, הוא על ידי הבחינת נעשה ונשמע שבהם, היינו, מה שגם אלו המצוות שכל ישראל עושין ומקיימין, כגון ציצית ותפילין וכיוצא, אבל הצדיק עושה אותם בהתלהבות ודביקות גדול ובתשוקה

גדולה, שזה בחינת נעשה ונשמע, דקדמו פומייכו לאודנייכו", ע"כ.

הנראה לבאר, שיסוד זה מבואר בתורה "חותם בתוך חותם" הנזכרת לעיל שנאמרה בסמיכות ממש לתורה "תשעה תיקונין". רבינו מבאר שם (אות ט-י) שבעשיית המצוות צריך כל אדם ללכת מדרגא לדרגא, בבחינה של נעשה ונשמע. נעשה זהו בחינת נגלה, המצוות שהאדם יודע לקיים, בחינת תורה, ונשמע זהו בחינת נסתר, מה שהאדם אינו יודע איך לעבוד בזה את ה', בחינת תפילה שהיא דבקות. וצריך כל אדם שילך מדרגא לדרגא, שמבחינת הנשמע יהיה נעשה אצלו בכל פעם בחינת נעשה, עיי"ש היטב. מבואר, ששלימות עשיית המצוות היא מה שהאדם הולך מדרגא לדרגא ועושה מהנשמע נעשה.

אשר לפי זה מתבאר היטב בתורה "תשעה תיקונין", מה שרבינו מפרש בחינת "נימין על נימין" בחינת המצוות ומעשים טובים של הצדיק, שעושה אותם בהתלהבות ובדבקות גדול, בבחינת "מקמי פתחי דאודנין עד רישא דפומא", היינו, שזוכה כל פעם לעשות מהנשמע נעשה.

מעתה יש לבאר ביותר בחינת המטה עוז של הצדיק, המצוות ומעשים טובים שלו בבחינת נעשה ונשמע, שעל ידו הוא מכניע הרע שבעדה וממשיך ברחמים ותחנונים תורה, כמבואר בתורה (אות ד"ה) כנ"ל. כי בתורה "חותם בתוך חותם" מבואר, שעל ידי שהאדם הולך מדרגא לדרגא בבחינות נעשה ונשמע כנ"ל, על ידי זה הוא זוכה לשמחה, שעל ידה הוא זוכה לעזות דקדושה, שעל ידי זה הוא משבר ומכניע עזות דסטרא אחרא, ואזי הגוף יכול לקבל הארת השגת הנשמה, ולהתקרב אל צדיקי הדור לקבל מהם הארת האמונה, עיי"ש כל העניין.

כי על דרך זה ממש הולך סובב המהלך בתורה "תשעה תיקונין", שהצדיק - על ידי המצוות ומעשים טובים שלו בבחינת נעשה ונשמע, יש לו הכוח והממשלה שזהו המטה עוז שלו, בחינת עזות דקדושה, שעל ידו הוא מכניע הרע שבעדה, בחינת העזות דסטרא אחרא, ועל ידי שהכניע רעתם אזי ברחמים ותחנונים הוא יכול להמשיך תורה, והיא היא בחינת הארת הנשמה שממשיך הצדיק להדור. עוד לאלוה מילין לבאר נפלאות הקשרים המתגלים בין מהלכי שתי התורות הללו עד להיותם כתורה אחת ממש.

שייך להקדמה של ספר ליקוטי מוהר"ן הקדוש הקשר והחיבור של התורות שלו הוא כעין בנין ואריגה ממש, שבתחלה הוא מחבר ומקשר אלו שני הדברים יחד, ואחר כך הוא מחבר ומקשר דבר שלישי להשני בכמה קשרים חזקים, וכן משלישי לרביעי וכן להלן וכו' אך על פי רוב חוזר בכל פעם לחזור ולקשר אלו הארבעה דברים יחד, כי בתחילה אין הקשר שלהם יחד רק מזה לזה, דהיינו מהראשון לשני, ומהשני לשלישי, ומשלישי לרביעי, אבל עדיין אין קשר להרביעי בהראשון אבל אחר כך מביא פסוק או מאמר רז"ל או שאר ראיה אחרת שעל ידי זה מקשרם יחד, עד שמחובר בקשר הדק היטב כל אלו הד' דברים יחד, ואחר כך חוזר ומקשר עוד כמה דברים זה לזה, ויחד כולם הוא מקשר להחיבור והקשר הראשון ובתחלה אין קשר לשני החבילות הקדושות האלו, כי אם על ידי איזה קשר שיש בין דבר אחד מהחבילה השניה לדבר אחד מהחבילה הראשונה, אבל אחר כך הוא חוזר לקשרם בראיות ודרכים נפלאים שממשיך קורות לקשר הבנין משלישי שבראשון לרביעי שבשני, ומשם לשני שבשלישי, ואחר כך מחבילה שניה לשלישית גם כן כך, וכן להלן, ואחר כך מקשרם כולם יחד בדרך נפלא וכל זה הענין שמעתי והבנתי מפיו הקדוש למחרת יום כפור תקע"א שקודם הסתלקותו ועדיין צריכים להרחיב הדיבור בזה, ולהביא לזה דוגמא מכמה תורות ומאמרים שבזה הספר הקדוש, כדי שתבין ענין זה היטב ותבין מעט דרכי הספר הקדוש הזה:

אמר המחבר, מתיבת שייך להקדמה עד כאן העתקתי כל זה מגוף כתיבת יד קודש הרב ר' נתן ז"ל בעצמו והמובן מזה כי רצונו היה להרחיב הדיבור בזה כנ"ל, אך לא אסתייע מלתא גם מובן מזה כי רצונו של רבינו הקדוש ז"ל היה גם כן שהעוסקים בלימוד ספריו הקדושים יגדילו ויעמיקו דעתם להבין היטב נפלאות דרכים הנפלאים שיש בכל מאמר ומאמר, ונפלאות הקשר והחיבור שיש בין כל ענין וענין מהענינים המבוארים בכל מאמר ומאמר, לכן אמרתי למלאות קצת רצונם הקדוש ולבאר קצת בזה וכו' ומחמת שאי אפשר להאריך ולסדר בכאן קשר כל מאמר ומאמר בפרטיות, על כן אמרתי לתפוס רק איזה מאמרים ממאמריו ז"ל ולבאר בקצרה בכדי להקל על המעיין ונתפוס לדוגמא וכו' וכמו כן במאמר חותם בתוך חותם סי' כ"ב מבואר שם, שעיקר שלימות האמונה היא על ידי הארה משבעה רועים שהם כלליות הקדושה ואי אפשר לבוא להרועים כי אם על ידי עזות דקדושה ולעזות דקדושה זוכין על ידי שמחה היינו על ידי בחינת העדיים של נעשה ונשמע שהם בחינת תורה ותפלה והעיקר על ידי תפלה שהוא בחינת יראה מאמר השלם וכו' עיי"ש שמבאר כל דבר בטעמו ושורשו ומקשר שם כל הענין הלז היטב היטב ואחר כך חוזר לבאר ולחזק הענין ומביא שם שעל כן נקראת האמונה ירושלים, על שם שעיקר בנינה מבחינת יראה מאמר השלם (ודילג בכאן הבחינה האמצעית היינו מה שעל ידי היראה הנ"ל זוכין לשמחה, ועל ידי זה זוכין לעזות דקדושה, ועל ידי זה זוכין להתקרב אל הרועים דקדושה שעל ידי זה זוכין לאמונה), ומושך קורה מבחינת היראה מאמר השלם אל בחינת האמונה אחר כך מביא הפסוק (תהלים י"ט) עדות ה' נאמנה שעל ידי העדיים הנ"ל זוכין לאמונה ודילג גם כן הבחינה האמצעית הנ"ל אחר כך מביא הפסוק (בראשית מ"ט) משם רועה אבן ישראל ומשך קורה מבחינת האבן שהוא בחינת מאמר השלם אל בחינת התקרבות להרועים דקדושה הנ"ל ודילג גם כן הבחינה האמצעית שביניהם כנ"ל אחר כך מביא מאמר (אבות ה) הוי עז כנמר וכו' יהי רצון שתבנה עירך במהרה בימינו ותן חלקינו בתורתך שבזה מבואר שעל ידי בחינת השגת נעשה ונשמע הנ"ל זוכין לעזות דקדושה (ודילג הבחינה האמצעית שהיא השמחה), ועל ידי עזות דקדושה זוכין לבנין ירושלים שהוא בחינת שלימות האמונה (ודילג הבחינה האמצעית שהוא בחינת ההתקרבות אל הרועים דקדושה).

(הקדמת הפרפראות לחכמה)